

AKTUALIZACJA

Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2014-2020

WERSJA ROBOCZA

12 czerwca 2013

SPIS TREŚCI:

1	Wstęp	3
2	Kontekst aktualizacji programowania rewitalizacji w Bielsku-Białej.....	5
2.1	Ogólna charakterystyka województwa, subregionu i miasta.....	5
2.1.1	Województwo i subregion	5
2.1.2	Miasto Bielsko-Biała	7
2.2	Ustalenia i rezultaty wdrażania Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej, edycja 2007-2013 i edycji poprzednich.....	9
2.3	Ewaluacja Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich, edycja 2007-2013	13
2.4	Rewitalizacja a nowa perspektywa programowa i finansowa Unii Europejskiej na lata 2014-2020 ..	18
2.5	Polskie strategie, plany i programy wpływające na programowanie rewitalizacji	20
2.6	Charakterystyka i analiza obecnej sytuacji miasta i perspektyw rozwojowych	24
2.6.1	Zagadnienia przestrzenne	24
2.6.2	Zagadnienia gospodarcze.....	41
2.6.3	Zagadnienia społeczne.....	45
3	Programowanie rewitalizacji	61
3.1	Delimitacja przestrzenna zjawisk kryzysowych	61
3.2	Wnioski.....	66
3.3	Cele zaktualizowanego PROM.....	70
3.4	Pożądane działania i sposób ich integracji	71
3.5	Zestawienie projektów i pomysłów na projekty, zgłoszonych przez partnerów wewnętrznych (do 7 czerwca 2013r.)	72
3.5.1	Lista	72
3.5.2	Karty projektów – pomysłów na projekt:	75
3.6	Zestawienie projektów zgłoszonych przez partnerów zewnętrznych.....	110
4	Sposób realizacji programu	112
4.1	Kierowanie programem – organizacja pracy i partnerstwa na rzecz rewitalizacji	112
4.2	Plan finansowy realizacji zaktualizowanego programu rewitalizacji, źródła finansowania i metody pozyskiwania partycypacji finansowej partnerów	113
4.3	Sposoby monitorowania, ewaluacji i komunikacji społecznej	119
5	Aneks	122
5.1	Przebieg prac nad programem. Raport z uspołecznienia programowania rewitalizacji – formy partycypacji i wyniki badania opinii (ankiety)	122
5.2	Opis rezultatu screeningu środowiskowego	130
5.3	Ważniejsze materiały źródłowe, oraz spis tabel rysunków i rycin	131

1 Wstęp

Zapraszamy do zapoznania się z wstępną, roboczą wersją aktualizacji Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich, przygotowaną dla zaplanowania działań rewitalizacyjnych na lata 2014-2020. Aktualizacja programu, wykonywana jest na zlecenie Biura ds. Rewitalizacji Urzędu Miasta w Bielsku-Białej.

Rewitalizacja to metoda ożywiania zdegradowanych dzielnic miasta. Jest inicjowana i koordynowana przez samorząd miasta. Rewitalizacja, jak mówi jedna z licznych definicji, to: *skoordynowany proces, prowadzony wspólnie przez władzę samorządową, społeczność lokalną i innych uczestników, będący elementem polityki rozwoju i mający na celu przeciwdziałanie degradacji przestrzeni zurbanizowanej, zjawiskom kryzysowym, pobudzanie rozwoju i zmian jakościowych, poprzez wzrost aktywności społecznej i gospodarczej, poprawę środowiska zamieszkania oraz ochronę dziedzictwa narodowego, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju*¹.

Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej (na lata 2007-2013), to program miejski, przyjęty przez Radę Miasta Uchwałą nr XIX/536/2007 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 21.12.2007r., w drodze aktualizacji jego wcześniejszej wersji. Opracowanie wykonano na zlecenie Biura Funduszy Europejskich Urzędu Miejskiego. Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich (PROM) 2007-2013 zawierał diagnozę i delimitację zjawiska degradacji, opis działań potrzebnych dla rewitalizacji obszarów, proponowane sposoby rozwiązywania problemów społecznych, a także kilkuletni plan finansowy, pokazujący kierunek realizacji działań gminy, dotyczących rewitalizacji obszarów miejskich Bielska-Białej. Program ten stanowił podstawę pozyskiwania przez władze miasta środków ze strony funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, ujmując zdegradowane fragmenty struktury społeczno-przestrzennej miasta, o łącznej powierzchni 954ha (to 7,64 % powierzchni całego miasta, którą zamieszkuje ponad połowa mieszkańców Bielska-Białej). Rezultaty i dokonania PROM 2007-2013, jak również wcześniej podejmowanych działań rewitalizacyjnych w Bielsku-Białej, opisane zostały w rozdziałach 2.2 i 2.3. Aktualizacji tego programu.

Ryc. 1: Fragment prospektu informującego o osiągnięciach PROM (źródło: UM)

Celem aktualizacji PROM, na lata 2014-2020, jest wprowadzenie zmian, które odzwierciedlą osiągnięte rezultaty procesu rewitalizacji w Bielsku-Białej oraz wprowadzą nowe elementy - projekty czy propozycje działań, korzystnych dla ożywiania miasta, a szczególnie jego najbardziej zdegradowanych osiedli. Istotnym czynni-

¹ Definicja zbudowana i stosowana w projekcie badawczym zamawianym „Rewitalizacja miast polskich, jako sposób zachowania dziedzictwa materialnego i duchowego oraz czynnik zrównoważonego rozwoju” realizowanego w latach 2007-2010 (PBZ-MNiSW-4/3/2006), w którym autorka roboczej wersji PROM brała udział, jako ekspert.

kiem, który wpłynął na decyzje o rozpoczęciu prac aktualizacyjnych, są spodziewane od roku 2014 istotne zmiany związane z udzielaniem finansowej pomocy Unii Europejskiej dla projektów składających się na programy rewitalizacji.

Program poddawany aktualizacji i prezentowana robocza wersja jego aktualizacji dostępne są, wraz z informacjami o rewitalizacji obszarów miejskich Bielska-Białej, w zakładce *Rewitalizacja*, strony internetowej miasta [<http://um.bielsko.pl/strona-2481-rewitalizacja.html>].

Prosimy o przeanalizowanie roboczej wersji aktualizacji PROM, zapoznanie się z propozycjami projektów zgłoszonych przez sektor publiczny, koncepcją wdrażania programu i innymi informacjami ujętymi w tym opracowaniu.

Mamy nadzieję, że ten roboczy materiał zainspiruje Państwa do przedstawienia innych, własnych propozycji, projektów czy pomysłów, które wzbogacą PROM, a końcowym rezultacie prowadzonych prac, złożą się na kompleksowy program, łączący projekty sektora publicznego i prywatnego, w zintegrowany plan przedsięwzięć rewitalizujących zdegradowane dzielnice miasta.

Na uwagi, propozycje i opinie, a przede wszystkim na propozycje projektów czekamy do końca lipca (31.07.2013). Do kontaktów w sprawie programu służyć może dedykowana skrzynka pocztowa: rewitalizacja@um.bielsko.pl. Prace nad aktualizacją programu potrwać do końca września tego roku. Na bieżąco aktualizowane informacje dotyczące rewitalizacji, prac nad aktualizacją programu, organizacji konsultacji itd. udostępniamy na stronie internetowej Miasta.

Mamy nadzieję, że przyjmą Państwo zaproszenie do uczestnictwa w spotkaniach konsultacyjnych oraz partycypacyjnym budowaniu PROM na 2014-2020 i będą Państwo uczestniczyć w realizacji projektów rewitalizacyjnych w Bielsku-Białej.

2 Kontekst aktualizacji programowania rewitalizacji w Bielsku-Białej

2.1 Ogólna charakterystyka województwa, subregionu i miasta

2.1.1 Województwo i subregion

Województwo śląskie, to jedno z najmniejszych województw Polski [powierzchnia terytorium wynosi ok.12 tys. km²], a przy tym jest to drugie najludniejsze polskie województwo [po mazowieckim]. Województwo śląskie ludności ma więcej niż mieszka np. w Irlandii - około 4,6mln, co stanowi mniej więcej 12% ludności Polski, przez co wciąż charakteryzuje się wysoką gęstością zaludnienia [304,9 osób/km² (2011), wcześniej nawet około 390 osób/km²], a prawie 80% mieszkańców województwa żyje w miastach.

Pomimo tego region cechuje relatywnie niski udział inwestycji w sektor mieszkaniowy, ceny nieruchomości mieszkaniowych należą do najniższych w kraju, oferta nowych lokali o wysokim standardzie jest niewielka, podobnie w sektorze inwestycji komercyjnych [biurowych, handlowych].

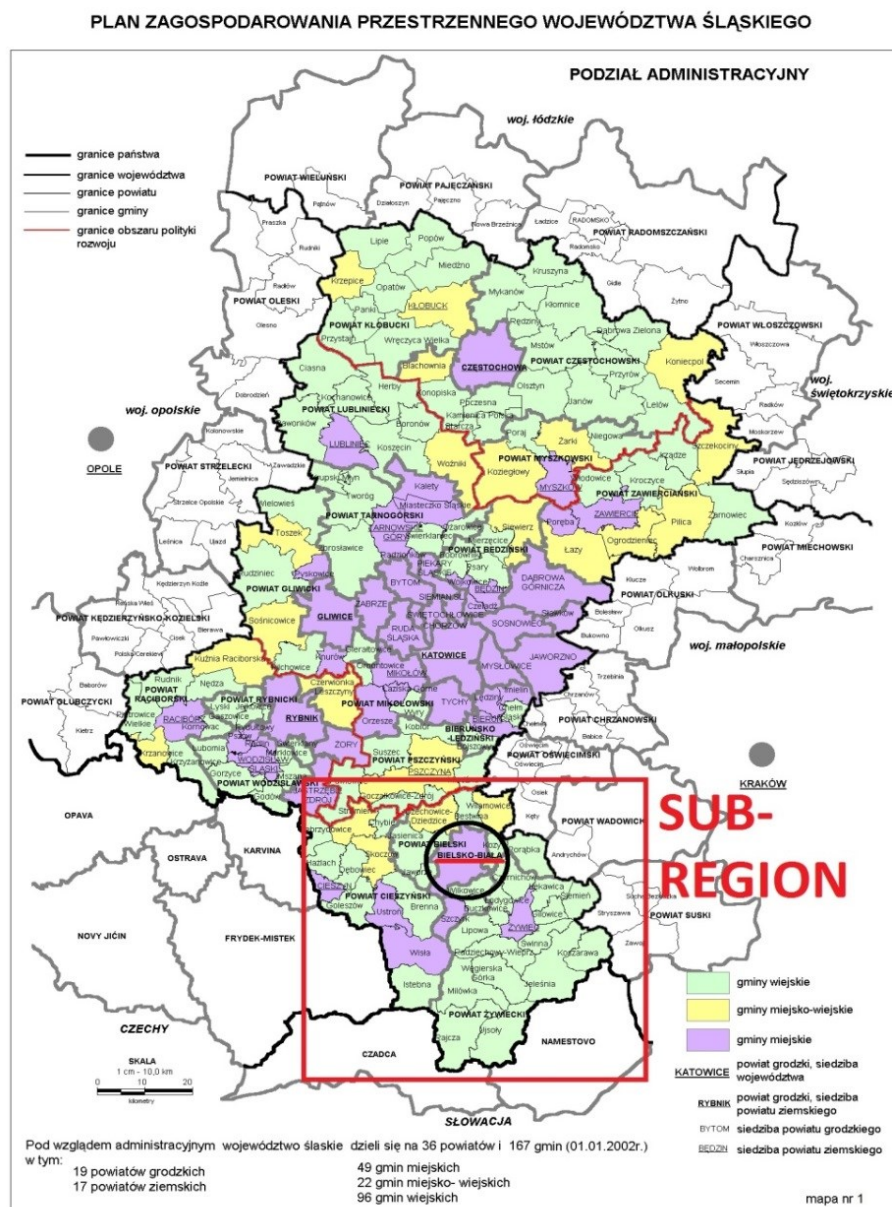

Rysunek 1: Województwo śląskie w przestrzeni Polski (źródło: GUS)

Wybrane, aktualne wskaźniki ekonomiczne [2011], charakteryzujące województwo śląskie:

- poziom bezrobocia: 12,5% , dla porównania w województwie mazowieckim wynosi 9,8 %, a w województwie wielkopolskim 9,1%], wzrósł od roku 2010 o 6,8%;
- średnia płaca brutto: 3794,62 zł [w województwie mazowieckim wynosi 4504,66 zł, a w województwie wielkopolskim 3284,41 zł];
- przeciętny poziom wydatków na jedną osobę w gospodarstwie domowych w 2011 wyniósł w województwie nieco ponad 1039zł, gdzie średnio dla Polski poziom ten wyniósł 1015,12zł, a w województwach mazowieckim ok.1308,- i w wielkopolskim 913,66.

Województwo śląskie charakteryzuje bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna, duży rynek konsumencki i inwestycyjny, wysoko wykwalifikowana a równocześnie relatywnie tania siła robocza, dobrze rozwinięte instytucje otoczenia biznesu, ośrodki akademickie.

Rysunek 2: Położenie miasta i Subregionu Południowego w granicach województwa śląskiego (opr. własne na podstawie planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego)

Subregion południowy województwa śląskiego to obszar polityki rozwoju obejmujący miasto Bielsko – Biala, powiat bielski, powiat cieszyński i powiat żywiecki, które powiązane są międzyregionalną i regionalną siecią

dróg. Dzięki swojej atrakcyjności i rozwiniętej przedsiębiorczości, staje się on ośrodkiem ekologicznie bezpiecznego przemysłu, edukacji i konkurencyjnym centrum turystyki i rekreacji na południu Polski, którego dodatkowym walorem jest położenie na styku granic trzech państw: Polski, Czech i Słowacji. Subregion zajmuje obszar stanowiący ok. 19 % powierzchni województwa, zamieszkiwany przez około 640 tys. Mieszkańców (ok. 13,5% ludności województwa). Subregion przestrzennie zorganizowany jest wokół **aglomeracji bielskiej**, która z innymi miastami obszaru (Cieszyn, Czechowice – Dziedzice, Żywiec, Skoczów, Ustroń, Szczyrk i Wiśła), powiązana jest międzyregionalną i regionalną siecią transportową. Subregion, jako jednostka statystyczna, jest przedmiotem planowania rozwoju, któremu przewodzi leader subregionu: Miasto Bielsko-Biała.

2.1.2 Miasto Bielsko-Biała

Miasto Bielsko – Biała jest miastem na prawach powiatu, stolicą powiatu ziemskiego, głównym miastem *Podregionu Bielskiego* województwa śląskiego [PL 225], stolicą regionu nazywanego Podbeskidziem, a w latach 1975-1998 miasto było stolicą województwa bielskiego. Bielsko-Biała jest głównym ośrodkiem administracyjnym, przemysłowym, handlowo-usługowym, akademickim, kulturalnym i turystycznym subregionu (Podbeskidzia) i jest ważnym węzłem drogowym i kolejowym. Miasto powstało 01.01.1951 r. w wyniku połączenia dwóch miejscowości: *Bielska* oraz *Białej* - położonych na dwóch przeciwległych brzegach rzeki Białej, która wyznacza historyczną granicę pomiędzy Śląskiem Cieszyńskim i Małopolską.

Bielsko-Biała jest jednym z najlepiej rozwiniętych gospodarczo miast Polski, nazywane jest „miastem 100 przemysłów” - to dynamicznie rozwijający się ośrodek społeczno-gospodarczy województwa śląskiego. Rozwój ten wynika z proinwestycyjnej polityki władz samorządowych, chłonnego i dużego rynku konsumenckiego, aktywności instytucji otoczenia biznesu oraz przedsiębiorczości mieszkańców miasta. Wysoki poziom społeczno-gospodarczego rozwoju miasto zawdzięcza również wielowiekowym tradycjom związanym z produkcją przemysłową oraz handlową wymianą międzynarodową. Na terenie Bielska – Białej lokuje się zarówno kapitał krajowy jak i zagraniczny. Miasto organizuje rynek pracy dla aglomeracji i subregionu – jest terytorium lokalizacji przedsięwzięć gospodarczych o ponad-regionalnych rynkach zbytu.

Według danych GUS² z 30 czerwca 2012 r. Bielsko-Biała liczy 174 291 mieszkańców (22. miejsce w wśród najludniejszych miast w Polsce). Powierzchnia miasta wynosi 125 km² (18. miejsce wśród największych miast w Polsce).

Bielsko-Biała oficjalnie podzielone jest na 30 osiedli, które stanowią jednostki pomocnicze gminy. Osiedla te działają na podstawie statutów przyjętych w drodze uchwały Nr LXVII/1093/2002 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 8 października 2002 r.: Aleksandrowice, Biała Krakowska, Biała Śródmieście, Biała Północ, Biała Wschód, Bielsko Południe, Dolne Przedmieście, Górne Przedmieście, Hałcnów, Kamienica, Komorowice, Krakowskie, Komorowice Śląskie, Leszczyny, Lipnik, Mikuszowice Krakowskie, Mikuszowice Śląskie, Osiedle Beskidzkie, Osiedle Grunwaldzkie, Osiedle Karpackie, Osiedle Kopernika, Osiedle Mieszka I, Osiedle Piastowskie, Osiedle Polskich Skrzydeł, Osiedle Słoneczne, Osiedle Wojska Polskiego, Stare Bielsko, Straconka, Śródmieście Bielsko, Wapienica i Złote Łany.

Historia miasta Bielska-Białej, to – do roku 1951 - historia dwóch miejscowości:

- Bielsko zostało założone w drugiej połowie XIII wieku. Pierwsze zapiski, dotyczące miejscowości pochodzą z 1312 r. Wtedy to Bielsko pełniło rolę miasta granicznego Księstwa Cieszyńskiego. Na przełomie wieków Bielsko wielokrotnie znajdowało się pod panowaniem innych państw, między innymi Austro – Węgier. W pierwszych latach XVIII wieku Bielsko stało się ośrodkiem sukiennictwa, sukcesywnie przez kolejne lata nabierając cech prężnego industrialnego miasta. Miasto to, lokowane w wiekach XIII, XIV i XVI, otoczone zostało podwójną linią murów obronnych, zajmowało teren około 6,5 ha – który współcześnie, choć granice uległy zatarciu określany jest terminem „Bielska Starówka”,

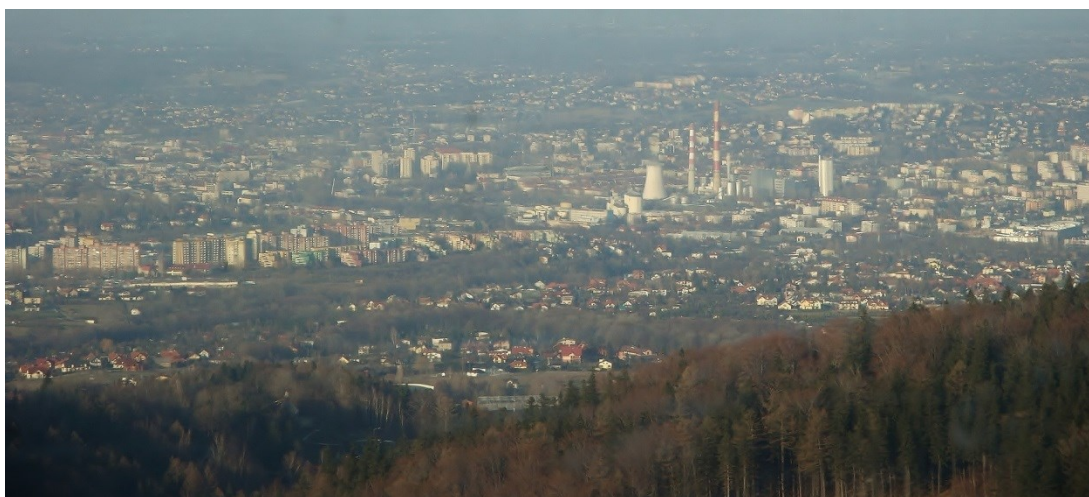
² Źródło: Ludność Stan i struktura w przekroju terytorialnym, GUS; http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/l_ludnosc_stan_struktura_30062012.pdf

co odnosi się do zabytkowego zespołu średniowiecznego miasta Bielsko. Ramy dla dynamicznego rozwoju przestrzennego miasta stanowił - przygotowany w roku 1899 przez Maxa Fabianiego - plan regulacji urbanistycznej Bielska. W roku 1920 Bielsko znalazło się w granicach II Rzeczypospolitej Polskiej.

- Biała, której powstanie datuje się na rok 1564 r., początkowo wchodziła w skład królewskiej wsi Lipnik. Z biegiem czasu przekształciła się w osadę rzemieślniczą, która w roku 1613 wyodrębniona została, jako samodzielna osada. W 1723 r. Biała uzyskała prawa miejskie. Natomiast w roku 1757 otrzymała *wielki przywilej miejski*, co umożliwiło założenie cechów rzemieślniczych. W kolejnym stuleciu (XIXw.), wskutek rewolucji przemysłowej, Biała przeżywała dynamiczny rozwój gospodarczy. W roku 1888 Biała uzyskuje połączenie kolejowe z Bielskiem i Krakowem. W 1918 Biała znalazła się w granicach II Rzeczypospolitej Polskiej.

W II połowie XIX stulecia wprowadzono w Bielsku i Białej liczne innowacje techniczne (założono telefony, powstała elektrownia i gazownia, komunikację zapewniał tramwaj elektryczny). Na przełomie XIX i XX stulecia okręg bielsko-bialski był jednym z największych ośrodków przemysłowych Austro-Węgier, wtedy też rozpoczął się proces zrastania się obu miast, w jeden duży organizm funkcjonalno-przestrzenny (dwumiejsce), którego cechą było wewnętrzne zróżnicowanie: kulturowe i religijne. Na okres od 1890 do 1910 przypada pierwsza faza szybkiego rozwoju przestrzennego obu miast. Wznoszone są kamienice, wille, gmachy użyteczności publicznej i nowe fabryki. Miasto rozrasta się w kierunku Dolnego Przedmieścia, które przejmujące rolę centrum ośrodka, którego ludność podwaja się (z ok. 15 000 do ok. 30 000). Druga faza szybkiej rozbudowy obu miast (w Bielsku głównie były to osiedla: Górne Przedmieście i Aleksandrowice, w Białej – dzielnice południowe) to lata 30. XXw.

Po zajęciu obu miast przez Niemców, 3 września 1939r., Bielsko zostaje włączone do Rzeszy a Biała staje się jego dzielnicą. Rok po zakończeniu II wojny światowej, w czasie której uniknęły zniszczeń, oba miasta tracą znaczną część mieszkańców, wskutek wysiedlania Niemców i Żydów (przed wojną obie grupy, łącznie, stanowiły w Bielsku 60% ludności, a w Białej – 30%). Począwszy od 1949 rozpoczyna się budowa osiedli robotniczych i mieszkaniowych, trwa kolejna faza rozwoju przemysłu włókienniczego. Oba miasta zostają złączone w roku 1951, a w niespełna dwie dekady od tej decyzji, ludność miasta Bielska-Białej przekracza sto tysięcy (1969r.). W tym samym roku powstaje pierwsza wyższa uczelnia (filia), a trzy lata później Fabryka Samochodów Małolitrażowych. Utworzenie województwa bielskiego (co miało miejsce w roku 1975) i pełnienie przez miasto funkcji centralnego ośrodka administracyjnego tej jednostki administracyjnej państwa - jako stolicy województwa miało znaczący wpływ na proces urbanizacji. 23 lata Bielska-Białej w roli miasta wojewódzkiego – to doświadczenie również dziś ma wpływ na aspiracje rozwojowe, gdy miasto pełni rolę lidera jednego z czterech subregionów polityki regionalnej województwa śląskiego (Subregion Południowy).

Ryc. 2: Panorama Bielska-Białej widziana od południa (źródło: archiwum autorki)

Współczesne Bielsko-Biała to centrum administracyjne handlowo-usługowe, przemysłowe kulturalne (sub) regionu, zwanego Podbeskidziem. Miasto od wschodu graniczy z gminą Kozy, od południa z gminami Wilkowice i Szczyrk, od zachodu z gminami Jaworze i Jasienica, a od północy z gminami: Czechowice-Dziedzice, Bestwina i Wilamowice.

Bielsko – Biała to ważny krajowy i międzynarodowy węzeł komunikacyjny.

Przez miasto przebiegają następujące drogi:

-Gdańsk – Cieszyń (droga krajowa S 1; droga międzynarodowa nr E75 w kierunku Wiednia);

-Bielsko – Biała – Kraków (droga krajowa, w tym odcinek Bielsko – Biała - Głogoczów);

-Bielsko – Biała – Zwardoń granica państwa (droga krajowa).

Kilkudziesięciokilometrowa odległość od przejść granicznych z Republiką Czeską i Republiką Słowacką, niewielka odległość do portów lotniczych w Ostrawie (65 km), Katowicach – Pyrzowicach (85 km) i Krakowie – Balicach (110 km), a także bliskość regionalnych centrów rozwoju (Katowice, Kraków) oraz zbliżone odległości do stolic państwowych (Warszawa – 360 km, Bratysława – 320 km, Budapeszt – 370 km, Praga – 400 km, Wiedeń – 350 km) czynią miasto euro-regionalnym ośrodkiem rozwoju. Potencjał rozwojowy miasta sukcesywnie wzrasta, a obecną – bardzo dobrą - pozycję Bielska-Białej wśród najlepiej rozwijających się miast województwa okazuje poniższe zestawienie.

Tabela 1: Potencjał rozwojowy miasta na prawach powiatu – 10 najlepszych w województwie śląskim wg danych za 2010r. (Źródło: Monitor Rozwoju Miast Polskich, SRGG i ZMP, 2012)

POTENCJAŁ ROZWOJU WSKAŹNIK SYNTETYCZNY – 2010				
▼ #	Jednostka	Wartość	Różnica (2 lata)	Dynamika (2 lata)
1	M. Tychy	9,3	-1	-10%
2	M. Żory	8,6	-1,5	-15%
3	M. Bielsko-Biała	7,9	0,3	4%
4	M. Katowice	7,4	-3,1	-30%
5	M. Dąbrowa Górnicza	7	-4,8	-41%
6	M. Rybnik	6,1	-0,6	-9%
7	M. Gliwice	5,8	-1,2	-17%
8	M. Mysłowice	5,7	0,2	4%
9	M. Jaworzno	4,5	-0	-1%
10	M. Ruda Śląska	4,4	-0,3	-6%

2.2 Ustalenia i rezultaty wdrażania Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej, edycja 2007-2013 i edycji poprzednich.

Działania rewitalizacyjne mają już w Bielsku-Białej swoją historię. Miasto należy do prekursorów programowania rewitalizacji, było jednym z pierwszych w Polsce, które po restytucji samorządności w 1989r. podjęło wysiłek zaplanowania i wdrożenia zintegrowanych działań, mających na celu rewitalizację zdegradowanych, a niezmiernie cennych przestrzeni bielskiej Starówki.

Przyjęta w dniu 18 czerwca 1998r przez Radę Miejską w Bielsku Białej *Strategia Rewitalizacji Bielskiej Starówki* [Uchwała LXIII/848/98] była - obok podobnych planów w Dzierżoniowie, Szczecinie, Sopocie i Bytomiu – pierwszą długofalowo zaplanowanym procesem regeneracji miejskiego środowiska, kształtowanym przez lokalne, municypalne władze z udziałem partnerów. Pierwszym zrealizowanym przedsięwzięciem była reorganizacja przestrzenna i zagospodarowanie placu św. Mikołaja. Po pierwszym etapie realizacji i zebraniu

wielu cennych doświadczeń w rewitalizacji, *Strategia* zastąpiona została *Programem Rewitalizacji*, którego opracowanie i przyjęcie - 6 lipca 2004r.- związane było również z oczekiwanym finansowym wsparciem dla renowacji, pochodzącym ze środków pomocowych Unii Europejskiej.

Program Rewitalizacji Bielskiej Starówki, sukcesywnie realizowany, ewoluował. 15 lutego 2005r. przyjęto kolejną edycję: *Program Rewitalizacji obszarów Miejskich w Bielsku- Białej* [Uchwała XL/1258/2005].

W programie tym wyznaczone zostały trzy strategiczne cele rewitalizacji:

1. Poprawa jakości życia i standardów rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych
2. Tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego
3. Wspieranie integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu.

Tak zarysowane cele działań rewitalizacyjnych znacząco rozszerzyły przestrzeń potencjalnej interwencji programu jak i zakres spodziewanych [oczekiwanych} rezultatów procesu rewitalizacji, sytuując te działania na płaszczyźnie strategicznej interwencji terytorialnej, o znaczącym [obszarowo] polu oddziaływania – dla zmiany miasta: program zaadresowano do wszystkich z siedmiu zdiagnozowanych zjawisk degenerujących miasto, na terytorium o łącznej powierzchni 954ha, podzielonym na III obszary [śródmiejski, drugi, trzeci, odpowiednio o powierzchniach 187ha, 440ha, 327ha]. Ujęte w tym programie wskaźniki osiągnięć obejmują 10 mierników, które zestawiono w poniższej tabeli, wraz z wartościami bazowymi [referencyjnymi] na 31.12.2003r. oraz założoną zmianą w okresie 2005-2013. Nazwy wskaźników i mierników i sposób zdefiniowania stanu bazowego pochodzą z omawianego programu.

Tabela 2: Teoretyczne wskaźniki osiągnięć Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej 2005-2007 (źródło: opracowanie własne na podstawie PROM 2005-2007).

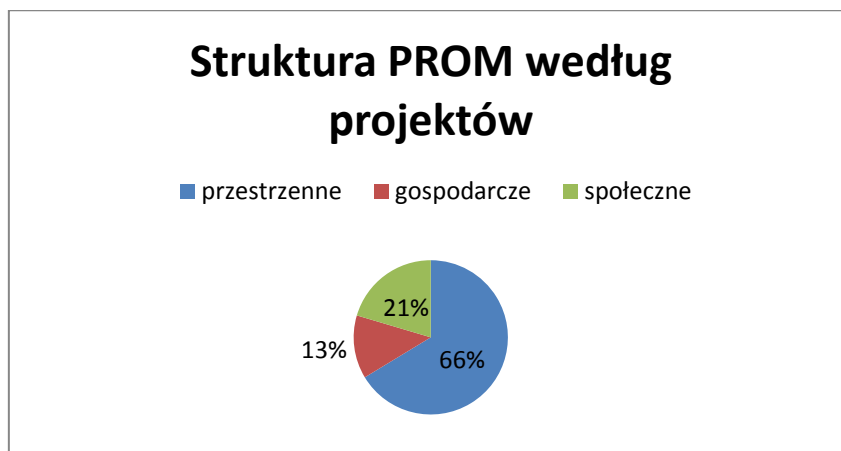
Lp	Nazwa wskaźnika	Miernik	Stan bazowy	Założona zmiana do 2013
1.	Bezrobocie wśród mieszkańców obszarów rewitalizowanych	Spadek bezrobocia w mieście	10,6%	-6%
2.	Migracje z terenów poddanych rewitalizacji	Saldo migracji w mieście	-1,5/1000M	1,5%/1000M/rok
3.	Ludność zamieszkała na terenach rewitalizowanych	Liczba mieszkańców	97 000	98 600
4.	Liczba pożarów, włamań do obiektów zabytkowych	Spadek liczby	100%	-13%
5.	Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	Wzrost liczby	100%	+20%
6.	Stale miejsca pracy w sektorze kultury i turystyki na terenach rewitalizowanych	Wzrost zatrudnienia w sektorach	100%	20%
7.	Wskaźnik wykształcenia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych	Wzrost odsetka osób z wyższym wykształceniem	13,7%	4%
8.	Liczba absolwentów szkół średnich na terenie zrewitalizowanym	Wzrost liczby absolwentów	100%	20%
9.	Utrzymane nowe miejsca pracy (w okresie 2 lat)	Odsetek miejsc pracy	100%	100%
10.	Liczba utrzymanych punktów usługowych (w okresie 2 lat)	Liczba punktów usługowych	100%	100%

PROM wdrożony w roku 2005 ustalał realizację 98 projektów, w tym 65 projektów „realizujących działania przestrzenne” 13 projektów „realizujących działania gospodarcze” oraz 20 projektów „realizujących działania społeczne”.

Ramowy plan finansowy ujęty w PROM, preliminował wydatki w dwóch interwałach: 2005-2006 i 2007-2013, adekwatnie do cykli budżetowania Unii Europejskiej, przewidując, że łączny koszt realizacji wszystkich

projektów wyniesie 269mln złotych[koszty kwalifikowane do funduszy UE miały do 2006 wynosić: 157,1mln, a w latach 2007-2013: 105,26mln].

Rysunek 3: *Struktura PROM według rodzaju projektów: przestrzenne, gospodarcze, społeczne (źródło: opracowanie własne).*

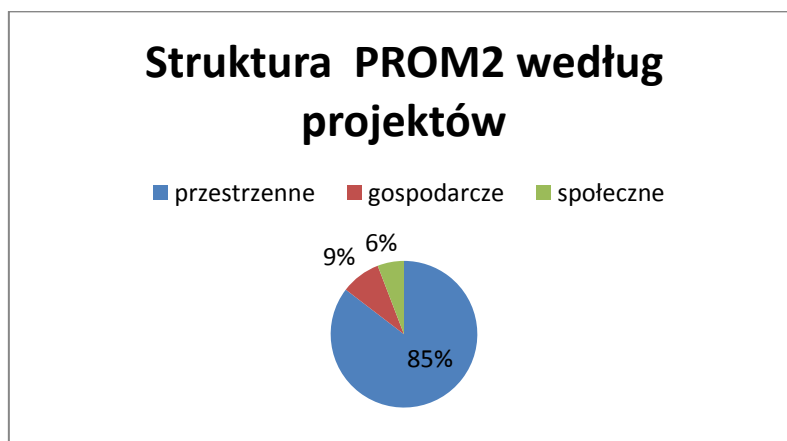

Po dwóch latach realizacji, 21 grudnia 2007r. program ten został zaktualizowany. Uchwałą Nr XIX/536/2007 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej przyjęty został „Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2007-2013” (PROM2), którego cele strategiczne określono, jako:

1. Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego,
2. Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych,
3. Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją.

W PROM2 ustalono również cele szczegółowe wraz ze wskaźnikami monitorowania oraz listą zadań do realizacji, przyjmując, że wykonawcami (inwestorami) tych zadań będą m.in.: właściciele prywatni, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, wydziały i jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Bielsku – Białej, szkoły, kościoły, związki wyznaniowe itp. Od przyjęcia i wdrożenia PROM2, program ten poddano czterokrotnej aktualizacji (odpowiednie Uchwały Rady Miejskiej w Bielsku – Białej to uchwały: Nr XLV/1077/2009 z 25 sierpnia 2009 r., Nr LVII/1302/2010/PRS z 8 czerwca 2010r., Nr VI/98/2011 z 12 kwietnia 2011 r., XVII/402/2012 z 27 marca 2012r.). Obowiązująca, ostatnia edycja PROM2, ustala realizację 137 zadań (odpowiedników projektów PROM), z czego 117 to zadania „przestrzenne” , 12 to zadania „gospodarcze” a 8 to zadania „społeczne”.

Rysunek 4: *Struktura PROM2 według rodzaju projektów: przestrzenne, gospodarcze, społeczne (źródło: opracowanie własne).*

Aktualizacja PROM2 z marca 2012 zawiera ewaluację programu za okres 2005-2006, 2007-2008 i 2009-2010 (co ujęto w rozdziale 2: Ewaluacja Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej za okres ...; s.36-40). Bilans częściowy rezultatów PROM, do roku 2010, ilustruje poniższa tabela, zawierająca zestawienie ilości zrealizowanych projektów.

Tabela 3: Kolejne edycje PROM, projekty, realizacja i struktura wykonania (źródło: opracowanie własne na podstawie kolejnych edycji PROM'ów)

	2005-2006	2007-2008	2009-2010	RAZEM
Łączna liczba projektów w kolejnych edycjach PROM	98	119	126	343
Ilość zrealizowanych projektów łącznie	36	29	45	110
% projektów ujętych w PROM	36,7%	24,3%	35,7%	
Ilość zrealizowanych projektów komunalnych	28	19	33	80
% udział projektów komunalnych w ogólnej ilości zrealizowanych projektów PROM	77,7%	65,5%	73,3%	72,7%

Realizacja PROM w latach 2011-2012 opisana została w sprawozdaniu Pełnomocnika, dotyczącym realizacji projektów za lata 2011-2012 zlokalizowanych w obszarze ujętym w „Programie Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2007-2013”, przyjętym uchwałą nr XVII/402/2012 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 27 marca 2012r. Na 126 projektów zgłoszonych do PROM przez partnerów zewnętrznych, 67 z nich złożyło karty sprawozdania, z czego 36 kart dotyczyło zadań realizowanych przez Urząd Miasta, w tym miejskie jednostki organizacyjne, natomiast 31 kart zostało złożonych przez podmioty zewnętrzne, tj: spółdzielnie mieszkaniowe, organizacje pozarządowe, kościoły, instytucje publiczne. Zrealizowano (w całości lub częściowo) 33 projektów na ogólną kwotę około 54,8 mln zł - co stanowi 8,97 % wartości wszystkich projektów ujętych w Programie. 18 projektów zrealizowało lub kontynuuje Miasto Bielsko-Biała (w tym miejskie jednostki organizacyjne), 15 projektów zrealizowali (lub są w trakcie realizacji) partnerzy zewnętrzni PROM – czyli podmioty zewnętrzne.

Na realizację 13 projektów pozyskano zewnętrzne źródła finansowania, w tym: dla 6 projektów dofinansowanie z funduszy europejskich uzyskało Miasto i jego jednostki - na łączną kwotę około 28 mln zł (4 projekty infrastrukturalne, 2 projekty społeczne) na realizację 3 projektów kredyty lub pożyczki uzyskały podmioty zewnętrzne, a na realizację 4 projektów dotacje inne niż ze środków europejskich uzyskały podmioty zewnętrzne i miejskie jednostki organizacyjne.

2.3 Ewaluacja Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich, edycja 2007-2013

PROM realizowany był (i wciąż jest) przez miasto i partnerów (projektodawców) prywatnych. Projekty (zadania) komunalne, stanowiące realizację zadań własnych gminy miejskiej zrealizowano lub realizuje Miasto Bielsko – Biała przez działania prowadzone przez Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Rewitalizacji oraz inne wydziały i jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego.

Delimitacja przestrzenna PROM, nie uległa w analizowanych latach zmianie, podobnie nie odnotowano istotnych zmian w uwarunkowaniach rozwojowych miasta, a mimo to ilość ujmowanych projektów wzrosła o 7, choć dynamika realizacji (mierzona liczbą projektów wdrożonych i zakończonych) utrzymywała się na porównywalnym poziomie przez większość analizowanego okresu, odnotowując w ostatnich dwóch latach wyraźny spadek (2011-2012). Dynamika realizacji PROM 2007-2013 uzależniona była (i jest) w pierwszym rzędzie od środków finansowych, a właściwie od dotkliwego braku własnych środków na realizację wszystkich, zaplanowanych w PROM projektów.

Program zasadza się na trzech rodzajach przedsięwzięć, przy czym zdecydowanie dominują projekty „prze-strzenne”, których materialno-techniczne produkty polegają na przebudowie lub realizacji obiektów infrastruktury technicznej lub społecznej. Zakres rezultatów osiągniętych poprzez realizację PROM 2007-2013 jest na tym polu widoczny, odczuwalny i odzwierciedla poniesione nakłady. Przeprowadzone działania mają różną skalę i polegają, między innymi na: remontach konserwatorskich i odtworzeniach (np. renowacja kamienicy Rynek 15, remontu konserwatorski muru oporowego przy budynku usytuowanym przy pl. im. Żwirki i Wigury budowie parkingów (np. przy ul. Orkana/Plac M. Lutra na 31 miejsc), budowie sieci wodociągowej czy modernizacji układu komunikacyjnego (np. modernizacja skrzyżowania Al. Gen. Andersa i ul. Michałowicza, przebudowa ul. Lipnickiej wraz z budową mostów, przebudowa ul. 11-go Listopada, Barlickiego i Przechód), modernizacji obiektów sportowych (np. stadionu piłkarskiego przy ul. Młyńskiej 52b) albo realizacji nowych (np. budowa stadionu miejskiego przy ul. Rychlińskiego 21) jak również wyposażenie obszaru w sprzęt i urządzenia podnoszące jakość życia (np. monitoring wizyjny śródmieścia miasta Bielska – Białej i osiedli mieszkaniowych).

Projekty nakierowane na rozwiązywanie problemów społecznych zrealizowane w ramach PROM to np. projekt „Aktywność popłaca – wsparcie i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem czy projekt „Bielsko – Biała łączy ludzi”. Cele społeczne realizował Urząd Miejski w Bielsku-Białej poprzez projekt modernizacji bazy dydaktycznej dla kształcenia ustawicznego i praktycznego na potrzeby Bielskiego Centrum KiUP (II etap), projekt restrukturyzacji i modernizacji Szpitala Ogólnego im. dr Edmunda Wojtyły, projekt przebudowy obiektu Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych przy ul. Lompy, modernizację budynku Teatru Lalek Baniałuka oraz budowę bulwaru nad rzeką Białą – ul. Bohaterów Warszawy, pl. Fabryczny, pl. Ratuszowy. Oprócz wymienionych projektów podjęto również budowę parków rekreacyjno– wypoczynkowych (ul. Skrzydlewskiego, ul. Spółdzielców i przy ul. Bartniczej) i budowę strażnicy PSP przy ul. Leszczyńskiej. 10 projektów zrealizowali lub realizują pozostali inwestorzy. Projekty te obejmują termomodernizację budynków (budynki mieszkalne na osiedlu „Złote Łany”), remonty budynków (np. budynku parafialnego i kościoła pw. Św. Maksymiliana Kolbe, Muzeum Motoryzacji, budynku klasztorowego ul. Schodowa2, budynku parafialnego ul. Schodowa 6, budynku Parafii Ewangelicko – Augsburskiej na potrzeby Wyższej Szkoły Administracji), modernizacja obiektów i likwidację barier architektonicznych (np. w Galerii Bielskiej BWA), budowę placów zabaw (przy ul. Sterniczej i Skośnej), zmiany w układzie komunikacyjnym prowadzące do poprawy ruchu kołowego i pieszego (Osiedla Beskidzkie i Słoneczne). Równolegle, w przestrzeni bielskiej Starówki, prowadzono następujące remonty nieruchomości prywatnych, imiennie nieujętych w PROM: Rynek 1/ Cieszyńska 2, Rynek 2, Rynek 3, Rynek 7, Rynek 28 i Rynek 29 – roboty adaptacyjne pomieszczeń parteru na lokale użytkowe, Piwowska 2, Cieszyńska 1, Cieszyńska 4, Cieszyńska 9, Cieszyńska 11, Celna 14, pl. św. Mikołaja 2, pl. św. Mikołaja 5. Biuro Rewitalizacji Obszarów Miejskich prowadziło w latach 2009-2010 liczne prace remontowe: zakończono remont konserwatorski dachu i elewacji budynku Rynek 32/ Kościelna 1, wykonano

zagospodarowanie terenu w narożniku Wzgórze 11/ Orkana 3, zakończono remont konserwatorski dachu i elewacji budynku Rynek 11, zakończono również remont konserwatorski dachu i elewacji budynku Rynek 25 i przeprowadzono rewaloryzację skweru przy ul. Orkana. Inni właściciele przeprowadzili następujące prace remontowe w budynkach: Rynek 30, Cieszyńska 3, Piwowska 4, siedzibach Sądu Okręgowego w Bielsku – Białej: ul. Cieszyńska 10 i Sobieskiego 3 oraz w budynkach przy pl. św. Mikołaja 4, Wzgórze 2/Schodowa 1, Rynek 22, Wzgórze 7.

Ważnym instrumentem stymulującym proces rewitalizacji są działania społeczne. W roku 2007 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej (MOPS) r. kontynuował realizację projektu „Aktywność popłaca – wsparcie i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”. Projekt ten uzyskał dofinansowanie Unii Europejskiej, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Celem projektu było podniesienie wśród osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym (długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej) poziomu wiedzy o ich osobistych predyspozycjach zawodowych, wyzwolenie w nich siły do przezwyciężania trudności życiowych oraz aktywnego udziału w procesie nabywania kwalifikacji i umiejętności zawodowych, tak aby zwiększyły szansę na wejście w rynek pracy oraz integrację ze społeczeństwem. W roku 2009 MOPS Białej uruchomił Program Aktywności Lokalnej (PAL) dla osiedla Śródmieście Bielsko. Przedsięwzięcie to stanowi element projektu „Bielsko – Biała łączy ludzi” (biuro projektu - punkt poradnictwa obywatelskiego mieści się przy ul. Cieszyńskiej 11).

Ryc. 3: Publikacja pokazująca dorobek PROM w Bielsku-Białej (źródło: UM)

Niepodważalnym rezultatem dotychczasowych działań rewitalizacyjnych dotyczących bielskiej Starówki jest wywołanie zainteresowania inwestowaniem na terenie Starego Miasta. Nastąpiło zwiększenie obrotu nieruchomości (prywatnymi i gminnymi) i lokowanie (uruchamianie) nowych miar przedsiębiorstw: powstały nowe lokale gastronomiczne oraz usługowe, w tym również związane z działalnością kulturalną. Nastąpiła zmiana funkcji lokali przyrynkowych zgodnie z preferencjami gminy, jak również znaczne ożywienie działalności remontowej wśród właścicieli i najemców prywatnych oraz oczekiwana zmiana funkcji usług w lokalach usytuowanych w bezpośrednim sąsiedztwie Rynku. Zmiany przyniosły poprawę estetyki obiektów oraz ich otoczenia.

Zgodnie z ustaleniami PROM, w sposób ciągły na obszarach przeznaczonych do rewitalizacji prowadzone były remonty kolejnych nieruchomości, szczególnie podwórek, w tym zagospodarowanie przestrzeni publicznych, i wprowadzenie zieleni parkowej oraz budowa kolejnych parkingów. Słabszą stroną PROM było zaprogramowane wywołanie większej aktywności społecznej gospodarczej (przedsiębiorczości i samoorganizacji mieszkańców Starego Miasta). Prowadzono jednak działalność edukacyjno – doradcza dla właścicieli nieruchomości i najemców prywatnych ds. dotycząca możliwości pozyskiwania funduszy na remonty konserwatorskie zarówno ze środków krajowych jak i unijnych, współpracowano z użytkownikami i właścicielami nieruchomości prywatnych, regulowano stany prawno – własnościowe nieruchomości.

Rewitalizowana Starówka była tłem bądź sceną wielu imprez kulturalnych, zorganizowano tu, między innymi: Festiwal ulicy Wzgórze (pomysłodawca i organizator: Stowarzyszenie Wspierania Działań Kulturotwórczych Uwaga Kultura oraz Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedla im. Wojewody Grażyńskiego SMOG), Spektakl „Exultet” (organizator: Wydział ds. Ewangelizacji przy Diecezji Bielsko-Żywieckiej), Festiwal Miast Partnerskich (organizator: Wydział Promocji Miasta Urzędu Miejskiego), Jarmark Świętojański (organizator: Muzeum w Bielsku-Białej), Festiwal Rytmu (organizator: Beskidzka Inicjatywa Lokalna), Koncerty estradowe organizowane przez Bielskie Centrum Kultury, pokaz mody z cyklu 4 pory roku, Święta na Starówce (organizator: Wydział Promocji Urzędu Miejskiego i Agencja Reklamowa PROMIX), Międzynarodowy Festiwal Orkiestr Dętych „Złota Trąbka” (organizatorzy: Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział w Bielsku – Białej, Samorząd Gminy Kozy, Dom Kultury w Kozach, Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej), Beskidzki Festiwal Nauki i Sztuki – Akademia Techniczno – Humanistyczna w Bielsku – Białej.

Uzyskane przez Miasto dofinansowanie projektów ze środków UE wyniosło łącznie co najmniej 41,5mln złotych. A ilość i wartość projektów zrealizowanych lub w realizacji pokazuje poniższa tabela.

Tabela 4: Ilość i wartość projektów zrealizowanych lub w realizacji, PROM 2007-2010 (opracowanie własne na podstawie danych UM)

PROM	Projekty PROM 2007-2013	Łączna wartość w zł	Średnia - porównawcza
Ilość projektów w PROM	137	617 276 489	4 505 667,80 zł
Ilość zrealizowanych projektów lub w realizacji	107	362 800 000 [402 800 000]*	3 764 485,90 zł
% realizacji	78,1	65,2	
Przeciętny % realizacji	72		

Tabela 5: Osiągnięcia Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej 2005-2007 i 2007-2013 (źródło: opracowanie własne na podstawie PROM 2005-2007).

Lp	Nazwa wskaźnika	Miernik	Stan bazowy	Założona zmiana do 2013	Wartość aktualna	Osiągnięta zmiana
1.	Bezrobocie wśród mieszkańców obszarów rewitalizowanych	Spadek bezrobocia w mieście	10,6%	-6% [spadek do 4,6%]	5.9% [2012]	72%
2.	Migracje z terenów poddanych rewitalizacji	Saldo migracji w mieście	- 1,5/1000M	1,5%/1000M/rok	-2,6%	173%
3.	Ludność zamieszkała na terenach rewitalizowanych	Liczba mieszkańców	97 000	98 600	95 419	-3,2% w stosunku do założonej liczby mieszkańców [spadek 1,68%]
4.	Liczba pożarów, włamań do obiektów zabytkowych	Spadek liczby	100%	-13%	bd	bd

5.	Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	Wzrost liczby	100%	+20%	bd	-
6.	Stale miejsca pracy w sektorze kultury i turystyki na terenach rewitalizowanych	Wzrost zatrudnienia w sektorach	100%	20%	bd	-
7.	Wskaźnik wykształcenia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych	Wzrost odsetka osób z wyższym wykształceniem	13,7%	4%	bd	-
8.	Liczba absolwentów szkół średnich na terenie zrewitalizowanym	Wzrost liczby absolwentów	100%	20%	bd	-
9.	Utrzymane nowe miejsca pracy (w okresie 2 lat)	Odsetek miejsc pracy	100%	100%	bd	-
10.	Liczba utrzymanych punktów usługowych (w okresie 2 lat)	Liczba punktów usługowych	100%	100%	bd	-

Wszystkie miasta przeżywają kryzys demograficzny, mierzony ubytkiem liczby mieszkańców. Bazując na danych udostępnionych do prac nad aktualizacją PROM dynamika spadku ludności w obszarze objętym programem jest ponad dwukrotnie wyższa niż w całym mieście: procentowy ubytek dla okresu 2006-2010 w Bielsku-Białej wynosi 0,61% natomiast w obszarze PROM 1,63% [licząc w granicach osiedli, które wchodzą w granice PROM].

- Spadek dynamiki realizacji PROM braku dotacji ze środków UE (ostatni konkurs w 2010r.); większość beneficjentów w montażu finansowym zakładało pozyskanie przedmiotowej dotacji,
- Późnego wprowadzenia w województwie śląskim (w 2012r.) nowego zwrotnego mechanizmu JESSICA, finansowanego ze środków UE.

W związku z powyższym potencjalni beneficjenci mieli ograniczoną ilość czasu na przygotowanie stosownych projektów (w szczególności: uzyskanie tytułu prawnego do nieruchomości, opracowanie niezbędnej dokumentacji projektowej, zgłoszenie projektu do Programu). Nie byli również zainteresowani projektami komercyjnymi z niezbędną funkcją społeczną (warunek JESSICA), ogólnej tendencji ograniczania inwestycji w związku z aktualną, niekorzystną sytuacją gospodarczą.

Rozkład przestrzenny projektów PROM pokazano na mapie [Rys. 5]. Oznaczenie typów projektów jest następujące: kolor zielony – projekty nakierowane na zmianę w sferze gospodarczej (ekonomicznej), kolor niebieski – projekty nakierowane na zmianę w sferze społecznej – rozwiązywanie problemów społecznych lub przeciwdziałanie takim problemom i kolor czerwony – to projekty, których celem było zmniejszenie deficytów infrastrukturalnych (kubaturowych lub liniowych) – modernizacje, renowacje i budowy różnych obiektów. Analiza rozkładu przestrzennego pokazuje, że widoczne i bardzo dobrze oceniane rezultaty PROM (vide omówienie ankiety: w aneksie do PROM), osiągnięte zostały tam, gdzie postępowano zgodnie z zasadą maksymalnej koncentracji przedsięwzięć. W innych obszarach, działania rewitalizacyjne nie przyniosły spodziewanego skumulowanego rezultatu (efekt synergii), co było przede wszystkim skutkiem rozdrobnienia interwencji na relatywnie dużym obszarze programu.

Rysunek 5: Rozkład przestrzenny projektów PROM 2007-2013 (opracowanie własne, na podstawie PROM)

2.4 Rewitalizacja a nowa perspektywa programowa i finansowa Unii Europejskiej na lata 2014-2020

Rewitalizacja jest metodą interwencji w zdegradowanych dzielnicach miasta, która wymaga konsekwentnego i wieloletniego działania. Doświadczenia krajów, które sięgnęły po tę metodę w połowie lat siedemdziesiątych ub. wskazują, że 20-30 lat to czas konieczny dla uzyskania zauważalnych, ale co najważniejsze – trwałych rezultatów procesu rewitalizacji. Takie, długofalowe działania, wymagają długoterminowego planowania i w miarę trwałej, przewidywalnej perspektywy. Unia Europejska jest w swym podejściu do rewitalizacji – jako metody wyrównywania szans i dysproporcji, w złożonych i zróżnicowanych miejskich środowiskach, stała – co do meritum – od końca lat dziewięćdziesiątych ub. wieku wskazuje rewitalizację (*urban renewal*), jako właściwe i użyteczne narzędzie. Wskutek czego wskazuje wspieranie procesów rewitalizacji, z poziomu krajów członkowskich i regionów, przy pomocy środków finansowych Unii Europejskiej, za postępowanie właściwe i korzystne dla rozwoju społeczno-gospodarczego Wspólnoty.

Nowa perspektywa programowa i finansowa Unii Europejskiej, która rozpocznie się w roku 2014 i zakończy w 2020, jest kolejnym siedmioletnim okresem realizacji kolejnej strategii rozwojowej Wspólnoty: *Europa 2020*. Strategia ta zastąpiła, powszechnie znaną *Strategię Lizbońską*, której realizacja nie przyniosła zadawalających rezultatów.

Strategia *Europa 2020*: to strategia na rzecz inteligentnego i równoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, zatwierdzona przez Radę UE w dniu 17.06.2010r. Trzy najważniejsze cele rozwoju Unii Europejskiej w strategii Europa 2020 to: wzrost inteligentny, zrównoważony oraz sprzyjający włączeniu społecznemu. Zintegrowane podejście do rozwoju miast odgrywać będzie dużą rolę w ich osiągnięciu, tym samym priorytety obejmujące kompleksowe (zintegrowane) programy rewitalizacji zdegradowanych dzielnic miast będą objęte wsparciem Unii Europejskiej, poprzez system programów unijnych i krajowych (horyzontalnych i regionalnych). Zrównoważony rozwój, tak mocno akcentowany w strategii Europa 2020, wraz z odczuwalnymi (w Europie) niekorzystnymi trendami demograficznymi i regresem gospodarczym, oraz wyludnianiem się miast – te czynniki zmieniają jednak diametralnie przedmiot pomocy i jej formę, co musi skłonić do modyfikacji w planowaniu sposobu finansowania działań rewitalizacji wszędzie tam, gdzie priorytety UE nie będą zbiegać się z lokalnym czy też ponad-lokalnym podejściem do rewitalizacji, hierarchią potrzeb mieszkańców - interesariuszy programu rewitalizacji oraz długofalowymi decyzjami samorządu miasta.

Rewitalizacja, jako program działania, rozwiązuje lokalne problemy przy pomocy endogenicznych potencjałów oraz różnych dostępnych środków, a wśród nich znajdować się mogą instrumenty, które udostępni UE – jeśli tylko będą użyteczne (korzystane) dla celów lokalnego, miejskiego programu rewitalizacji. Dostęp do wsparcia UE będzie trudniejszy, liczne i dotąd bardzo popularne przedsięwzięcia, opatrywane etykietą „rewitalizacja” nie będą już w zestawie typowych projektów, nie można będzie liczyć na ich dofinansowanie z unijnych środków (więcej informacji o kwestiach finansowania programu rewitalizacji, w rozdziale 4.2).

Unia Europejska, kontynuując uzgodnienia zawarte w *Karcie Lipskiej*, stawia na wypracowanie przez kraje członkowskie krajowych (narodowych) polityk wobec miast. A to ukierunkowanie skutecznie skłania regiony (województwa) do trwałego ujmowania zagadnień rozwoju miast i rewitalizacji w swoich strategiach rozwoju i planach zagospodarowania przestrzennego. Tym samym powstaje w miarę spójny, europejski system wspierania miast w rozwiązywaniu najpoważniejszych problemów urbanizacji. Zgodnie z projektami rozporządzeń regulującymi realizację polityki spójności Unii Europejskiej, od 2014 r. *wymiar miejski* zostanie znacząco wzmocniony.

Według propozycji Komisji Europejskiej kraje członkowskie UE powinny przygotować specjalne rozwiązania implementacyjne, włączające organy poziomu lokalnego w podejmowanie decyzji o wykorzystaniu wsparcia dla miast. Jednym z takich narzędzi mają być, zaproponowane przez UE – tzw. Zintegrowane Inwestycje Tery-

torialne (ZIT)³. Jest to formuła planowania terytorialnego, w skali (zakresie) ponad –lokalnym, która ma zmobilizować samorządy miast do wzajemnie skoordynowanego planowania i realizowania projektów, uzgadniania priorytetów o znaczeniu ponad-lokalnym i wzajemnego uwzględniania swych planów (inwestycyjnych i naprawczych), tak by środki koncentrować a nie je rozpraszać, przez co zwiększyć wydawnictwo efektywność finansowej pomocy, przekazywanej w ramach polityki spójności Unii Europejskiej. Relacja pomiędzy programami rewitalizacji (realizowanymi, od co najmniej, dekady), a ZIT wydaje się być dość czytelna: program rewitalizacji integruje i koordynuje projekty różnych podmiotów (sektora publicznego i prywatnego) skoncentrowane na ożywieniu zdegradowanych fragmentów miasta, Strategia ZIT planuje i koordynuje projekty kilku samorządów lokalnych (projekty miejskie sektora publicznego) o szerokim spektrum oddziaływania (znaczenie ponad-lokalne), w tym znaleźć się mogą projekty mające na celu osiągnięcie efektu rewitalizacji – szczególnie, gdy realizowane mają być w mieście – leaderze subregionu (przygotowującym Strategię ZIT), którego kondycja i zdolność do rozwiązywania problemów własnych obszarów zdegradowanych, może mieć wpływ na dynamikę rozwoju subregionu.

Miasta są, a przynajmniej w założeniach powinny być motorami rozwoju. Przeżywają jednak problemy, ulegają regresom rozwojowym, stając przed ogólnoswiatowymi wyzwaniami, takimi jak: postępująca unifikacja rynków i globalizacja, zmiany demograficzne, zmiany klimatu, odpływ ludności na przedmieścia (i suburbanizacja), zwiększone zapotrzebowanie na energię elektryczną czy paliwa. Jednak wiele z tych problemów w sposób szczególny dotyka obszary zurbanizowane, dotkliwie i czasem nieodwracalnie dezorganizując strukturę miast. Negatywne skutki zmian demograficznych w Europie będą stanowić szczególne wyzwanie dla polski miast. O ile w przypadku dużych ośrodków starzenie się społeczeństwa i emigracje za granicę najprawdopodobniej będzie rekompensowana migracjami młodych pracowników z obszarów wiejskich lub małych miast, o tyle mniej atrakcyjne, czy tylko mniejsze miasta - będą się wyludniały, co spowoduje zwiększenie się wskaźnika obciążenia demograficznego, dezorganizując gospodarczą bazę miasta i podstawy ekonomiczne funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego. Wyzwaniem dla miast, związanym ze zmianami demograficznymi, będzie więc konieczność reorganizacji i dostosowania usług publicznych (ochrony zdrowia, kultury, pomocy i opieki społecznej, transportu publicznego, wielkości i wyposażenia budynków sektora publicznego etc.) do potrzeb zmieniającego się społeczeństwa, co musi uwzględnić zmiany ilości mieszkańców i jego struktury demograficznej.

Ryc. 4: Założenia Umowy Partnerstwa (źródło: MRR)

³ Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (skrót od angielskiej nazwy Integrated Territorial Investment – ITI) – instrument proponowany w ramach pakietu rozporządzeń polityki spójności po roku 2014 przeznaczony na rozwój miast, ale i innych obszarów, gdzie istnieje konieczność zaangażowania wsparcia z więcej niż jednego priorytetu z jednego lub kilku programów operacyjnych (w ramach ERDF i ESF lub Funduszu Spójności). Przewiduje on możliwość delegowania zarządzania i wdrażania ITI na niższy poziom np. do władz miejskich, instytucji rozwoju regionalnego lub organizacji pozarządowych [wyjaśnienie to podają za projektem Założeń Krajowej Polityki Miejskiej, opracowanym przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, s.14].

2.5 Polskie strategie, plany i programy wpływające na programowanie rewitalizacji

W tej części roboczej wersji PROM znajdują się informacje o najważniejszych strategiach, planach i programach, które mają lub mogą mieć wpływ na programowanie rewitalizacji, kierując proces aktualizacji PROM lub w inny sposób (poprzez swe ustalenia, priorytety, wytyczne) kształtować będą ostateczny, finalny kształt zaktualizowanego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich Bielska-Białej na lata 2014-2020.

KRAJOWE:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030, cel 4, kierunek interwencji: *Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach*,

Strategia Rozwoju Kraju 2020, 3. obszar strategiczny (cel): *Spójność społeczna i terytorialna*

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015, priorytety strategiczne 2, 4 i 6: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej; Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa; Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej;

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, cel 2. *Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych*;

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, działanie: *Wspieranie rozwoju procesów urbanizacyjnych, koncentracji funkcji metropolitalnych i działalności gospodarczej*;

Krajowa Polityka Miejska, Założenia, zarys celów (s.12): cel 3, *Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich*;

Umowa partnerstwa, Założenia- stanowią podstawę prac nad programami operacyjnymi na lata 2014-2020. Wskazane w dokumencie cele rozwojowe do 2020 roku, wskaźniki monitorujące ich realizację oraz zakres proponowanych interwencji zostały uwzględnione i ujęte w badanych rozwiązaniach projektu RPO, przy czym merytorycznie rozwiązania te wpisują się przede wszystkim w trzeci obszar działań, opisanych w tym dokumencie, jako: Spójność społeczna i terytorialna – co w pewnym sensie odpowiada zamierzonym działaniom i układowi celów, które ustalone zostały w SKR 2020.

Strategia dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020, to strategiczny plan, który identyfikuje możliwości współpracy pomiędzy województwami śląskim i małopolskim oraz wskazuje kierunki, typy projektów i projekty umożliwiające rozwijanie i zacieśnianie tej współpracy. Konsekwencją wspólnych działań podejmowanych przez oba województwa będzie kreowanie Polski Południowej, jako silnego i konkurencyjnego obszaru w Europie. Badane rozwiązania korespondują z celem 3: *Polska Południowa* miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu.

REGIONALNE:

Strategia Rozwoju Województwa 2020:

dokument ten jest głównym narzędziem polityki rozwoju prowadzonej przez samorząd województwa. Wyznacza zakres działań podejmowanych przez władze regionu, a także stanowi punkt odniesienia dla inicjatyw oraz dokumentów o charakterze planistycznym, przestrzennym i programowym, podejmowanych i tworzonych na poziomie regionalnym, lokalnym, a także przez środowiska branżowe. Spójność powinna zachodzić w zakresie następujących ustaleń:

priorytet A: *Województwo śląskie regionem nowej gospodarki kreującym i skutecznie absorbującym technologie, cele A1 i A2: Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców; Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka;*

priorytet B: *Województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie – wszystkie 3 cele, w tym szczególnie szeroko, dwa z nich: B.1. Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa, oraz B.3: Atrakcyjne warunki zamieszkiwania* priorytet C: *Województwo śląskie znaczącym partnerem kreacji kultury, nauki i przestrzeni europejskiej, cel C.1. Duże znaczenie metropolii, miast i regionu w przestrzeni europejskiej.*

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego:

Jest to plan, który dotyczy obszaru województwa i jest adresowany do szerokiego grona odbiorców, obejmującego podmioty samorządowe, rządowe i pozarządowe, środowiska gospodarcze, stowarzyszenia, organizacje społeczne oraz wszystkich obywateli zainteresowanych przyszłością tego obszaru. Plan ułatwia koordynację strategii i rozlicznych zamierzeń pod kątem czasu i miejsca ich realizacji oraz koordynuje działania administracji publicznej. Spójność zachodzić powinna w zakresie następujących ustaleń następujących celów tego planu:

- 3.1. *Dynamizacja i restrukturyzacja przestrzeni województwa,*
- 3.2. *Wzmocnienie funkcji węzłów sieci osadniczej,*
- 3.5. *Stymulowanie innowacji w regionalnym systemie zarządzania przestrzenią.*

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020:

spójność zachodzić będzie w związku z następującymi celami tej strategii:

- 2. Wyównywanie szans edukacyjnych i wychowawczych dzieci i młodzieży
- 3. Wspieranie osób starszych w pełnieniu ról społecznych
- 4. Wzmacnianie równych szans osób niepełnosprawnych
- 5. Wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień
- 6. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
- 7. Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego.

PLANY STRATEGICZNE SUB-REGIONU POŁUDNIOWEGO:

Program Rozwoju Subregionu Południowego -

zgodny z aktualnie (2013) obowiązującymi dokumentami programowymi w zakresie funduszy europejskich - wspólnotowymi, krajowymi i regionalnymi - został opracowany zgodnie z regułami dla programów rozwoju subregionów oraz na podstawie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013⁴.

Biorąc pod uwagę kierunki zmian w systemie planowania rozwoju w UE, w przyszłości (czyli od 2014 do 2020) program ten zostanie zastąpiony Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, która określi cele rozwoju sub-regionu południowego i rodzaj przedsięwzięć wspieranych z tego, sub-regionalnego poziomu, za pomocą udostępnionych przez samorząd regionalny, środków pochodzących ze wsparcia Unii Europejskich. Strategia będzie realizowana poprzez finansowe wsparcie dla uzgodnionych pomiędzy partnerami, ponadlokalnych projektów. Jak dotąd Strategia ZIT Subregionu Południowego jeszcze nie powstała. Doprowadzenie do spójności pomiędzy roboczą wersją PROM a Strategia będzie przedmiotem dalszych prac, przy obu tych planach. Prace nad Strategią Rozwoju Subregionu Południowego toczą się pod kierownictwem lidera Subregionu P., którym jest miasto Bielska-Biała. Pracom przewodniczy, w imieniu Lidera Subregionu Południowego, dr Lubomir Zawierucha, Zastępca Prezydenta Miasta. Tym samym nie zachodzi obawa, że Strategia ta pominię zagadnienie rewitalizacji obszarów zdegradowanych wiodącego miasta w subregionie, pozbawiając się

⁴ Tekst tego programu, listę projektów można znaleźć na stronie internetowej:

[<http://www.um.bielsko.pl/portal/strona/pid/1072.html>]

tym samym, możliwości pozyskania dla swych projektów ujętych w PROM części potencjalnych unijnych dotacji, (które pozyskać będzie można poprzez dwa z 12 priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego, na lata 2014-2020).

PLANY STRATEGICZNE MIASTA – SPÓJNOŚĆ PROJEKTU PROM Z PLANOWANIEM ROZWOJU BIELSKA-BIAŁEJ:

1.Strategia Rozwoju Miasta

Bielsko-Biała Miastem inteligentnego wzrostu.

Czego chcemy, co możemy, jak działać? To kluczowe pytania, na które odpowiada ten najważniejszy miejski plan rozwoju, którego aktualizacja została przyjęta w czerwcu ubiegłego roku, a ustalenia obowiązywać będą do roku 2020.

Misja zmian– wizja docelowa Bielska-Białej, to miasto *efektywnie wykorzystujące endogeniczne potencjały rozwoju* [Strategia, s.15] – ten cel, jako jeden z trzech komplementarnych, jest najbliższym zagadnieniem, które stanowią cel rewitalizacji: zapobiegać lub wyprowadzać ze stanu degradacji, te fragmenty miasta, które obecnie przeżywają regres – bazując na ich oczywistym endogenicznym potencjale wychodzić z kryzysu, na ścieżkę rozwoju.

2.Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Bielsko-Biała

PROM ujęty został w tym Studium jako jeden najważniejszych planów strategicznych, stanowiący uwarunkowania dla kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta. Tekst studium nawiązuje do ustaleń uchwały Rady Miejskiej z dnia 15 lutego 2005r., którą przyjęto „Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej”, ujmując ustalone w nim obszary jako tereny zdegradowane, przeznaczone do rewitalizacji, oraz sankcjonując ich wewnętrzny podział, na trzy obszary:

Obszar I (Śródmiejski) jako teren priorytetowy dla wdrażania instrumentów rewitalizacji, który obejmuje osiedla:

- Śródmieście Bielska,
- Biała Śródmieście,
- Górne Przedmieście- na wschód od Wyspiańskiego,
- Dolne Przedmieście- na południe od ul. Piastowskiej,
- Biała Wschód- na południe od ul. Marszałka Piłsudskiego.

Obszar II, obejmujący osiedla:

- Wojska Polskiego,
- Kopernika,
- Aleksandrowice, na wschód od ul. Olszowej,
- Beskidzkie,
- Bielsko Południe,
- Karpackie,
- Słoneczne,

Obszar III, obejmujący osiedla:

- Grunwaldzkie,
- Złote Łany,
- Leszczyny na północ od Gen Bora – Komorowskiego,
- Biała Krakowska (osiedla Dembowskiego i Na Kopcu Lipnickim).

W drugiej części Studium: *Kierunki Zmian W Strukturze Przestrzennej Gminy oraz w Przeznaczeniu Terenów*, realizacja działań rewitalizacyjnych znalazła odzwierciedlenie – jako cel polityki przestrzennej - w ustaleniach dla stref: Śródmiejskiej i Mieszkalnictwa [Studium, s.8-11].

3. Czteroletni Plan Inwestycyjny (CPI),

to przyjmowany corocznie, uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej (począwszy od 2004r) plan, stanowiący podstawę koordynacji podmiotowej, przedmiotowej, czasowej i przestrzennej w zakresie realizacji zadań inwestycyjnych gminy. CPI jest rodzajem programu kierunkowego, który zapewnia realizację ustaleń strategii rozwoju gminy, ponieważ umożliwia racjonalną gospodarkę finansową miasta (budżetowanie, wpływy i wydatki), co pozwala pozyskiwać miastu zewnętrznych środków finansowych (np. dotacji unijnych, kredytów).

4. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Bielsku-Białej,

obowiązywała dla koordynacji tej sfery działalności samorządu miasta w latach 2005-2008, zaktualizowana obowiązuje do końca 2013 (edycja 2009-2013). Obecnie trwa proces aktualizacji tej strategii.

5. Program Ochrony Środowiska miasta Bielska-Białej,

uchwalony Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XXVIII/852/2004 w dniu 27.04.2004r. określa politykę środowiskową a także ustala cele i zadania środowiskowe, w tym szczegółowe programy zarządzania środowiskowego (odnoszące się do aspektów środowiskowych rozwoju miasta): plan gospodarki odpadami, który wskazuje, jako wytyczną, dążenie do minimalizowania ilości produkowanych odpadów, w tym komunalnych – a dalej segregację odpadów i ograniczenie składowania. W relacji do PROM, program ten wskazuje pożądany charakter przedsięwzięć, które powinny być uwzględniane w aktualizowanym programie rewitalizacji.

6. Zintegrowany Planu Rozwoju Transportu Publicznego,

przyjęty Uchwałą nr XLIX/1593/2005 z dnia 15.02.2005r. Plan Rozwoju Transportu Publicznego ma uporządkować działania związane z problematyką komunikacji i transportu publicznego w Bielsku-Białej, co w konsekwencji doprowadzi do stworzenia jak najbardziej optymalnych warunków dla zorganizowanego, bezpiecznego i sprawnego przemieszczania osób przy jednoczesnym zapewnieniu pozycji uprzywilejowanej i priorytetowej dla transportu zbiorowego. Dokument ten wytycza ramy rozwoju transportu publicznego na terenie miasta i w jego najbliższym otoczeniu.

7. Program Rozwoju Mieszkalnictwa Miasta Bielska-Białej do 2020 roku,

przyjęty uchwałą nr XIX/537/2007 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z 21.12.2007r

WAŻNIEJSZE PROJEKTY OGÓLNOMIEJSKIE:

1. Projekt „Bielsko Biała- Miasto Dobrej Energii” [<http://miastodobrejenergii.com/>]

Rysunek 6: Ilustracja RE-witalizacji, promująca projekt Biuro Zarządzania Energią dla mieszkańców Bielska-Białej [źródło: strona internetowa projektu: www.energia.um.bielsko.pl]

2.6 Charakterystyka i analiza obecnej sytuacji miasta i perspektyw rozwojowych

2.6.1 Zagadnienia przestrzenne

2.6.1.1 Uwarunkowania przestrzenne i mieszkalnictwo

Zagospodarowanie przestrzenne Bielska – Białej ma złożoną strukturę, widać cechy układu pasmowo – koncentrycznego, podzielonego na dwie części przez rzekę Białą. Historyczny układ miasta tworzy siatka ulic: Cieszyńska, Sobieskiego - do Bielskiej Starówki (z Katedrą Św. Mikołaja i Rynkiem) przez Bielskie Podzamcze z Zamkiem Sułkowskich, ciągami ulic 11 Listopada i Ks. Stojałowskiego, do ulic: Krakowskiej i Żywieckiej. Przestrzeń, którą wyznaczają te ulice to tradycyjne centrum miasta. (handlowo-usługowe), którego orientacyjna powierzchnia wynosi 4,5 km².

Całe miasto obejmuje obszar o powierzchni ok.125 km², struktura przestrzenna miasta jest ściśle powiązana z ponad dwudziestoma wzgórzami, które rozdzielają potoki spływające do rzeki Białej (w przeszłości rzeka ta pełniła rolę granicy pomiędzy Śląskiem i Małopolską). Miejska struktura zabudowy, łączącej funkcje mieszkalne i handlowo-usługowe występuje po obu stronach rzeki Białej i obejmuje: zwarty i intensywnie zabudowany układ urbanistyczny centrum i śródmieścia miasta (tzw. Śródmiejska Dzielnica Mieszkaniowa, osiedle Grunwaldzkie i Słoneczne) oraz osiedla nawarstwiający się w ciągu od Dworca PKP wzdłuż ulic Piastowskiej i Cieszyńskiej w kierunku Wapienicy: Piastowskie, Kopernika, Wojska Polskiego, Polskich Skrzydeł, a także osiedla Beskidzkie. Karpackie , Langiewiczza, Złote Łany.

Ryc. 5: Panorama miasta, pokazująca osiedlową strukturę miasta (źródło: archiwum autorki)

Bielskie osiedla z lat powojennych niczym nie różnią się od innego budownictwa mieszkalnego, wznoszonego w latach realnego socjalizmu. Przeważają domy wielorodzinne o wysokości od pięciu do jedenastu kondygnacji, wykonane z „wielkiej płyty” i rozplanowane w zgodzie z modernistyczną urbanistyką, narzucającą luźne lokalizowanie budynków, bez formowania linii pierzei tradycyjnej miejskiej ulicy. Obszary zabudowy jednorodzinnej w mieście są zróżnicowane, korzystnie wyróżnia się wśród nich zabudowa willowa okolic Cygańskiego Lasu, gdzie znaleźć jednak można jeszcze budynki równie cenne, co zdegradowane.

Ryc. 6: Zdegradowana technicznie willa przy ul. Olszówka 77- przedmiot propozycji projektu, Nr 13 (źródło: archiwum autorki)

Zabudowa przemysłowa zlokalizowana nad rzeką Białą, przebiegająca z północy na południe miasta ulega stopniowo przekształceniom, adaptacji lub popada w ruinę. W miejsce likwidowanych, przestarzałych zakładów powstają obiekty o funkcji handlowo – usługowej, w tym banki, urzędy i biura. Tradycyjny, uwarunkowany historycznie, układ przestrzenny terenów przemysłowych zastępowany jest przez formy i strukturę właściwą współczesnej aktywności produkcyjno – handlowo – usługowej, a proces ten przekształca północną część miasta - w paśmie ciągnącym się ze wschodu na zachód - wzdłuż ulic: Niepodległości, Monte Cassino, Czerwonej, aż do osiedla Wapienica.

W granicach administracyjnych Bielska – Białej znajdują się atrakcyjne, rozległe tereny rekreacyjne, w tym cały pas strefy podstokowej, od osiedla Wapienica przez zaporę wodną (u podnóża Błatniej), po rejon Dębowa (pod Szyndzielnią) ku Błoniom Mikuszowickim, Straconce i Przegibkowi (pod Magurką). Miasto funkcjonuje w oparciu o wewnętrzny podział na jednostki pomocnicze – osiedla⁵, które różnią się od siebie znacznie, zarówno pod względem wielkości, charakteru zabudowy jak również gęstości zaludnienia. Osiedla są zróżnicowane pod względem wielkości powierzchni i gęstości zaludnienia, co obrazują dane ujęte w poniższej tabeli. Czcionką wytłuszczoną podano dane tych osiedli, które wchodziły w skład terytorium aktualizowanego PROM. Dane pokazują również kierunek i rodzaj zmian, pozwalając na porównanie wybranych parametrów osiedli, a zmiany demograficzne zostały uwzględnione w analizie przestrzennej, ujętej w rozdziale 3.1.

5 Działają na podstawie statutów przyjętych w drodze uchwały Nr LXVII/1093/2002 Rady Miejskiej w Bielsku – Białej z dnia 8 października 2002 r.

Tabela 6: Osiedla Bielska – Białej - stan i dynamika zmian w zaludnieniu, lata 2006 i 2010 (opracowanie własne na podstawie danych ujętych w PROM 2007-2013, danych Biura Rozwoju Miasta)

	PARAMETR	Powierzchnia osiedla (ha)		Liczba mieszkańców		Gęstość zaludnienia brutto ⁶		Gęstość zaludnienia netto ⁷		Różnica w zaludnieniu in minus lub in plus
	OSIEDLE:	2006 ⁸	2010 ⁹	2006 ¹⁰	2010 ¹¹	2006	2010	2006	2010	
1	Aleksandrowice	169,88	169,88	1 821	1854	10,72	10,91	33,0	33,47	+33
2	Beskidzkie	41,14	41,14	8 629	8204	209,75	199,42	304,9	289,89	-425
3	Biała Krakowska	163,04	163,04	6 204	6779	38,05	41,58	69,4	72,5	+575
4	Biała Północ	200,56	200,56	2 820	2884	14,06	14,38	37,5	38,2	+64
5	Biała Śródmieście	13,21	13,21	2 970	2802	224,82	212,11	486,8	459,34	-168
6	Biała Wschód	124,44	124,44	3 937	3956	31,36	31,79	157,4	157,61	+19
7	Bielsko Południe	104,99	104,99	5 158	5237	49,12	49,88	106,5	108,2	+79
8	Dolne Przedmieście	169,77	169,77	5 193	4926	30,56	29,02	163,8	157,88	-267
9	Górne Przedmieście	97,76	97,76	7 797	7592	79,76	77,66	151,9	147,99	-205
10	Grunwaldzkie	129,03	129,03	4 824	4754	37,39	36,84	113,2	106,59	-70
11	Hałcnów	1.350,91	1.350,91	7 747	8320	5,73	6,16	24,3	23,3	+573
12	Kamienica	710,05	710,05	4 910	5429	6,91	7,65	22,7	23	+519
13	Karpackie	89,20	89,20	10 561	10427	118,66	116,89	209,9	184,22	-134
14	Komorowie Kr.	961,52	961,52	7 778	8245	8,09	8,57	33,6	32,93	+467
15	Komorowie Śląskie	569,95	569,95	2 334	2446	4,09	4,29	22,0	22,48	+112
16	Kopernika	75,36	75,36	5 435	5348	72,12	70,97	122,9	121	-87
17	Leszczyny	321,58	321,58	6 313	6328	19,63	19,68	49,2	48,16	-15
18	Lipnik	893,17	893,17	5 885	5097	6,59	5,71	22,3	18,22	-788

⁶ Liczba ludności zameldowanej na pobyt stały na 1 ha całkowitej powierzchni osiedla⁷ Liczba ludności zameldowanej na pobyt stały na 1 ha powierzchni zabudowy osiedla, czyli terenu osiedla, na którym usytuowane są budynki wraz z obszarem funkcjonalnie związanym z tą zabudową.⁸ Powierzchnia osiedla – dane uzyskane na dzień 31.12.2006 w Biurze Rady Miejskiej Bielsko - Biała⁹ Na podstawie danych z opracowania „Bielsko-Biała. Zjawiska i problemy społeczne pod red. K. Czekał¹⁰ Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na dzień 31.12.2006 podana przez Biuro Rady Miejskiej¹¹ Na podstawie danych z opracowania „Bielsko-Biała. Zjawiska i problemy społeczne pod red. K. Czekał

19	Mieszka I	31,59	31,59	1 771	1632	56,06	51,66	77,0	69,45	-139
20	Mikuszowie Kr.	386,02	386,02	2 867	2907	7,43	7,53	22,7	22,73	+40
21	Mikuszowie Śląskie	1.247,13	1.247,13	7 174	7761	5,75	6,22	31,2	33,25	+587
22	Piastowskie	30,38	30,38	2 598	2524	85,52	83,08	139,6	135,7	-74
23	Polskich Skrzydeł	39,58	39,58	3 589	3469	90,68	87,65	124,1	120,45	-120
24	Słoneczne	74,06	74,06	6 803	6693	91,86	90,37	162,3	159,74	-110
25	Stare Bielsko	1.111,80	1.111,80	5 817	6449	5,23	5,8	28,3	29,21	+632
26	Straconka	584,55	584,55	3 149	3282	5,39	5,61	21,3	21,61	+133
27	Śródmieście Bielsko	53,31	53,31	5 586	5305	104,78	99,51	204,6	194,32	-281
28	Wapienica	2.588,56	2.588,56	10 439	11134	4,03	4,3	35,8	36,55	+695
29	Wojska Polskiego	37,28	37,28	5 893	5666	158,07	151,98	366	356,35	-227
30	Złote Łany	139,84	139,84	16 311	15912	116,64	113,79	221,0	208,55	-399
	<i>Razem</i>	12.509,66	12.509,66	172 313	173362					-1682
					<i>Średnio</i>	13,77	13,86	56,6	54,27	

Największymi osiedlami a właściwie dzielnicami miasta są: Wapienica, Hałcnów, Mikuszowice Śląskie i Stare Bielsko. Najmniejsze, pod względem powierzchni są osiedla: Biała Śródmieście, Piastowskie, Mieszka I. Najludniejsze są obecnie (wg stanu na 2010) osiedla: Złote Łany, Karpackie i Wapienica, najmniejsze społeczności zamieszkują osiedla: Mieszka I, Aleksandrowice i Komorowice Śląskie. Największa gęstość zaludnienia netto i brutto cechuje Śródmieście Białej (459,34/ha; 212,11/ha) a najmniejsza: netto- Lipnik (18,22/ha), a brutto- Wapienicę (4,3/ha). Zróżnicowanie osiedli pod względem gęstości zaludnienia jest bardzo silne (1: 25) najintensywniej prócz wymienionego Śródmieścia Białej użytkowane są osiedla Wojska Polskiego i Beskidzkie.

Tabela 7: Zasoby mieszkaniowe zlokalizowane w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2005 i 2011 (źródło: GUS)

Lata	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	Przeciętna				
				Liczba izb w mieszkaniu	Liczba osób na		Powierzchnia użytkowa w m ²	
					1 mieszkania	1 Izbę	1 mieszkania	Na 1 osobę
2004	63289	225469	4071,5	3,56	2,80	0,78	64,3	23,0
2005	63886	228213	4137,2	3,57	2,77	0,77	64,8	23,4

2011	67400		3,61		64,62	25,8
------	-------	--	------	--	-------	------

Tabela 8: Zasoby mieszkaniowe zlokalizowane na terenie miasta Bielska – Białej, stan na lata 2004 – 2005 i rok 2011, według stosunków własnościowych (źródło: PROM 2007-2013 i GUS).

Lata	Mieszkania				Powierzchnia użytkowa mieszkań			
	Spółdzielni mieszkaniowych	Gminne	Zakładów pracy	Osób fizycznych	Spółdzielni mieszkaniowych	Gminne	Zakładów pracy	Osób fizycznych
	w liczbach bezwzględnych				w tys. m ²			
2004	27134	8414	1096	25892	1289,3	396,8	55,0	2289,1
2005	27110	8107	698	27114	1288,0	382,5	35,2	2380,6
2011	bd	7025 ¹²	bd	bd	bd	bd	bd	2781,2

Największą grupą właścicieli mieszkań w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2005 były osoby fizyczne, następnie spółdzielnie mieszkaniowe. Gminne zasoby mieszkaniowe w tym rankingu stanowiły trzecią pozycję, natomiast najmniej było mieszkań należących do zakładów pracy. Taka struktura własności zasobu mieszkaniowego położonego w Bielsku-Białej utrwała się, obecnie (2012)

Tabela 9: Budynki oddane do użytku w Bielsku - Białej w latach 2004 – 2005 i w roku 2011 (źródło: PROM 2007-2013 i GUS)

Lata	Budynki oddane do użytku				Kubatura w m ³			
	Ogółem	W tym mieszkalne	Budownictwo indywidualne		Ogółem	W tym budynków mieszkalnych	Budownictwo indywidualne	
			Razem	W tym mieszkalne			Razem	W tym budynków mieszkalnych
2004	525	390	462	374	742387	341355	459144	290847
2005	462	376	401	341	722219	345466	332819	276366
2011	370	324	311	285	661832	283272	228618	205215

Tabela 10: Mieszkania oddane do użytku w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2005 i w roku 2011.

Lata	Ogółem				W tym w budynkach indywidualnych			
	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa w m ²		Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa w m ²	
			Mieszkań	Przeciętna na 1 mieszkanie			Mieszkań	Przeciętna na 1 mieszkanie

¹² Dane na rok 2012, źródło: ZGM w Bielsku Białej.

2004	636	3099	71748	112,8	507	2620	63113	124,5
2005	664	3041	73335	110,4	413	2280	57150	138,4
2011	701	2630	64098	91,4	396	1807	45727	115,5

Wskaźnikiem opisującym rozwój przestrzenny Bielska – Białej w poprzedniej edycji PROM, charakteryzującym równocześnie potencjał, określony, jako” urbanistyczny” była dynamika ruchu budowlanego w mieście, mierzona ilością wydanych decyzji: o warunkach zabudowy oraz pozwoleniu na budowę. Poniższe tabela pokazują ilość tych decyzji w roku 2012, na tle wielkości z lat 2003 – 2006.

Tabela 11: Decyzje o warunkach zabudowy w Bielsku – Białej w latach 2003 – 2005 i w roku 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu Miejskiego w Bielsku – Białej)

Lata	Wszystkie decyzje	Nowe budynki mieszkalne (%)
2003	1645	48,45 % (797)
2004	1738	50,96 % (886)
2005	1692	48,64 % (823)
2012	749	bd

Tabela 12: Decyzje o pozwoleniu na budowę w Bielsku – Białej w latach 2003 – 2006 i w roku 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu Miejskiego w Bielsku – Białej)

Wyszczególnienie	Ilość pozwoleń					Liczba mieszkań				
	2003	2004	2005	2006 *	2012	2003	2004	2005	2006 *	2012
Budynki mieszkalne jednorodzinne	179	215	166	94	192	184	244	188	94	236
Budynki z 2 mieszkaniami i więcej	9	14	14	9	20	42	174	314	85	178
Rozbudowa budynków ¹³	26	37	20	9	22	27	39	25	11	30
Przebudowa pomieszczeń niemieszkalnych ¹⁴	29	39	24	5	9	71	53	31	29	10
Budowa nowych budynków zbiorowego zamieszkania oraz nowych budynków niemieszkalnych prowadząca do powstania nowych mieszkań	bd	bd	bd	bd	-	bd	bd	bd	bd	3

* dane na koniec pierwszej połowy 2006 r.

¹³ Mieszkalnych i niemieszkalnych (prowadząca do powstania nowych mieszkań.

¹⁴ Prowadząca do powstania nowych mieszkań.

W latach, dla których dane statystyczne stanowiły podstawę charakterystyki miasta przy opracowaniu PROM 2007-2013 (tj. w 2004 – 2005), w Bielsku – Białej, mieszkania będące własnością gminy stanowiły, odpowiednio 9,84 % i 9,36 % ogółu wszystkich mieszkań w mieście [źródło: PROM 2007-2013, s.12]. W roku 2012 mieszkania komunalne stanowią ok.9,8% mieszkań w mieście [wyliczenie na podstawie danych GUS i danych ZGM].

Poniżej przedstawiono dane przekazane przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Bielsku – Białej, dotyczące zasobów komunalnych oraz zasobów zarządzanych przez ZGM, charakteryzujące aktualną sytuację komunalnego gospodarki mieszkaniowej (2012). Wartości uwzględniają również budynki wspólnot mieszkaniowych, w których znajdują się lokale komunalne zarządzane przez ZGM, mimo iż częściami wspólnymi w tych budynkach ZGM nie zarządza (od 2009 r.).

Tabela 13: Komunalne zasoby mieszkaniowe zarządzane przez ZGM w latach 2003 – 2005 i w 2012r. (źródło: PROM 2007-2013 i ZGM w Bielsku-Białej).

Wyszczególnienie	Lata			
	2003 r.	2004 r.	2005 r.	2012r.
Liczba budynków mieszkalnych (w szt.)	1 042	1 034	1 021	1014
Liczba lokali mieszkalnych (szt.)	8 261	8 053	7 911	7 025
Liczba lokali użytkowych (szt.)	1 089	1 093	1 070	1 071
Powierzchnia eksploatacyjna ogółem (m2)	499 099	486 004	473 619	417 689
Powierzchnia lokali mieszkalnych (m2)	412 454	401 294	388 867	331 001
Powierzchnia lokali użytkowych (m2)	86 645	84 710	84 752	86 688
Przeciętna wielkość mieszkania (m2)	47,4	47,4	49,2	47,11
Przeciętna wielkość lokalu użytkowego (m2)	79,6	77,5	79,2	80,9
Udział powierzchni użytkowej lokali użytkowych w całkowitej powierzchni eksploatacyjnej (%)	17,4	17,4	17,9	20,7

Tabela 14: Liczba mieszkań i najemców w budynkach komunalnych zarządzanych przez ZGM w latach 2003 – 2005 i w r.2012 (źródło: PROM 2007-2013 i ZGM w Bielsku-Białej)

Rodzaj mieszkania	Liczba mieszkań w latach				Liczba najemców w latach			
	2003	2004	2005	2012	2003	2004	2005	2012
Komunalne	8 261	8 053	7 911	7025	7 823	7 555	7 531	6425
Własnościowe wykupione przez najemców Gminy	2 207	2 413	2 578	3837	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Inne w budynkach prywatnych i współwłasnych	445	415	302	118	437	411	279	105

Tabela 15: Liczba lokali komunalnych i socjalnych zarządzanych przez ZGM w latach 2003 – 2005 i w r.2012(źródło: PROM 2007-2013 i ZGM w Bielsku-Białej)

Lata	Liczba mieszkań socjalnych (szt.)	Przeciętna powierzchnia mieszkań socjalnych (m ²)	Liczba mieszkań komunalnych zamieszkiwanych na stałe (szt.)	Liczba mieszkań komunalnych zamieszkiwanych czasowo (szt.)
2003	247	32	7 528	287
2004	305	31	7 204	347
2005	363	32	7 121	385
2012	362	33	7 528	378

Tabela 16: Zmiany w strukturze wieku budynków zarządzanych przez ZGM w latach 2005-2012 (źródło: PROM 2007-2013 i ZGM w Bielsku-Białej)

Rok budowy	Liczba budynków w 2005	Liczba budynków w 2012
przed 1918 r.	519	527
1918 r. – 1944 r.	275	249
1945 r. – 1970 r.	183	186
1971 r. – 1990 r.	32	37
1991 r. – 2000 r.	12	14
2000 r. – 2005 r.	0	1
Razem	1021	1014

Struktura wiekowa budynków w zasobach mieszkaniowych ZGM jest stabilna, ulega niewielkim zmianom: budynki powstałe po 1971 roku w 2005r. stanowiły 3,13 % ogółu zasobów, a w 2012 stanowią 5,1% zasobów komunalnych. Liczba budynków, lokali, a tym samym ich powierzchnia pozostająca w zarządzaniu ZGM na przestrzeni lat 2005 – 2012 ulegała kolejnemu, niewielkiemu zmniejszeniu (0,7% budynków ubyło).

2.6.1.2 Uwarunkowania ochrony środowiska

Atrakcyjne położenie Bielska – Białej, u podnóża Beskidów, które są północną częścią łańcucha górskiego Karpat), kształtuje środowiskowe i topograficzne zasoby tego miasta. Usytuowane w dolinie, nad dwiema rzekami: Białą (która jest prawobrzeżnym dopływem Wisły) oraz nad rzeką Wapienicą, miejski ekosystem Bielska-Białej styka się z ekosystemami masywów Beskidu Śląskiego i Małego. Bezpośrednie sąsiedztwo pasma gór ciągnącego się wzdłuż niemal całej południowej granicy Polski, skutkuje korzystnym mikroklimatem i atrakcyjną krajobrazowo lokalizacją, co czyni z miasta chętnie odwiedzany ośrodek rekreacji i turystyki. Tereny wokół miasta porośnięte są lasami mieszanymi, a w granicach miasta występują tereny górskie i leśne, charakteryzujące się wysokim (w skali regionu) stopniem naturalności i bioróżnorodności. Duże walory krajobrazowe cechują „Straconkę” – teren leśny bogaty wieloma chronionymi gatunkami roślin i zwierząt. „Bark, Dolina Złotego Potoku Jeżynowa Dolina, Gościnną Dolina, „Trzy Lipki” – to jary i doliny potoków, przeplatane nieużytkowanymi łąkami i terenami rolniczymi. „Dolina Białej” to teren obfity w wilgotne łąki i stawy oraz nadrzeczne szuwały. Znajdujące się tam „Stawy Komorowickie” są miejscem gniazdowania wielu płazów oraz ptaków wodno-błotnych i szuwarowych.

Tabela 17: Zmiany w strukturze terenów zieleni urządzonej w mieście w latach 2006-2012 (źródło: PROM 2007-2013 i UM Bielsko-Biała)

Typ zieleni	Powierzchnia w ha	% Udział w ogólnej pow. miasta	Powierzchnia w ha	% Udział w ogólnej pow. miasta
Rok	2006		2012	
Ogrody działkowe	170,76	1,4	170,76	1,4
Cmentarze	34,30	0,3	34,30	0,3
Parki, zieleńce	61,54	0,51	40,97 ¹⁵	0,33 ¹⁶
	266,6	2,21	246,03	2,03

Tereny tzw. zieleni urządzonej to przede wszystkim chronione zabytkowe założenia zieleni parkowej, cmentarnej i przykościelnej oraz zieleńce, parki, ogólnodostępne skwery, funkcjonujące jako przestrzenie rekreacyjne o walorach estetycznych. Jak w każdym mieście, również w Bielsku-Białej różnorodna zieleń towarzyszy zabudowie, zarówno mieszkalnej jak i handlowo-usługowej, obecne są również pracownicze ogrody działkowe, klomby kwiatowe oraz zieleń izolacyjna wzdłuż tras komunikacyjnych. W mieście jest 36 cmentarzy, większość pochodzi z XIX w. i pierwszej połowy XX w. Najcenniejsze z nich są wpisane do rejestru zabytków. Najstarszym jest przykościelny cmentarz katolicki położony przy ul. Sobieskiego, a pochodzący z XVI w.

Tabela 18: Wykaz parków zabytkowych w Bielsku – Białej wg stanu na 2012 r. (źródło: Program Ochrony Środowiska Miasta Bielska – Białej i zweryfikowane w 2012 dane ujęte w PROM 2007-2013)

¹⁵ Podano jedynie parki i zieleńce będące własnością miasta Bielsko-Biała (z wyłączeniem terenów prywatnych).

¹⁶ Podany udział procentowy odzwierciedla udział terenów parków i zieleńców w ogólnej powierzchni terenów we własności gminy

Lp.	Lokalizacja	Rodzaj parku	Użytkownik	Powierzchnia (ha)	Czas powstania	Rejestr zabytków
1.	ul. Słowackiego	miejski	Gmina Bielsko-Biała	2,5	1896r. XIX w.	nie
2.	ul. Partyzantów Park Włókniarzy	miejski	Gmina Bielsko-Biała	3,5	XIX w.	nie
3.	ul. Bystrzańska 52	fabrykancki	teren prywatny	2,7	1885 r.	nie
4.	ul. Bystrzańska	fabrykancki	teren prywatny	6,0	1870 r.	nie
5.	ul. Żywiecka 20	pałacowy	Zgromadzenie Córki Miłosierdzia Bożego	2,0	XIX w.	tak
6.	ul. Żywiecka 193	dworski	teren prywatny	1,0	I połowa XIX w.	tak
7.	ul. Laskowa 54	fabrykancki	teren prywatny	5,1	XIX w.	tak
8.	ul. Komorowicka 48	fabrykancki	teren prywatny	3,1	1890 r.	tak
9.	ul. Św. Anny 22	willowy	teren prywatny	3,6	II połowa XIX w.	tak
10.	ul. Legionów	willowy	teren prywatny	bd	II połowa XIX w.	tak
Razem				20,8ha		

Tereny zieleni miejskiej zajmują obecnie w Bielsku – Białej ok. 246,03 ha, a tereny leśne około 2500 ha, stanowiąc, odpowiednio: około 2% oraz 20 % ogólnej powierzchni miasta. W przeliczeniu na jednego mieszkańca powierzchnia zielona miasta wynosiła w roku 2006 około 152 m² (wg PROM 2007-2013), obecnie jest to 157,5m² (2012r.).

Na terenie miasta istnieje 66 pomników przyrody oraz położone są 2 parki krajobrazowe, 3 zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, 2 użytki ekologiczne, a także rezerваты przyrody. Szczegóły pokazuje poniższa tabela, w odniesieniu do roku 2006 nastąpiło nieznaczne rozszerzenie stosowanych form ochrony przyrody: przybyły 4 pomniki przyrody (pojedyncze drzewa) i jeden użytek ekologiczny (zbiornik Weldoro).

Tabela 19: Formy ochrony przyrody na terenie Bielska – Białej wg stanu na 31.12.2012r. (źródło: UM)

Forma ochrony	Nazwa	Całkowita powierzchnia na terenie miasta (ha)	Otulina na terenie miasta (ha)	Całkowita powierzchnia (ha)	Otulina (ha)	Ilość (szt.)
Park krajobrazowy	Park Krajobrazowy Beskidu Małego	480	680	25770	22253	-
	Park Krajobrazowy Beskidu	2440	860	38620	22285	-

	Śląskiego					
Zespół przyrodniczo-krajobrazowy	Dolina Wapienicy	1519,02	-	1519,02	-	-
	Sarni Stok	11,19	-	11,19	-	-
	Cygański Las	593	-	593	-	-
Użytek ekologiczny	Żabiniec	0,7986	-	-	-	-
	Zbiornik Weldomo	0,2131				
Rezerwat przyrody	Stok Szyn-dzieln	56,5	-	-	-	-
	Jaworzyna	40,03	-	-	-	-
Pomniki przyrody	Pojedyncze drzewa	-	-	-	-	56
	Skupiska drzew	-	-	-	-	9
	Głaz narzutowy	-	-	-	-	1

Bielsko – Biała należy do miast o przeciętnym zanieczyszczeniu środowiska. W mieście emitowanych było około 2% zanieczyszczeń pyłowych i 1,7% zanieczyszczeń gazowych emitowanych przez podmioty zlokalizowane w województwie śląskim. Obecnie (2011r.) udział wynosi, odpowiednio 2,3% i 0,3%. Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych stanowią obecnie dla zanieczyszczeń pyłowych 99%, a dla gazowych 6,3%. Na poziom zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego ma wpływ przede wszystkim emisja zanieczyszczeń z indywidualnych gospodarstw domowych, kotłowni miejskich i zakładowych, zakładów przemysłowo – usługowych i ciągów komunikacyjnych. Na to nakłada się emisja pochodzenia energetycznego z obszarów sąsiednich (np. Rybnickiego Okręgu Węglowego) oraz z procesów technologicznych realizowanych w zakładach przemysłowych.

Istotny udział w zanieczyszczeniu powietrza mają gospodarstwa domowe (paleniska piecowe) i lokalne kotłownie CO używane w gospodarstwach domowych oraz małe przedsiębiorstwa spalające węgiel w celach grzewczych i technologicznych. Utrzymywanie na obszarze Bielskiej Starówki tradycyjnych rozwiązań z indywidualnymi kotłowniami węglowymi, koksoowymi i gazowymi powoduje pogorszenie się stanu środowiska w tej części miasta i jest jedną z przyczyn przekraczania dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń powietrza, co grozi konsekwencjami w postaci negatywnego oddziaływania na ludzi i budowlę, a na Starym Mieście również na cenne obiekty zabytkowe. Parametry, jakości powietrza, ocenione poprzez wartości stężeń zanieczyszczeń mierzonych w stacjach pomiarowych na terenie miasta, zebrano w poniższych tabelach.

Tabela 20: Zestawienie średniorocznych wartości stężeń zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta Bielska-Białej w latach 2009-2012, stacja monitoringu w Bielsku-Białej przy ul. Kossak-Szczuckiej 19 – pomiary automatyczne (źródło: Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska – Śląski Monitoring Powietrza)

Rok	Stężenia substancji			
	Dwutlenek siarki	Dwutlenek azotu	Tlenki azotu	Pył PM10
	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
2009	12	23	34	38
2010	19	24	34	43
2011	14	23	32	38
2012	17	23	31	34

Tabela 21: Zestawienie średniorocznych wartości stężeń zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta Bielska-Białej, stacja monitoringu w Bielsku-Białej przy ul. Kossak-Szczuckiej 19 – pomiary manualne (źródło: Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska – Śląski Monitoring Powietrza)

Rok	Stężenia substancji				
	Benzo(<i>a</i>)piren	Ołów	Arsen	Kadm	Nikiel
	[ng/m^3]	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
2010	6,9	0,041	4,33	0,83	2,15
2011	6,7	0,022	1,93	0,85	1,61
2012	7,7	0,028	1,69	0,64	1,13

Tabela 22: Zestawienie średniorocznych wartości stężeń zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta Bielska-Białej, punkt pomiarowy w Bielsku-Białej przy ul. Sterniczej 4 – pomiary manualne i pasywne (źródło: Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska – Śląski Monitoring Powietrza)

Rok	Stężenia substancji	
	Pył PM2,5	Benzen
	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
2010	42,3	-
2011	33,8	3,8
2012	34,3	3,7

Zanieczyszczenia wynikające z ruchu motoryzacyjnego koncentrują się w rejonach zwartej, wysokiej zabudowy miejskiej (w tzw. kanionach ulicznych). Bardzo poważne problemy komunikacyjne stwarza wylot drogi w kierunku Żywca. „Program ochrony środowiska...” zwraca szczególną uwagę na rolę Bramy Wilkowskiej w dolinie Białej, stanowiącej korytarz ekologiczny, za którego pośrednictwem odbywa się przewietrzanie terenu miasta. Zagrożeniem dla pełnionych przez nią funkcji są prowadzące przez Bramę uczęszczane drogi do Szczyrku i Żywca

Tabela 23: Dane dotyczące natężenia i struktury ruchu występujące w wytypowanych przekrojach pomiarowych w Bielsku – Białej w 2012r. (źródło: Dane własne Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Bielsku – Białej)

Nazwa ulicy	Rok 2012			
	Liczba pojazdów lekkich [p/h]		Liczba pojazdów ciężkich [p/h]	
	Pora dnia	Pora nocy	Pora dnia	Pora nocy
Warszawska	2353	662	163	54
Krakowska	1127	64	68	6
Bystrzańska	2914	128	140	4
Bohaterów Monte Cassino	4132	602	536	104
Cieszyńska	1950	79	126	8
Sobieskiego	326	40	25	2
Wyzwolenia	1149	270	132	22
Żywiecka	1634	120	85	4
Leszczyńska	bd	bd	bd	bd
Partyzantów	2550	362	120	30
3 Maja	2026	482	163	22
Mostowa	bd	bd	bd	bd
Stojałowskiego	bd	bd	bd	bd
PCK	893	32	42	2
Piastowska	1346	88	182	2

Michałowicza	875	84	30	10
Bora - Komorowskiego	1808	112	50	16

Zestawione w powyższej tabeli wyniki pomiarów pokazują podstawowe źródło zanieczyszczenia powietrza w Bielsku – Białej, jest to komunikacja samochodowa. W drugiej kolejności energetyka, szczególnie niska emisja z lokalnych systemów grzewczych. Głównymi źródłami hałasu w mieście są: komunikacja (drogowa, kolejowa, lotnicza), przemysł oraz praca linii energetycznych. Najbardziej zagrożonymi oddziaływaniem hałasu wynikającym z ruchu ulicznego są ulice: 3 Maja, Zamkowa, Partyzantów, Lwowska i Żywiecka. Na terenach zagrożonych hałasem znajdują się m.in.: szpital oraz budynki mieszkalne oraz 12 szkół. Emitentami hałasu w mieście są również liczne zakłady przemysłowe.

Wody przepływających przez Bielsko-Białą rzek są wciąż zanieczyszczone szkodliwymi substancjami, choć badania wykazują stopniową poprawę wskaźników fizykalnych i biochemicznych. Podobnie wygląda sytuacja wód podziemnych. Najbardziej zagrożone zanieczyszczeniem są wody czwartorzędowego poziomu wodonośnego w dolinie Białej, Wapienicy i ich dopływów. Wpływ, na jakość wód podziemnych jest kontrolowany. Tylko nieliczne stacje paliw czy dzikie wysypiska odpadów nie są objęte lokalnym monitoringiem. Podobnie jak w innych dużych miastach punktowe i obszarowe źródła zanieczyszczeń stanowią obecnie przede wszystkim ścieki socjalno – bytowe z zabudowy niewłączonej do miejskiej kanalizacji sanitarnej oraz ścieki deszczowe spływające z dróg i placów. Według danych na 2011r.(GUS) wszystkie ścieki przemysłowe są oczyszczane, z czego 91,5% wysoko skuteczną metodą biogeniczną, 90,5% ludności korzysta z oczyszczalni ścieków (szacunkowy poziom oczyszczania ścieków komunalnych). Odpowiednie dane dla województwa śląskiego wynoszą: 69% oczyszczania, 34,5% wysoko skutecznie, 72,8% korzystających z oczyszczalni). Jak widać na tym tle, Bielsko-Biała prezentuje wysoki poziom rozwiązań ekologicznych w zakresie gospodarki-wodno-ściekowej.

Zanieczyszczenia odpadami stałymi powstają wskutek wytwarzania odpadów komunalnych przez gospodarstwa domowe, handel, usługi i rzemiosło, szkolnictwo itp. Udział Miasta w generowaniu odpadów stałych w województwie śląskim wynosi obecnie (tj. w 2011r.) 0,29%, i wyraźnie zmalał (w 2006r. wynosił 4,35%). Odpady ulegające biodegradacji stanowią około 45% odpadów komunalnych wytworzonych w Bielsku – Białej. Zakłada się, że ilość wytworzonych odpadów komunalnych będzie sukcesywnie wzrastać, osiągając w 2015 r. wielkość 90378 Mg. Odpady komunalne zdeponowane na składowisku w Bielsku – Białej w 2002 r. stanowiły 91,6% ogólnej ilości odpadów przyjętych na to składowisko obecnie odpady te stanowią 92,1% ogółu przyjętych, a wciąż dominują odpady niesegregowane. Co jest rezultatem systemu zbierania odpadów komunalnych z terenu miasta - zbiórki odpadów zmieszanych. Nie prowadzi się powszechnej, selektywnej zbiórki kuchennych i zielonych odpadów ulegających biodegradacji. Przedmiotem selektywnej zbiórki są odpady przeznaczone do recyklingu materiałowego (szkło, papier, tworzywa sztuczne). Wciąż poważnym problemem, w obszarze odpadów stałych są dzikie wypiska, usytuowane najczęściej w atrakcyjnych krajobrazowo miejscach (np. jarach potoków), który to problem -w założeniu- mają rozwiązać nowo wprowadzone regulacje prawne [tzw. podatek śmieciowy].

2.6.1.3 Infrastruktura energetyczna

W Bielsku – Białej, podobnie jak w innych miastach, działają trzy sieciowe systemy energetyczne. Pokrywają one zapotrzebowanie na: ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Rynek usług ciepłowniczych stanowi 64% ogółu rynku energii w mieście.

Tabela 24: Odbiorcy energii elektrycznej i jej zużycie w Bielsku – Białej, w latach 2004 – 2005 i w roku 2011 (źródło: PROM 2007-2013 i GUS)

Lata	Odbiorcy energii elektrycznej	Zużycie energii elektrycznej		
		w GWh	Na 1 mieszkańca	Na 1 odbiorcę
			w kWh	
2004	73436	127,2	718,0	1732,7
2005	73501	130,0	735,1	1768,5
2011	75751	138,8	796,3	1832,2

Zużycie energii elektrycznej, na 1 mieszkańca w Bielsku – Białej, było w analizowanym okresie stale wyższe od średniej dla województwa śląskiego.

Tabela 25: Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2005 i w roku 2011 (źródło: PROM 2007-2013 i GUS)

Lata	Sieć gazowa w km	Połączenia prowadzone do budynków mieszkalnych	Odbiorcy gazu z sieci w tys.	Zużycie gazu z sieci	
				w hm ³	Na 1 mieszkańca w m ³
2004	547,6	16411	57,2	38,1	215,1
2005	545,7	16647	57,1	37,6	212,4
2011	bd	18366	58,1	33,7	193,4

Zużycie gazu na 1 mieszkańca w Bielsku – Białej, które było zdecydowanie wyższe od średniej wojewódzkiej, w latach 2004-2005 (wg PROM: 2007-2013 o 118%, a w 2005 r. o 115 %) obecnie oscyluje wokół wartości średnich dla województwa.

2.6.1.4 Układ drogowy miasta i komunikacja

Układ drogowy Bielska-Białej miasta charakteryzuje się niedostatkiem połączeń międzydzielnicowych odciążających trasy śródmiejskie oraz niezgodnością funkcji i parametrów technicznych tras. Wskutek tego duża część skrzyżowań i prowadzących do nich ulic staje się trudno przejezdna w godzinach szczytu przewozowego. Jednym z najtrudniejszych problemów rozwojowych Bielska – Białej jest zapewnienie sprawnej obsługi transportowej, bowiem sukcesywne dostosowywanie układu drogowego i miejskiego transportu zbiorowego, do nieustannie rosnących potrzeb obsługi wzmożonego ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, co zdaje się być nieskuteczną drogą rozwiązania problemów transportowych miasta.

Szczególnie poważne problemy komunikacyjne występują w centrum miasta, gdzie ruch lokalny nakłada się na ciągi ulic prowadzące ruch zewnętrzny. Głównymi problemami w związku z tym są **mała dostępność centrum miasta oraz wydłużenie czasu podróży**. W dzielnicach poza centrum miasta obsługę ruchu lokalnego utrudnia niewystarczająca liczba miejsc parkingowych oraz nakładający się na ruch lokalny - ruch zewnętrzny [ZPRT W BB, 2005,s.10].

Bielsko – Biała to duży węzeł dróg krajowych i wojewódzkich. W obrębie miasta przebiegają znaczne odcinki dróg krajowych i międzynarodowych, następuje rozrząd ruchu w kierunkach do przejść granicznych w Cieszynie, Zwardoniu i Korbielowie. Krajowy ruch samochodowy przebiega w dwóch głównych kierunkach: przez

Czechowice – Dziedzice do Katowic i Warszawy oraz przez Andrychów, Wadowice do Krakowa. Odpowiednie warunki dla obsługi ruchu zewnętrznego istnieją w północnej części Bielska – Białej (wylot na Cieszyn).

Do najważniejszych dróg kołowych przecinających miasto należą:

- droga ekspresowa S1, która jest częścią trasy europejskiej E75 i E462, z Pyrzowic przez Bielsko-Białą do Cieszyna, gdzie łączy się z drogą ekspresową R48.
- droga krajowa nr 69 (Bielsko-Biała – Zwardoń) – docelowo droga ekspresowa S69,
- droga krajowa nr 52 (Bielsko-Biała – Głogoczów),
- droga wojewódzka nr 942 (Bielsko-Biała – Wisła).

Podstawowe połączenia drogowych w obrębie miasta należą:

- fragment ul. Warszawskiej, Wyzwolenia, Lwowska, Krakowska – ruch w kierunku Krakowa;
- ul. Żywiecka – główny ruch w kierunku Żywca;
- ul. Warszawska, 3 Maja, Zamkowa, Partyzantów, Bystrzańska – ruch w kierunku Szczyrku.

Główne problemy z ruchem (płynność, czas podróży) dotyczą obszaru śródmieścia, gdzie ze względu na lokalizację większości usług różnego rodzaju następuje kumulacja codziennego ruchu docelowego ze wszystkich części miasta oraz dojazdy wynikające z relacji zewnętrznych. Dodatkowo na obszarze śródmieścia przypadają wahadłowe przejazdy mieszkańców z części wschodniej miasta (mieszkalnictwo blokowe) do miejsc pracy w części zachodniej (lokalizacja przemysłu), pociąga to za sobą natężenie ruchu przekraczające nawet 20 000 pojazdów na dobę. Na ulicach: Żywieckiej i 3 Maja natężenie ruchu w godzinach szczytu przekracza 4 tys. pojazdów na godzinę. Udział pojazdów ciężkich dochodzi do 10% (ul. Warszawska, Wyzwolenia). Natężenie ruchu wysokie jest również na trasach tranzytowych przebiegających przez centrum i w dolinie rzeki Białej.

Tabela 26: Drogi publiczne i zarejestrowane pojazdy osobowe w Bielsku – Białej w 2005 i 2010r. (źródło: PROM 2007-2013 i Raport o stanie miasta 2010)

Rok	Drogi publiczne o twardej nawierzchni w km		W tym nawierzchni ulepszonej		Pojazdy samochodowe ogółem	W tym:		
	Powiatowe	Gminne	Powiatowe	Gminne		Samochody osobowe	Samochody ciężarowe	Autobusy
2005r.	104,0	400,1	104,0	385,0	77 499	60 759	13 677	382
2010r.	108,8	456			103 691	79 496	15 568	392

Standard obsługi miasta przez komunikację drogową wyrażony jest dostępnością komunikacyjną obszaru, której parametrami w Bielsku-Białej są wg Raportu (2010):

gęstość sieci dróg publicznych, parametr dla miasta = 4,78 km/1km² (2010r.)

długość dróg przypadająca na 1 000 mieszkańców, parametr dla miasta = 3,41 km (2010r.).

Parametry te są znamienne dobrane, bowiem miasto Bielsko – Biała charakteryzuje się wciąż rosnącą i bardzo dużą ilością pojazdów. W roku 2005 na 1000 mieszkańców przypadało 433,27 pojazdów samochodowych (wzrost w stosunku do 2002 roku o 39,40%). Obecnie na 1000 mieszkańców przypada, co najmniej, 596 pojazdów (wzrost w stosunku do 2005 o 37%). Zgodnie z prognozami natężenie ruchu drogowego będzie systematycznie wzrastać, a na ciągu komunikacyjnym: 3 Maja, Zamkowa, Partyzantów- przebiegający przez centrum miasta, przewiduje się przyrost natężenia ruchu w granicach 10 % – 20%.

Sieć komunikacji zbiorowej w Bielsku-Białej to 44 linii autobusowe: 35 linii miejskich, 6 linii podmiejskich (w kierunkach: Czechowice-Dziedzice, Bestwina, Jasienica i Wilkowice) oraz 3 linie nocne. Łączna długość linii komunikacyjnych wynosi 467 km (Raport, 2010).

2.6.1.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Miasto Bielsko – Biała jest zaopatrywane w wodę z 5 ujęć w Kobiernicach i Wapienicy oraz ujęć lokalnych w: Straconce, Lipniku, Mikuszowicach.

Tabela 27: Wodociągi i Kanalizacja w Bielsku – Białej w latach 2004, 2005 i 2011 (źródło: PROM 2007-2013, i GUS)

Lata	Sieć w km		Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzone w dm ³
	Wodociągowa rozdzielcza	Kanalizacyjna	Wodociągowe	Kanalizacyjne	w dm ³	Na 1 mieszkańca w m ³	
2004	428,3	321,0	15331	8890	6739,2	38,0	10205,9
2005	593,3	542,1	17670	9138	6477,7	36,6	10224,2
2011	639,2	739,4	19918	12828	6182,3	40,0	10389,0

W 2004 r. wodociągowa sieć rozdzielcza w Bielsku – Białej miała długość 428,3 km, w ciągu 7 lat zwiększyła się o 210,9 km. W tym samym czasie długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 418,4 km. To dwukrotnie szybsze tempo pozwoliło na odwrócenie proporcji – obecnie długość sieci kanalizacyjnej jest większa od wodociągowej, co wskazuje na właściwe cywilizacyjne rozwinięcie infrastruktury wodno-ściekowej. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych, w mieście rośnie, i jest wyższe od przeciętnej w województwie. Kanalizacją objętych jest aktualnie (2013 r.) 98, 3% populacji miasta.

2.6.1.6 Gospodarka odpadami

Na terenie Bielska-Białej zadania w obszarze gospodarki odpadami obejmujące: budowę, utrzymanie i eksploatację składowisk odpadów oraz obiektów służących do wykorzystywania i unieszkodliwiania odpadów realizuje Zakład Gospodarki Odpadami S.A. Aktualnie na składowisku w Bielsku-Białej składowane są odpady komunalne wytwarzane głównie na terenie miasta Bielsko-Biała oraz gmin powiatu bielskiego. 97% mieszkańców objętych jest usługą wywozu odpadów a wg szacunkowych danych ujętych w Raporcie (2010) 45% gospodarstw domowych objętych jest segregacją odpadów.

Tabela 28: Odpady wytworzone i nagromadzone oraz tereny ich składowania w Bielsku – Białej, w latach 2004, 2005 i 2011 (źródło: PROM 2007-2013 i GUS).

Lata	Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t				Odpady dotychczas składowane (nagromadzone; stan w końcu roku) w tys. t	Tereny składowania odpadów, niezrekultywowane (stan w końcu roku) w ha
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione	magazynowane czasowo		
2004	155,2	149,9	5,1	0,2	101,5	5,4
2005	149,6	146,2	3,1	0,3	102,8	5,4
2011	104,0	80,2	0,8	23	-	-

2.6.2 Zagadnienia gospodarcze

Bielsko – Biała jest znaczącym centrum produkcyjno – handlowo – turystycznym na południu Polski. Doskonałe położenie geograficzne, dobry klimat ekonomiczny, proinwestycyjna polityka władz miasta i korzystnej warunki prowadzenia interesów w SSE sprawiły, że zdecydowały się tutaj zainwestować wielkie, światowe koncerny. Poziom przedsiębiorczości rośnie, mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów na 1000 mieszkańców wynosi obecnie (2013) 1442, a w roku 2011 było to 1401 [wzrost o 3%].

Lata	Ogółem	W tym						Ogółem sektor	
		Spółki handlowe		Spółki cywilne	Spółdzielnie	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Publiczny	Prywatny
		Razem	W tym, z udziałem kapitału zagranicznego						
2004	23977	1882	408	2525	76	416	17923	746	23231
2005	23575	1968	415	2536	74	445	17373	759	22816
2011	24626	2802	571	bd	65	580	18013	632	23994

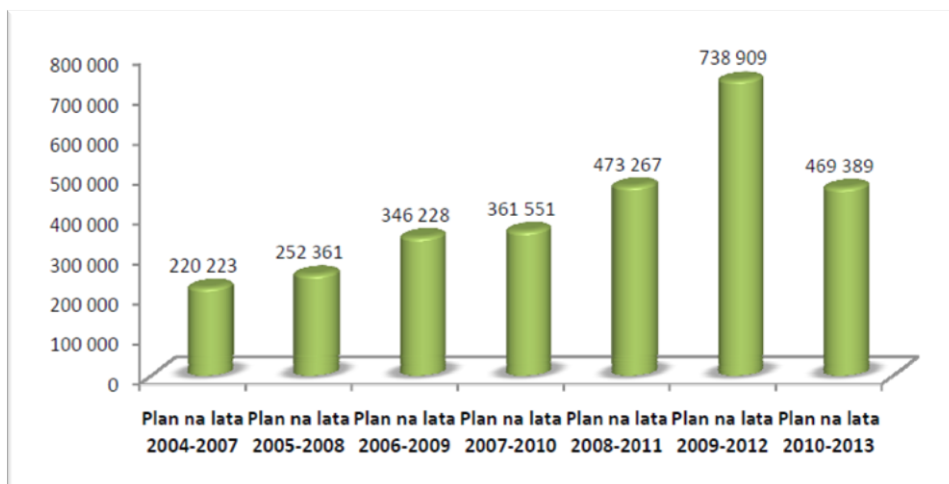
2.6.2.1 Ekonomia i finanse miasta

Wydatki majątkowe (w tym inwestycyjne) w wydatkach miasta, ogółem, za rok 2010 wyniosły 24,7% [Raport s.75], a wykonanie planu budżetu (gminy i miasta na pr. powiatu) po stronie dochodów własnych wyniosło 102,04%, natomiast po stronie wydatków 91,86%. Dla porównania, przeciętny poziom wydatków inwestycyjnych w wydatkach dla jst województwa śląskiego wyniósł w roku 2010 23,5% (GUS).

Wydatki miasta ujmowane są w kroczącym (aktualizowanym dorocznie) wieloletnim planie inwestycyjnym, którego wartość w ostatnich latach pokazano na wykresie (Ryc.1), a wielkość wydatków na jednego mieszkańca w tabeli Nr 29. Miasto ma udziały w 13 spółkach prawa handlowego oraz prowadzi realizację zadań własnych w oparciu o 4 zakłady budżetowe [2010r.] i fundusz celowy: Powiatowy Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym dla Miasta Bielska-Białej.

Tabela 29: Wydatki z budżetu jst na jednego mieszkańca w Bielsku-Białej i woj. śląskim w 2011 (opracowanie własne, źródło: GUS)

Jednostka terytorialna	Wydatki z budżetu na jednego mieszkańca, w zł		
	ogółem	na oświatę i wychowanie	na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego
Przeciętna dla gmin i miast na prawach powiatu województwa śląskiego	3937,55	1297,15	125,91
Bielsko-Biała	4263,73	1553,79	135,52

Ryc. 7: Nakłady inwestycyjne z budżetu miasta, w poszczególnych edycja czteroletniego planu inwestycyjnego [w tys. PLN] (źródło: Raport, 2010, s.83)

Rating finansowy miasta: we wrześniu 2010 r. komitet ratingowy *Fitch Ratings* potwierdził długoterminowe międzynarodowe ratingi dla zadłużenia w walucie krajowej i zagranicznej na poziomie „BBB+”, a także krajowy rating długoterminowy na poziomie „AA –”. Ponadto komitet uznał, że perspektywa ratingów jest stabilna. Obecnie miasto nie planuje poddania się ocenie komitetu ratingowego.

W przeprowadzonym przez Newsweek w 2011r rankingu miast przyjaznych dla biznesu Bielsko-Biała zajęło, wysokie 9. miejsce na 94 sklasyfikowanych polskich miast.

		PUNKTACJA					
MIEJSCE W RANKINGU	MIASTO	FINANSE		AKTYWNOŚĆ BIZNESOWA	CENY	INFRASTRUKTURA	OGÓŁEM
1	Krosno	205	220	401	183	1010	
2	Dąbrowa Górnicza	198	221	322	268	1009	
3	Gliwice	224	193	262	298	976	
4	Opole	180	334	234	205	952	
5	Elbląg	201	178	274	292	946	
6	Tarnów	177	230	338	193	938	
7	Skierniewice	212	218	301	193	924	
8	Nowy Sącz	195	293	282	144	914	
9	Bielsko-Biała	165	314	244	186	909	
10	Knurów	182	199	241	286	908	
11	Zamość	213	132	329	234	908	
12	Puławy	188	236	235	244	904	
13	Świnoujście	206	244	209	239	898	

Ryc. 8: Klasyfikacja miast w rankingu Newsweeka, pierwsza trzynastka (źródło: <http://www.newsweek.pl/bins/media/pictures/d6/d673/d673414230174f468fb5f1c5c792b44d.jpg>)

2.6.2.2 Zatrudnienie, aktywność ekonomiczna mieszkańców i siła ekonomiczna gospodarstw domowych

Tabela 30: Pracujący na terenie miasta Bielsko-Biała, 2003-2005-2011 (źródło: Urząd Miasta, PROM 2007-2013)

Wyszczególnienie	Rok 2003		Rok 2005		Rok 2011	
Ogółem	56 711	100,00%	59 275	100,00%	68 538	100,00%
Sektor publiczny	20 189	35,60%	19 547	32,98%	16 785	24,48%
Sektor prywatny	36 522	64,40%	39 728	67,02%	51 753	75,52%

Tabela 31: Pracujący w gospodarce narodowej w Bielsku – Białej w latach 2003– 2005- 2011(źródło: Urząd Miasta, PROM 2007-2013)

Wyszczególnienie	Rok 2003		Rok 2005		Rok 2011	
Ogółem	56 711	100,00%	59 275	100,00%	68 538	100,00%
Rolnictwo	150	0,26%	153	0,26%	147	0,26
Przemysł i budownictwo	23 213	40,39%	24 684	41,64%	30 209	44,07%
Usługi rynkowe	20 378	35,46%	21 454	36,19%	38 182	55,67%
Usługi nierynkowe	12 970	22,57%	12 983	21,90%		

Największa grupa zatrudnionych w Bielsku – Białej pracuje w usługach (ponad 55% ogółu pracujących), jest to zjawisko trwałe, choć relacja w stosunku do sektora „przemysł i budownictwo” nieznacznie się zmieniła na korzyść przemysłu. Najmniej zatrudnionych na terenie Bielska-Białej jest w rolnictwie (niewiele ponad 0,25% ogółu zatrudnionych w mieście).

Tabela 32: Pracujący w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2005-2011 (źródło: PROM 2007-2013 i GUS)

Lata	Ogółem		W tym			Ogółem – sektor	
	Ogółem	W tym kobiety	Przemysł i budownictwo	Usługi		Publiczny	Prywatny
				Rynkowe	Nierynkowe		
2004	57473	28235	23557	20668	13077	20182	37291
2005	59 275	28 520	24 684	21 455	12 983	19 547	39 728
2011	68 538	bd	30 209	38 182		16 785	51 753

Tabela 33: Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w Bielsku – Białej według wybranych sekcji w latach 2004 – 2005-2012 (źródło: PROM 2007-2013 i GUS)

Lata	Ogółem	W tym						
		Przetwórstwo przemysłowe	Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości i firm
2004	17923	1820	2082	5852	456	1494	852	3067
2005	17373	1767	1937	5654	474	1441	833	2973
2012	18013	1735	2135	5077	519	1319	864	2490

Tabela 34: Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) w Bielsku-Białej, podregionie i województwie, w latach 2005-2011 (opracowanie własne, źródło GUS)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	%						
ŚLĄSKIE	103,2	103,5	102,3	102,6	102,7	102,7	104,7
Podregion 44 - bielski	90,0	90,6	92,2	91,6	92,1	93,0	91,9
Bielsko-Biała	94,1	95,3	97,0	98,5	98,4	98,4	96,5

Ryc. 9: Rynek – bielska Starówka (źródło: archiwum autorki)

2.6.3 Zagadnienia społeczne

2.6.3.1 Demografia

Ludność miasta Bielsko-Biała (wg stanu na 30 czerwca 2012 GUS) wynosi 174 291, z czego 82 143 mężczyzn (47,1%) i 92 148 kobiet (52,9%). W porównaniu do stanu z roku 2005 nastąpił spadek liczby ludności o 2573 (1,45%). Struktura ludności według płci nie uległa zmianie, wciąż przeważają kobiety, których udział wzrósł nieznacznie (o 0,2%). Strukturę ludności Bielska – Białej ze względu na wiek, oraz zmianę tej struktury w stosunku do roku 2005 pokazuje poniższa tabela.

Tabela 35: Struktura wieku ludności Bielska-Białej w roku 2005 i 2011 (źródło PROM 2007-2013 i GUS –portret miasta)

Wyszczególnienie	2005 r.		2011 r.	
ogółem	176 864	100 %	174 503	100%
w wieku przedprodukcyjnym	31 908	18,04 %	29 316	16,8%
w wieku produkcyjnym	116 221	65,72 %	110 983	63,6%
w wieku poprodukcyjnym	28 735	16,24 %	43 204	19,6%

Tabela 36: Małżeństwa, urodzenia, zgony, przyrost naturalny w latach 2004,2005 i 2011 w Bielsku – Białej (źródło: PROM 2007-2013 i GUS –portret miasta)

Lata	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny	
			Ogółem	Niemowląt				Ogółem	Niemowląt		W tym
W liczbach bezwzględnych						Na 1000 ludności					
2004	875	1521	1497	6	24	4,9	8,6	8,5	3,9	0,1	
2005	959	1513	1600	12	- 87	5,4	8,6	9,1	7,9	- 0,5	
2011	973	1701	1688	6	13	bd	10,1	9,7	3,4	0,4	

2.6.3.2 Bezrobocie

Tabela 37: Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bielsku – Białej w latach 2005 – 2006- 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i PUP w Bielsku Białej)

Miasto / Gmina	2005 rok		2006 rok		2012 rok	
	Ogółem	Struktura %	Ogółem	Struktura %	Ogółem	Struktura %
Bielsko – Biała	8111	55,4	6503	55,5	6564	52,1
Buczkowice	469	3,2	403	3,4	531	4,2
Jasienica	710	4,8	541	4,6	744	5,9
Jaworze	248	1,7	226	2,0	249	2,0
Kozy	440	3,0	369	3,2	449	3,6
Szczyrk	289	2,0	293	2,5	318	2,5
Wilkowice	535	3,7	447	3,8	534	4,3
Porąbka	765	5,2	691	6,0	696	5,5
Wilamowice	539	3,6	448	3,8	522	4,1
Czechowice – Dziedzice	2163	14,8	1508	12,8	1602	12,7
Bestwina	382	2,6	275	2,4	385	3,1
Razem	14651	100	11704	100	12594	100

W latach 2005 – 2012 liczba ogółem zarejestrowanych, w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku – Białej, bezrobotnych zmniejszyła się, przy czym w stosunku do danych z 2006 nastąpił wzrost. Udział bezrobotnych zamieszkałych w Bielsku-Białej w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie systematycznie spada i wynosi obecnie 52,1%, przy czym równocześnie grupa osób bezrobotnych, zamieszkałych w mieście nieznacznie wzrosła w stosunku do roku 2006, do 6564 (o 61 osób).

Tabela 38: Bezrobotni zarejestrowani według wieku i poziomu wykształcenia w Bielsku – Białej w latach 2005 i 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i PUP w Bielsku-Białej).

Lata	Ogółem	W wieku					Ogółem – z wykształceniem				
		24 lata i mniej	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 lat i więcej	Wyższym	Średnim		Zasadniczym zawodowym	Gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym
								Zawodowym	Ogólnokształcącym		
2004	8707	1625	2300	1933	2425	424	662	2016	668	3098	2263
2005	8111	1210	2118	1755	2447	581	624	1880	663	2735	2209
2012	6564	813	1833	1341	1467	1110	1058	1569	628	1756	1553

W latach 2004 – 2005 i 2012 największą liczbę osób bezrobotnych w Bielsku – Białej stanowiły osoby w wieku 25 – 34 lata oraz w wieku 45 – 54 i taki stan utrzymuje się w 2012r. Podobnie stałe proporcje występują w strukturze bezrobotnych pod względem wykształcenia, najwięcej bezrobotnych posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, w dalszej kolejności (i tu zaszła zmiana) średnie zawodowe (poprzednio gimnazjalne), gimnazjalne. W stosunku do roku 2005 nastąpił wyraźny wzrost ilości bezrobotnych z wyższym wykształceniem (o 69,5%).

2.6.3.3 Pomoc społeczna i jej odbiorcy

Tabela 39: Struktura rodzin objętych pomocą MOPS w Bielsku – Białej w latach 2001 – 2006 i 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i MOPS w Bielsku Białej)

Struktura świadczeniobiorców	Liczba rodzin						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2012
Ubóstwo	339	210	147	454	449	1136	918
Sieroctwo	76	22	33	2	32	29	15
Bezdomność	282	194	241	254	235	251	303
Potrzeba ochrony macierzyństwa	217	205	173	87	91	101	233
Bezrobocie	2 186	2 882	2 638	2072	2002	1556	1135
Niepełnosprawność	2 071	2 349	2 424	1844	1799	1832	1254
Długotrwała choroba	1 711	1 765	1 935	1769	1922	1841	1591
Bezradność w sprawach opiekuńczo. – wych. i prowadzenie gosp. dom. ogółem w tym:	2 022	2 464	2 543	2438	2198	505	632
- rodziny niepełne	996	1 069	1 047	866	832	403	498
- rodziny wielodzietne	279	367	392	326	215	194	215
Alkoholizm	385	485	512	370	576	396	436
Narkomania	25	44	30	17	17	20	25
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu kar- nego		103	129	81	43	43	97
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 40: Świadczenia przyznane przez MOPS w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2006 i 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i MOPS w Bielsku-Białej)

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano świadczenia				Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2004	2005	2006	2012	2004	2005	2006	2012	2004	2005	2006	2012
Świadczenia przyznane łącznie (zadania zlecone i własne)	6133	5712	5586	3856	4209	3587	3696	2514	12532	10035	9807	5834
Świadczenia przyznane: - zadania zlecone	817	524	516	87	815	521	509	86	1752	821	790	146
Świadczenia przyznane: - zadania własne	5949	5652	5539	3813	3882	3527	3649	2476	10547	9823	9749	5776
Wyłącznie praca socjalna	-	-	-	0	1001	1040	852	906	2801	2672	2035	1879

Szczegółowe informacje na temat ilości osób i przyczyn objęcia wsparciem pomocy społecznej (przez MOPS), w układzie uwzględniającym jednostki pomocnicze miasta Bielska – Biała i płeć odbiorcy pomocy, według stanu na rok 2011 zebrano w następnej, obszernej tabeli (Nr 41) sporządzonej przez MOPS. [str.49].

Tabela 41: Ilość osób objętych wsparciem MOPS i PUP w Bielsku-Białej w 2011 r. (źródło: MOPS w Bielsku-Białej)

L.p.	Nazwa osiedla	Pięć	Problemy i zjawiska społeczne																							
			Długotrwała choroba	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Niepełnosprawność	Uboństwo	Bezrobocie MOPS	Bezrobocie PUP	Rodzina wielodzietna	Rodzina niepełna	Sieroctwo	Alkoholizm	Narkomania	Zakład kary	Bezdomność	Renta (osoby korzystające z MOPS i posiadające rentę)	Księga żyłowa									
1.	Aleksandrowice	k	3	10	0	1	19	25	4	6	5	6	13	29	0	2	2	4	4	0	0	0	2	3	4	4
2.	Aleksandrowice	m	7	64	4	9	6	140	6	3	34	60	95	215	0	6	20	0	11	17	0	0	0	8	12	26
3.	Bełkisz	k	31	64	6	10	76	140	3	9	26	60	120	98	0	14	34	0	0	0	0	0	0	4	14	64
4.	Biała Krakowska	m	62	122	5	9	67	131	99	214	73	160	97	195	2	3	20	0	72	178	4	8	0	20	24	26
5.	Biała Krakowska	m	14	27	1	2	27	55	14	21	15	35	25	44	0	11	14	0	0	15	27	0	0	0	11	67
6.	Biała Północ	m	13	4	0	4	28	28	10	18	18	30	36	61	0	3	15	0	2	0	0	0	0	0	0	6
7.	Biała Śródmieście	k	10	23	0	4	35	64	8	10	18	18	25	4	0	4	8	0	0	0	0	0	0	0	0	15
8.	Biała Śródmieście	m	13	4	0	4	35	64	8	10	18	18	25	4	0	4	8	0	0	0	0	0	0	0	0	9
9.	Biała Wschód	k	78	144	10	20	44	104	50	129	70	157	80	178	0	8	31	84	0	1	58	102	2	0	4	32
10.	Biała Wschód	m	29	101	10	10	60	111	69	119	55	118	100	88	2	2	37	63	0	1	13	39	3	0	6	53
11.	Bielsko Północne	k	44	73	8	18	43	111	69	119	55	118	100	88	2	2	37	63	0	1	22	39	3	0	6	38
12.	Bielsko Północne	m	48	77	10	23	53	100	24	53	45	96	71	151	5	13	29	39	2	0	28	39	2	0	4	38
13.	Dolne Przedmieście	m	29	77	13	23	47	100	24	53	45	96	71	151	5	13	29	39	2	0	28	39	2	0	4	38
14.	Górne Przedmieście	k	60	122	6	13	70	140	40	71	84	160	127	233	6	10	32	62	0	0	25	46	8	10	0	74
15.	Górne Przedmieście	m	42	83	10	12	67	134	28	61	49	84	52	160	4	4	14	42	0	6	18	32	0	0	0	3
16.	Gurwałdzie	m	41	83	10	12	67	134	28	61	49	84	52	160	4	4	14	42	0	6	18	32	0	0	0	3
17.	Helików	k	22	38	5	11	70	140	33	46	46	77	108	227	14	20	10	23	0	0	8	17	0	0	0	4
18.	Helików	m	16	31	1	2	40	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	7
19.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
20.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
21.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
22.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
23.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
24.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
25.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
26.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
27.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
28.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
29.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
30.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
31.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
32.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
33.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
34.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
35.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
36.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
37.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
38.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
39.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
40.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
41.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
42.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
43.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
44.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
45.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
46.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
47.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
48.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
49.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
50.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
51.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
52.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
53.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
54.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
55.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
56.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
57.	Kanienka	k	23	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0	0	0	8
58.	Kanienka	m	24	33	2	6	45	94	11	37	27	51	41	41	6	8	14	0	0	0	0	0	0			

Tabela 42: Współpraca MOPS w Bielsku – Białej z organizacjami pozarządowymi w latach 2004, 2005 i 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i MOPS w Bielsku-Białej)

L.p.	Nazwa organizacji pozarządowej	Charakter wsparcia klientów MOPS	Liczba klientów objętych pomocą
2004			
1	Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta	Gorący posiłek	719
2	Caritas	Pomoc finansowa i rzeczowa	371
3	PKPS	Pomoc rzeczowa	698
4	Śląski Bank Żywności program PEAD	Karty żywnościowe	2017
2005			
1	Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta	Gorący posiłek	679
2	Caritas	Pomoc finansowa i rzeczowa	317
3	PKPS	Pomoc rzeczowa	504
4	Śląski Bank Żywności program PEAD	Karty żywnościowe	4971
2006			
1	Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta	Gorący posiłek	654
2	Caritas	Pomoc finansowa i rzeczowa	392
3	PKPS	Pomoc rzeczowa	521
4	Śląski Bank Żywności program PEAD	Karty żywnościowe	3773
2012			
1	Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta	Gorący posiłek	4 002
2	Śląski Bank Żywności program PEAD	Karty żywnościowe	2 724

2.6.3.4 Bezpieczeństwo publiczne i przestępczość

Podobnie jak w innych miastach, ilość i rodzaj zdarzeń (występków, przestępstw wykroczeń drogowych) spada, szczególnie w relacji do liczby ludności. Pomimo tego subiektywne odczucia mieszkańców na temat bezpieczeństwa, opinie o własnym poczuciu bezpieczeństwa, jak również opinie o poziomie bezpieczeństwa w poszczególnych osiedlach (vide IMPS) pozostają bez wyraźnego związku z kwantyfikowanymi (mierzalnymi) zmianami tych zjawisk.

Tabela 43: Przestępczość na terenie Bielska – Białej w latach 2004 – 2006 i 2012 (PROM 2007-2013 i Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej)

Rok	Przestępstwa stwierdzone – ogółem	Przestępstwa stwierdzone - kryminalne
2004	8 967	7 469
2005	8 696	7 534
2006	7 195	5 681
2012	6 546	4 885

Tabela 44: Struktura przestępczości kryminalnej w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2006 i 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i Komenda Miejska Policji w Bielsku- Białej)

Rodzaj Przestępstwa	Odsetek ogółu przestępstw w danym roku			
	2004	2005	2006	2012
Zabójstwa	0,1	0,0	0,0	0,06
Przeciwko życiu i zdrowiu	1,8	1,7	2,2	3,01
Przeciwko mieniu	73,2	72,4	63,3	62,37
Kradzieże	22,0	22,8	23,6	21,14
Kradzieże pojazdów	3,1	2,7	1,9	0,98
Włamania	19,7	17,3	13,3	11,34
Rozboje	3,5	2,8	3,5	2,46

Tabela 45: Współczynnik przestępstw ogółem na 100 tys. mieszkańców w latach 2004 – 2006 i w 2012- porównanie; (źródło: PROM 2007-2013 i Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej)

Jednostka	2004	2005	2006	2012
Bielsko-Biała	3 725,3	3 932,2	3 220,7	3024,2
Województwo Śląskie	4 294,7	4 121,0	3 926,0	3614,7

Tabela 46: Dynamika przestępstw ogółem i kryminalnych stwierdzonych na terenie miasta Bielska – Białej w latach 2005 i 2012 (źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej)

Komisariat	Ogółem			Kryminalne		
	2005	2012	%	2005	2012	%
KP I	3 188	2070	64,9	2 857	1432	50,1
KP II	2 018	1738	86,1	1 745	1309	75,0
KP III	2 616	2150	82,1	2 211	1671	75,5
KP IV	874	588	67,2	721	473	65,6
Razem	8 696	6546	75,2	7 534	4885	64,8

Tabela 47: Dynamika zmian w ilości przestępstw stwierdzonych na terenie miasta Bielska – Białej, w latach 2005 i 2012 (kradzieże, kradzieże pojazdów, kradzieże z włamaniem, rozboje). Źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej

Komisariat	Kradzież			Kradzież pojazdów			Kradzież z włam.			Rozbój		
	2005	2012	%	2005	2012	%	2005	2012	%	2005	2012	%
KP I	539	341	63,2	72	18	0,25	421	245	58,1	44	58	131,8
KP II	418	350	83,7	63	20	31,7	489	256	52,3	74	54	72,9
KP III	827	586	70,8	58	23	39,6	351	175	49,8	107	41	38,3
KP IV	199	107	53,7	42	3	7,1	244	66	27	18	8	44,4
Razem	1 983	1384	69,7	235	64	27,2	1 505	742	49,3	243	161	66,2

Tabela 48: Ilość wypadków drogowych i kolizji w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2012 (źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej, Wydział Ruchu Drogowego)

Lata	Ilość wypadków drogowych i kolizji	Ilość rannych	Ilość zabitych
2004	3 213	348	9
2005	2 946	230	14
2006	2 902	235	10
2007	2562	227	13
2008	2216	209	12
2009	2429	157	9
2010	2547	160	11
2011	2249	156	10
2012	1987	115	7

2.6.3.5 Infrastruktura edukacji

Tabela 49: Ilość i struktura placówek edukacyjnych w Bielsku – Białej, w latach 2005, 206 i 2012 r. (bez specjalnych). (źródło: PROM 2007-2013 i Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej)

Rodzaj placówki / miejsce / uczniowie w placówkach	Liczba obiektów /	Liczba obiektów/	Liczba obiektów/
	miejsce /uczniów	miejsce /uczniów	miejsce /uczniów
	2012	2006	2005
Przedszkola ogółem	43	45	45
Miejsca w przedszkolach ogółem	4428	3661	3661
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży ogółem	22	23	23

Uczniowie – szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży ogółem	7330	8303	5559
Gimnazja dla dzieci i młodzieży ogółem	17	18	18
(w tym 1 dla dorosłych oraz 1 gimnazjum dwujęzyczne)			
Uczniowie – gimnazja dla dzieci i młodzieży ogółem	3927	5242	
(w tym 1 dla dorosłych oraz 1 gimnazjum dwujęzyczne)			
Licea ogólnokształcące ponadpodstawowe dla młodzieży ogółem	1	0	0
Uczniowie – licea ogólnokształcące ponadpodstawowe dla młodzieży ogółem	229	0	375
Licea ogólnokształcące ponadgimnazjalne dla młodzieży ogółem	7	11	11
Uczniowie – licea ogólnokształcące ponadgimnazjalne dla młodzieży ogółem	3093	4418	4403
Licea ogólnokształcące na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej ogółem	2	4	4
Uczniowie – licea ogólnokształcące na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej ogółem	32	306	375
Licea profilowane dla młodzieży ogółem	1	8	9
Uczniowie – licea profilowane dla młodzieży	27	1079	1272
Technika ogółem	13	16	21
Uczniowie – technika ogółem	4635	4577	4940
Zasadnicze szkoły zawodowe ogółem	7	8	8
Uczniowie – zasadnicze szkoły zawodowe ogółem	984	731	823

Tabela 50: Uczniowie wg rodzajów szkół w Bielsku – Białej w latach 2003 – 2006 i w roku 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej)

Lata	Uczniowie szkół					
	Podstawowych	Gimnazjalnych	Liceów Ogólnokształcących	Liceów Profilowanych	Zawodowych	Policealnych i Pomaturalnych
2003	10 329	6 413	5 629	1 881	6 314	218
2004	9 444	6 238	5 224	1 552	6 203	163
2005	8 867	5 843	4 862	1 272	5 900	194
2006	8 491	5 466	4 724	1 079	5 455	186
2012	8 159	4 507	3 513	27	5 669	145

Na poziomie wyższym, w Bielsku – Białej, kształcenie oferują: Akademia Techniczno – Humanistyczna, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania, Kolegium Nauczycielskie, Wyższa Szkoła Bankowości i Finansów w Bielsku – Białej, Wyższa Szkoła Administracji, Wyższa Szkoła Ekonomiczno – Humanistyczna, Bielska Wyższa Szkoła Biznesu i Informatyki im. Józefa Tyszkiewicza.

2.6.3.6 Infrastruktura kultury, sportu i rekreacji

Miasto Bielsko-Biała dysponuje licznymi placówkami kulturalnymi a sektor prywatny oferuje usługi kultury dopełniając swą ofertą propozycje dostępne w ramach realizacji zadań własnych gminy miejskiej. W mieście działają następujące miejskie (komunalne, prowadzone przez gminę miejską) placówki kulturalne:

Bielskie Centrum Kultury, Dom Muzyki ul. Słowackiego 27;
Bielskie Centrum Kultury, Dom Tańca ul. Komorowicka 53a;

Galeria Miejska BWA ul. 3 Maja 12;
Książnica Beskidzka ul. Słowackiego 17 a;
Miejski Dom Kultury ul. 1 Maja 12;
Miejski Dom Kultury – Dom Kultury w Hałcnowie ul. S. M. Szewczyk 1;
Miejski Dom Kultury – Dom Kultury w Kamienicy ul. Karpacka 125;
Miejski Dom Kultury – Dom Kultury w Komorowicach ul. Olimpijska 16;
Miejski Dom Kultury – Dom Kultury w Lipniku ul. Podgórna 29;
Miejski Dom Kultury – Dom Kultury w Olszówce ul. Olszówka 20;
Miejski Dom Kultury – Dom Kultury w Wapienicy ul. Cieszyńska 398;
Miejski Dom Kultury – Dom Kultury „Włóknarz” ul. 1 Maja 12;
Miejski Dom Kultury – Starobielski Ośrodek Edukacji Kulturalnej ul. Zapłocie Duże 1;
Miejski Dom Kultury – Świetlica Bielsko – Biała Północ ul. A. Krzywoń 17 a;
Miejski Dom Kultury – Świetlica w Mikuszowicach Krakowskich ul. Żywiecka 302;
Teatr BANIALUKA im. J. Zitzmana ul. Mickiewicza 20;
Teatr Polski ul. 1 Maja 1;

Oprócz placówek kulturalnych prowadzonych przez miasto, w Bielsku-Białej funkcjonują również inne instytucje kultury, do najważniejszych należą:

Muzeum w Bielsku – Białej, Zamek Sułkowskich;
Muzeum Techniki i Włókiennictwa, oddział Muzeum w Bielsku – Białej;
Muzeum w Bielsku – Białej, Dom Tkacza;
Muzeum w Bielsku – Białej, Willa Juliana Fałata;
Muzeum literatury im. Władysława S. Reymonta;
Regionalny Ośrodek Kultury;
Wojewódzkie Centrum Wychowania Estetycznego Dzieci i Młodzieży;
Spółdzielcze Centrum Kultury BEST;
Galeria ARTWOOD ul. Cieszyńska 7;
Galeria PRO ARTE ul. Mickiewicza 23;
Galeria „Wzgórze” ul. Wzgórze 4;
Galeria 27 „Nad Smokiem” ul. Rynek 27;
Galeria – Pub „Bazyliszek” ul. Wzgórze 8;
Klub „Farbiarnia” ul. Stojalowskiego 14 b;
Piwnica Zamkowa ul. Wzgórze 16;
Fabryka Rozrywki ul. Grażyńskiego 38;
Dom Żołnierza „Wojskowy Ośrodek Kultury” ul. Broniewskiego 27;
Kino STUDIO przy studiu filmów rysunkowych ul. Cieszyńska 24;
Kinoplex ul. Mostowa 5;
Klub Klimat (Centrum SFERA) ul. Mostowa 5;
Klub RUDEBOY ul. 1 Maja 20;
Klub MASSALA ul. Wzgórze 7.

W mieście działa kilkadziesiąt organizacji społecznych również kilkanaście stowarzyszeń artystycznych, a ilość zarejestrowanych organizacji pozarządowych przekracza tysiąc.

Tabela 51: Biblioteki Publiczne w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2005 i w roku 2011 (źródło: GUS)

Lata	Placówki biblioteczne		Księgozbiór w tys. tomów	Czytelnicy	Wypożyczenia w woluminach		Liczba ludności przypadająca na 1 placówkę biblio- teczną
	Ogółem	W tym bi- blioteki i ich filie			w tys.	na 1 czytel- nika	
2004	23	18	605,6	50024	1161,2	23,2	7695
2005	23	18	611,4	50166	1123,9	22,4	7690
2011	18	18	617,4	46774	1002,8	21,5	7587

Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną w Bielsku – Białej w analizowanym okresie była zdecydowanie wyższa od średniej dla województwa śląskiego, która to w 2004 r. wynosiła 5 294, 5 295 w 2005 r. i 5456 w roku 2011. Liczba wypożyczeń na 1 czytelnika w Bielsku – Białej w analizowanym okresie była również wyższa od średniej dla województwa, która wynosiła odpowiednio: 21,0 woluminów w 2004 r., a 20,5 woluminów w 2005 r. i 19,8 w 2011r. 9 placówek bibliotecznych jest przystosowanych do użytkowania przez osoby niepełnosprawne (wejście), a 5 jest dostosowanych do korzystania przez osoby na wózkach, stanowi to, odpowiednio, 39,1% i 21,7% ogólnej liczby placówek bibliotecznych w mieście. Szczegółowe informacje na temat muzeów i zwiedzających w Bielsku – Białej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 52: Muzea w Bielsku – Białej, w latach 2004 – 2005 i w roku 2011(źródło: GUS)

Lata	Muzea	Muzealia	Wystawy		Zwiedzający muzea w tys.	
			Własne	Obce	Ogółem	W tym młodzież szkolna
2004	4	78 451	10	3	21 300	7 800
2005	4	82 198	23	3	20 680	6 737
2011	3	bd	47	11	35 242	bd

Według danych GUS żadna z placówek muzealnych w mieście nie jest przystosowana do odwiedzin przez osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich, a jedno muzeum dysponuje zaadaptowanym wejściem dla osób niepełnosprawnych. Oferta imprez dostępna w 3 bielsko-bialskich placówkach muzealnych w roku 2011 została zestawiona w poniższej tabeli.

Tabela 53: Ilość imprez w placówkach muzealnych w roku 2011 (źródło GUS)

odczyty/prelekcje/spotkania	seanse filmowe	koncerty	konkursy	warsztaty	imprezy plenerowe
7	1	11	2	83	0

Tabela: **54** Baza sportowo-Rekreacyjna w Bielsku- Białej, stan na 31.12.2012 (Źródło: Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej)

Nazwa obiektu	Adres	Właściciel obiektu	Zarządzający obiektem	Informacje dodatkowe
HALE SPORTOWE				
Hala Widowiskowo-Sportowa	ul. Karbowa 26	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	widownia: 3.053 miejsca, pojemność hali na koncerty – ok. 4.500 miejsc wymiary areny: 60m x 30m, sezonowe sztuczne lodowisko
Hala sportowa z widownią	ul. Rychlińskiego 19	Bialski Klub Sportowy „Stal”	Bialski Klub Sportowy „Stal”	widownia: 1.400 miejsc, wymiary hali: 42m x 24m, hotel „Olimp” – 49 miejsc, restauracja, gabinet odnowy biologicznej, siłownia
Hala sportowa z widownią	ul. Bratków 16	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny „Victoria”	widownia: 500 miejsc, wymiary hali: 36m x 19m, hotel, restauracja, siłownia, przychodnia sportowa
Hala sportowa z widownią	ul. Widok 12	Sport – Widok Wojciech Borecki	Sport – Widok Wojciech Borecki	widownia: 1.500 miejsc, wymiary hali: 54m x 28m, hotel „Widok” – 49 miejsc, salka gimnastyczna, restauracja, sauna, gabinet odnowy biologicznej, siłownia
Hala sportowa z widownią	ul. Startowa 13	Gmina Bielsko-Biała	BTS „Rekord”	widownia: 250 miejsc, wymiary hali: 40m x 18 m, hotel – 49 miejsc, restauracja, sauna
Hala sportowa z widownią	ul. Karpacka 127	Gmina Bielsko-Biała	Szkoła Podstawowa nr 23	widownia: 300 miejsc, wymiary hali: 36m x 22m
Hala sportowa z widownią	ul. Filarowa 52	Gmina Bielsko-Biała	Zespół Szkół Samochodowych i Ogólnokształcących	widownia: 300 miejsc, wymiary hali: 45,5m x 24m
Hala sportowa z widownią	ul. Doliny Miętusiej 5	Gmina Bielsko-Biała	Szkoła Podstawowa nr 37	widownia: 300 miejsc, wymiary hali: 42m x 24m
Hala sportowa z widownią	ul. Sternicza 4	Gmina Bielsko-Biała	Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Armii Krajowej	widownia: 300 miejsc, wymiary hali: 45m x 30m
STADIONY I BOISKA PIŁKARSKIE				
Stadion piłkarski	ul. Rychlińskiego 21	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	pojemność stadionu: 3.345 miejsc siedzących, podgrzewana murawa, oświetlenie, trwa przebudowa stadionu (planowane zakończenie – 2014 r.). Pojemność po zakończeniu budowy – 15.292 miejsca
Stadion piłkarski	ul. Młyńska 52	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	widownia: 800 miejsc, boisko z nawierzchnią syntetyczną i oświetleniem, zaplecze sanitarne i magazynowe pod trybu-

				ną krytą
Stadion piłkarski	ul. Startowa 13	Gmina Bielsko-Biała	BTS „Rekord”	widownia: 800 miejsc, płyta główna trawiasta, 2 boiska treningowe o nawierzchni syntetycznej z widownią i oświetleniem, boisko treningowe trawiaste 60m x 40m, boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową
Boisko piłkarskie	ul. Olimpijska 14	BBTS „Podbeskidzie”	BBTS „Podbeskidzie”	płyta główna trawiasta, boisko treningowe ze sztuczną nawierzchnią o wym. 60m x 40m.
Boisko piłkarskie	ul. Jaworzańska 151	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	Pełnowymiarowe boisko piłkarskie z nawierzchnią trawiastą i widownią na 140 miejsc
Kompleks sportowy „Moje boisko – Orlik 2012”	ul. Słowackiego 27b	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	Boisko piłkarskie z trawą syntetyczną o wym. 55m x 27m, 2 boiska wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową, bieżnia okólna, siłownia zewnętrzna, zaplecze administracyjno-socjalne.
Boisko wielofunkcyjne do gier zespołowych	ul. Bratków 14	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	Boisko ze sztuczną nawierzchnią o wymiarach 44m x 22m ogrodzone /piłka nożna, piłka ręczna, koszykówka, siatkówka/
Boisko wielofunkcyjne do gier zespołowych	ul. Czeresniowa 20	Gmina Bielsko-Biała	MZO / SP 29	Boisko ze sztuczną nawierzchnią o wymiarach 44m x 22m ogrodzone /piłka nożna, piłka ręczna, koszykówka, siatkówka/
Boisko wielofunkcyjne do gier zespołowych	ul. Emilii Plater 3	Gmina Bielsko-Biała	MZO / Gimn. 11	Boisko z nawierzchnią poliuretanową o wymiarach 44m x 22m ogrodzone /piłka nożna, piłka ręczna, koszykówka, siatkówka/
Boisko wielofunkcyjne do gier zespołowych	ul. Filarowa 52	Gmina Bielsko-Biała	MZO / ZSSiO	Boisko z nawierzchnią poliuretanową o wymiarach 44m x 22m ogrodzone /piłka nożna, piłka ręczna, koszykówka, siatkówka/, skocznia do skoku w dal, bieżnia 60-metrowa
Boisko wielofunkcyjne do gier zespołowych	ul. Jutrzenki 13	Gmina Bielsko-Biała	MZO / LO 2 / Gimn. 2	Boisko z nawierzchnią poliuretanową o wymiarach 44m x 22m ogrodzone /piłka nożna, piłka ręczna, koszykówka, siatkówka/
Boisko wielofunkcyjne do gier zespołowych	ul. Łagodna 26	Gmina Bielsko-Biała	MZO / SP 33	Boisko z nawierzchnią poliuretanową o wymiarach 44m x 22m ogrodzone /piłka nożna, piłka ręczna, koszykówka, siatkówka/
Boisko wielofunkcyjne do gier zespołowych	ul. Starobielska 9	Gmina Bielsko-Biała	Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii	Boisko z nawierzchnią poliuretanową o wymiarach 44m x 22m ogrodzone /piłka nożna, piłka ręczna, koszykówka, siatkówka/
Boisko wielofunkcyjne do gier zespołowych	ul. Złoty Potok 7	Gmina Bielsko-Biała	MZO / SP 26	Boisko z nawierzchnią poliuretanową o wymiarach 44m x 22m ogrodzone /piłka nożna, piłka ręczna, koszykówka, siatkówka/
Boisko wielofunkcyjne do gier zespołowych	ul. Słowackiego 24	Gmina Bielsko-Biała	MZO / ZSE, EiM	Boisko z nawierzchnią poliuretanową o wymiarach 44m x 22m ogrodzone /piłka nożna, piłka ręczna, koszykówka, siatkówka/
Boisko wielofunkcyjne do gier zespołowych	ul. Norwida 30	Gmina Bielsko-Biała	MZO / Zespół Szkół Podstawowo-Gimnazjalny	Boisko z nawierzchnią poliuretanową o wymiarach 44m x 22m ogrodzone /piłka nożna, piłka ręczna, koszykówka, siatkówka/
Boisko osiedlowe – wielofunkcyjne	ul. Broniewskiego	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	Boisko: 40m x 20m

Boisko osiedlowe trawiaste	ul. A. Krzywoń	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	Boisko: 50m x 30m
Boisko osiedlowe trawiaste	ul. Górska	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	Boisko: 50m x 30m
Boisko osiedlowe trawiaste	ul. Piekarska	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	Boisko: 50m x 30m
Boisko osiedlowe trawiaste	ul. Ks. Brzóska	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	Boisko: 50m x 30m
Stadion lekkoatletyczny z bieżnią o nawierzchni tartanowej	ul. Jaworzańska 120	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	Widownia: 1.500 miejsc, Trybuna kryta, zaplecze szatniowe, 200-metrowa bieżnia rozgrzewkowa,
BASENY I KĄPIELISKA				
Basen kryty „Troclik”	ul. Sosnkowskiego 14	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	Basen duży: 25m x 12,5m, basen rekreacyjny: 12m x 6m, zjeżdżalnia 45m, sauna, jacuzzi, kawiarnia
Basen kryty AQUA	ul. Langiewicza 26	AQUA S.A.	AQUA S.A.	Basen: 25m x 12,5m, sauna, siłownia, kawiarnia
Basen kryty	ul. Sternicza 4	Gmina Bielsko-Biała	Szkoła Podstawowa nr 36	Basen: 25m x 8m brodzik: 12,5m x 6m
Basen kryty	ul. Lompy 7	Gmina Bielsko-Biała	Szkolny Ośrodek Gimnastyki Korekcyjno-Kompensacyjnej	Basen: 15m x 10m
Basen kryty	ul. Lipnicka 226	Gmina Bielsko-Biała	Szkoła Podstawowa nr 13	basen: 15m x 8m jacuzzi, siłownia
Basen kryty	ul. Listopadowa 70	Gmina Bielsko-Biała	I LO im. M. Kopernika	Basen: 14,5m x 5,5m
Kąpielisko „Panorama”	ul. Konopnickiej 5	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	Niecka sportowa, niecka rekreacyjna, zjeżdżalnia, 2 boiska do piłki siatkowej plażowej, zaplecze szatniowe
Kąpielisko „Start”	ul. Startowa	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	Niecka sportowa, niecka rekreacyjna, zaplecze szatniowo-administracyjne, pomieszczenia gospodarcze, boiska do piłki siatkowej plażowej, boiska do koszykówki, korty tenisowe, ścianka wspinaczkowa
OBIEKTY I TERENY REKREACYJNE				
Bielsko-Bialski Ośrodek Rekreacyjno-Narciarski „Dębowiec”	ul. Karbowa 55	Gmina Bielsko-Biała	ZIAD Bielsko-Biała	Kolej kanapowa 4-osobowa, trasa narciarska 600 m, wyciąg orczykowy dla dzieci 84 m, stok sztucznie naśnieżany i oświetlony, snowpark, całoroczna infrastruktura rekreacyjno-turystyczna: linopark, ścianka wspinaczkowa, plac zabaw, boisko do gier zespołowych, ścieżka dydaktyczno-przyrodnicza

Błonia (teren ogrodzony)	ul. Poczтовая 43	Gmina Bielsko-Biała	TKKF „Błonia”	miasteczko ruchu drogowego, camping, kawiarnia, basen rekreacyjny (5m x 2m)
Błonia	ul. Poczтовая 32	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	plac zabaw dla dzieci, boiska sportowe, rolowisko, punkty gastronomiczne, tereny rekreacyjne, linarium
Tereny rekreacyjne w Wapienicy	ul. Leśników 14	Gmina Bielsko-Biała	BBOSiR	plac zabaw dla dzieci, boisko do piłki siatkowej, ścieżka zdrowia, punkt gastronomiczny
Bulwary Młodości	ul. Górska	Gmina Bielsko-Biała	Wydział Gospodarki Miejskiej	Boisko trawiaste do piłki nożnej
Kolej linowo-gondolowa na Szyn-dzielnę	ul. Armii Krajowej 366	Gmina Bielsko-Biała	ZIAD Bielsko-Biała	Długość trasy: 1.810 m. Różnica poziomów: 449 m.
Korty tenisowe	ul. Oświęcimska 19	Centrum Tenisowe Solar	Centrum Tenisowe Solar	5 kortów o nawierzchni sztucznej, w tym 3 pod zadaszeniem, siłownia, restauracja, boisko do piłki plażowej
Korty tenisowe	ul. Partyzantów 59	Gmina Bielsko-Biała	Wg stanu na luty 2013 r. nie ma użytkownika	7 kortów o nawierzchni ziemnej
Korty tenisowe	ul. Tenisowa 1	CECH-POL Marcin Cecherz	CECH-POL Marcin Cecherz	4 korty o nawierzchni ziemnej
Korty tenisowe	ul. Ceramiczna 20	Fundacja Rozwoju Miasta	Sports Advantage S.A.	4 korty o nawierzchni sztucznej pod zadaszeniem
2 boiska do squasha	ul. Powstańców Śl. 6	„Relaks-Plus” s.c.	„Relaks-Plus” s.c.	Siłownia, solarium, sauna
Ścianki wspinaczkowe	ul. Karpacka 24	Centrum Sportów Górskich „Trango”	Centrum Sportów Górskich „Trango”	Ściana 19 m z 8 drogami do prowadzenia, ściana 12 m z 16 drogami, ścianka 7 m z 2 drogami, boulder dla dzieci, 2 boulderownie (5 m i 6 m)
Boiska do squasha	ul. Rejtana 3	Centrum sportowe „Modelarnia”	Centrum sportowe „Modelarnia”	4 korty do squasha, rowery i bieżnie stacjonarne, siłownia
Rekreacyjny tor saneczkowy (u podnóża Dębowa)	ul. Skalna 58	Turystyka Beskidzka „Słoneczna Polana”	Turystyka Beskidzka „Słoneczna Polana”	Rynna toru dł. 410m, długość wjazdu 100 m Tor całoroczny, 29 sanek. Na trasie 3 tunele i 4 pełne zakręty.

Zestawienie wytyczonych tras rowerowych przedstawiono w poniższej tabeli, przy czym należy zaznaczyć, że pomiędzy 2006 a 2012r. łączna długość tras rowerowych nie uległa zmianie i wynosi 155,4km.

Tabela 55: Trasy rowerowe na terenie Bielska – Białej (źródło: PROM 2007-2013)

L.p.	Przebieg trasy	Długość w km
1.	Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy) – Wilamowice – Stara Wieś – Dankowice – Kaniów – Czechowice-Dziedzice – Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy)	52,6
2.	Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy) – Kaniów Żwirownia – Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy)	35,0
3.	Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy) – Czechowice-Dziedzice MOSiR	12,0
4.	Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy) – Szczyrk	19,7
5.	Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy) – Jaworze Górne – Bielsko-Biała (Plac Ratuszowy)	36,8
Łączna długość tras rowerowych w km		155,4 km

Oznakowane i utrzymywane przez Beskidzkie Towarzystwo Cyklistów trasy rowerowe obejmują następujące szlaki rowerowe:

Bielsko-Biała (plac Ratuszowy)-Martin (Słowacja), szlak czerwony o długości 163km;

Bielsko-Biała - Czechowice Dziedzice, szlak czerwony o długości 12km;

Dookoła Bielska-Białej, szlak niebieski o długości 53km;

Bielsko-Biała (plac Ratuszowy) – Stare Bielskom zielony szlak o długości 18km;

Szlak Greenways, na odcinku 12km przebiega przez Bielsko-Białą;

Wiśłana Trasa Rowerowa, odnoga głównej trasy częściowo biegnie przez miasto (Wapienica, Zabrzeg)

W trakcie opracowania są jeszcze dwie trasy, które powstać mają do końca 2013r.

2.6.3.7 Instytucje ochrony zdrowia

Miasto Bielsko-Biała, jako miasto na prawach powiatu prowadzi – jako org. założycielski, Miejski Szpital - Beskidzkie Centrum Onkologii w Bielsku-Białej. Dane opisujące dostępność do opieki medycznej, ambulatoryjnej i szpitalnej zebrano w poniższych tabelach, które pozwalają ocenić zmianę, która zaszła pomiędzy stanem poprzednim (2005) a stanem obecnym (grudzień 2011).

Tabela 56: Palcówki szpitalne w Bielsku – Białej, ilość podmiotów w I półroczu 2007 i 2011 oraz dostępność leczenia szpitalnego (opracowanie własne na podstawie źródła: PROM 2007-2013, GUS, NFZ)

Parametr:	2007	2011
Publiczne i prywatne placówki szpitalne	19	20
Ilość łóżek szpitalnych na 10 000 mieszkańców Bielska- Białej	64,6	69,9

Tabela 57: Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w Bielsku-Białej – dostęp mierzony ilością (źródło: GUS)

ogółem						publiczne		niepubliczne		praktyki lekarskie	
2005					2011	2005	2011	2005	2011	2005	2011
103	153	10	8	93	145	69			26		

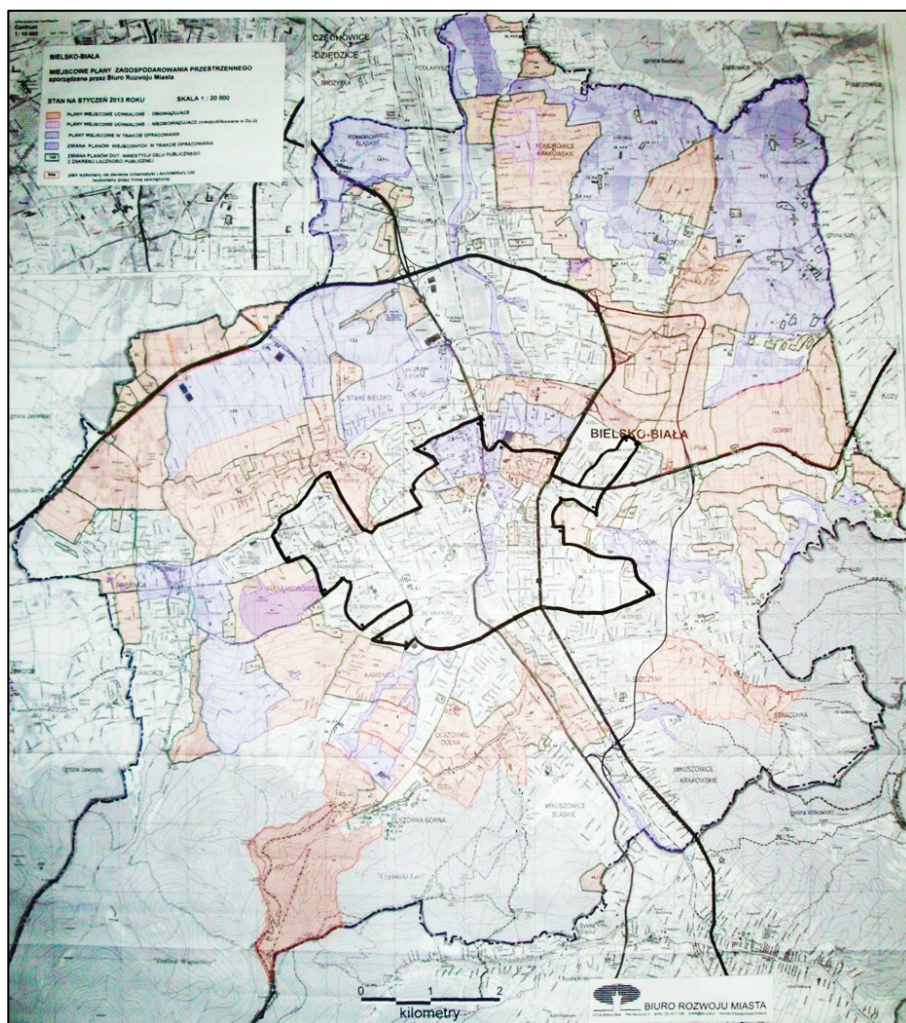
3 Programowanie rewitalizacji

3.1 Delimitacja przestrzenna zjawisk kryzysowych

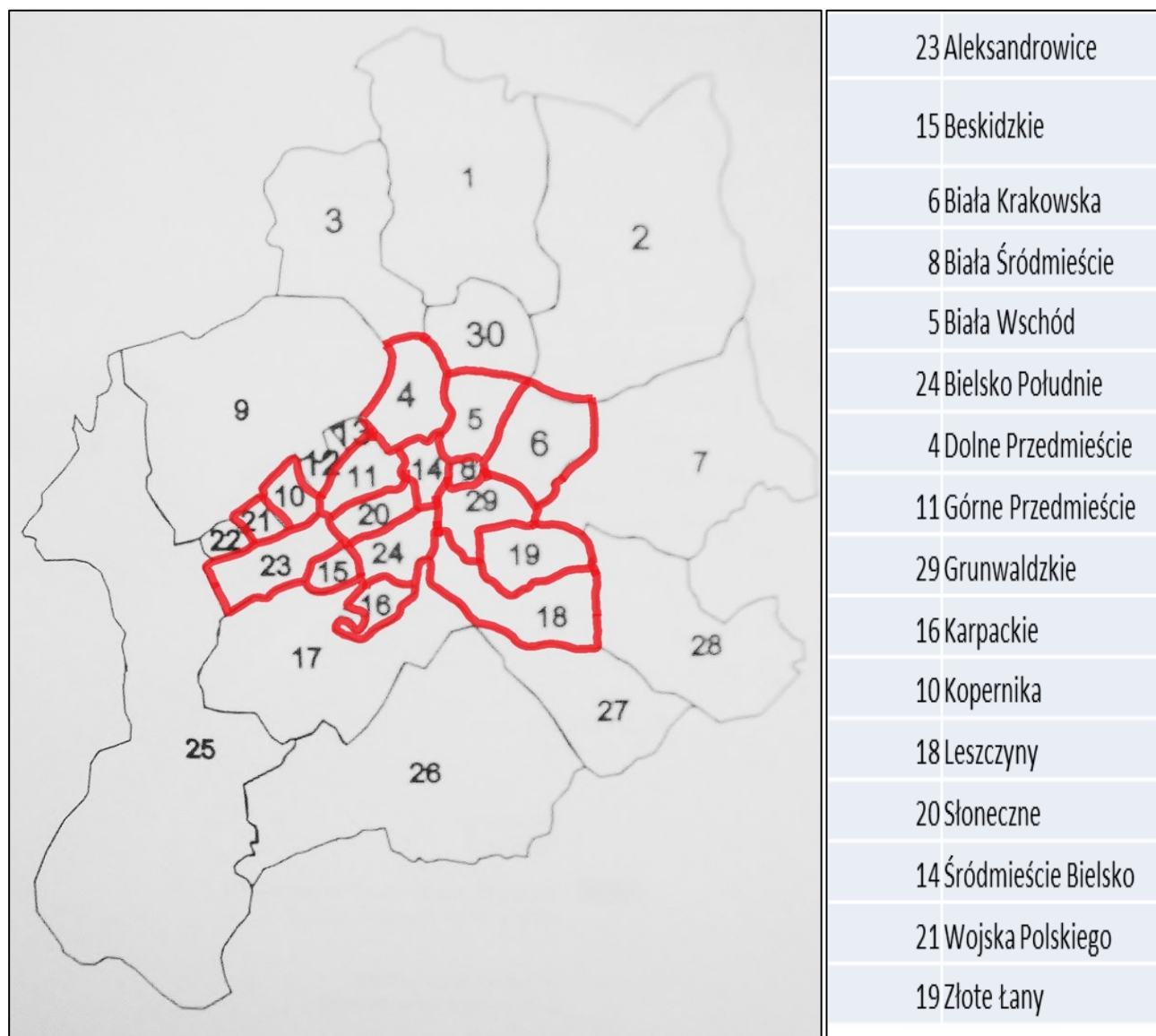
Pierwszy etap prac programowych polegał na weryfikacji dotychczasowego przestrzennego rozkładu zjawisk kryzysowych w mieście. W tym celu przeprowadzona została analiza uwarunkowań – czynników kryzysowych, w odniesieniu do wszystkich osiedli, które w PROM 2007-2013 znalazły się w granicach programu, jako dotknięte degradacją.

Do analizy wykorzystane zostały opublikowane rezultaty badań społecznych, przeprowadzonych przez zespół prof. K. Czekaja we wszystkich 30 osiedlach miasta, upublicznionych w Raporcie: *Bielsko-Biała. Zjawiska i problemy społeczne. Fakty i Opinie, 2012*.

Szczegółowa analiza czynników kryzysowych została przeprowadzona w odniesieniu do przestrzennej delimitacji aktualizowanego PROM, czyli dla obszaru ujętego w tym programie. Poniższe ilustracje pokazują granice obowiązującego PROM 2007-2013 (na tle miasta) oraz 16 osiedli, które objęte są ustaleniami tego, aktualizowanego obecnie programu.

Rysunek 7: Granice PROM 2007-2013 na tle całego miasta (opracowanie własne przy wykorzystaniu materiałów BRM)

Rysunek 8: Osiedla wchodzące w przestrzenną delimitację PROM 2007-2013 (opracowanie własne z wykorzystaniem materiału z Raportu).

Analizę czynników kryzysowych, a właściwie stopnia nasilenia zjawisk kryzysowych przeprowadzono, ujmując możliwie szeroko pole badawcze: *problemy społeczne*, co skłoniło do uwzględnienia aż 14 zjawisk – czynników implikujących lub pogłębiających degradację struktury społeczno-przestrzennej miasta.

Stopień nasilenia zjawiska oceniano poprzez miernik (zastosowana została kwantyfikowana analiza stanu degradacji). Wybrano i uwzględniono następujące czynniki (zjawiska): depopulacja, duże obciążenie demograficzne, bezrobocie, uzależnienie od pomocy społecznej, warunki mieszkaniowe, dezorganizacja rodziny, wykluczenie przestrzenne (komunikacyjne), niepełnosprawność dorosłych i dzieci, występowanie uzależnień, popyt na pracę najemną, przestępczość, niska samoocena społeczności, skłonność do wykroczeń.

Miernikami, które zastosowano do analizy i przestrzennej re-delimitacji PROM są:

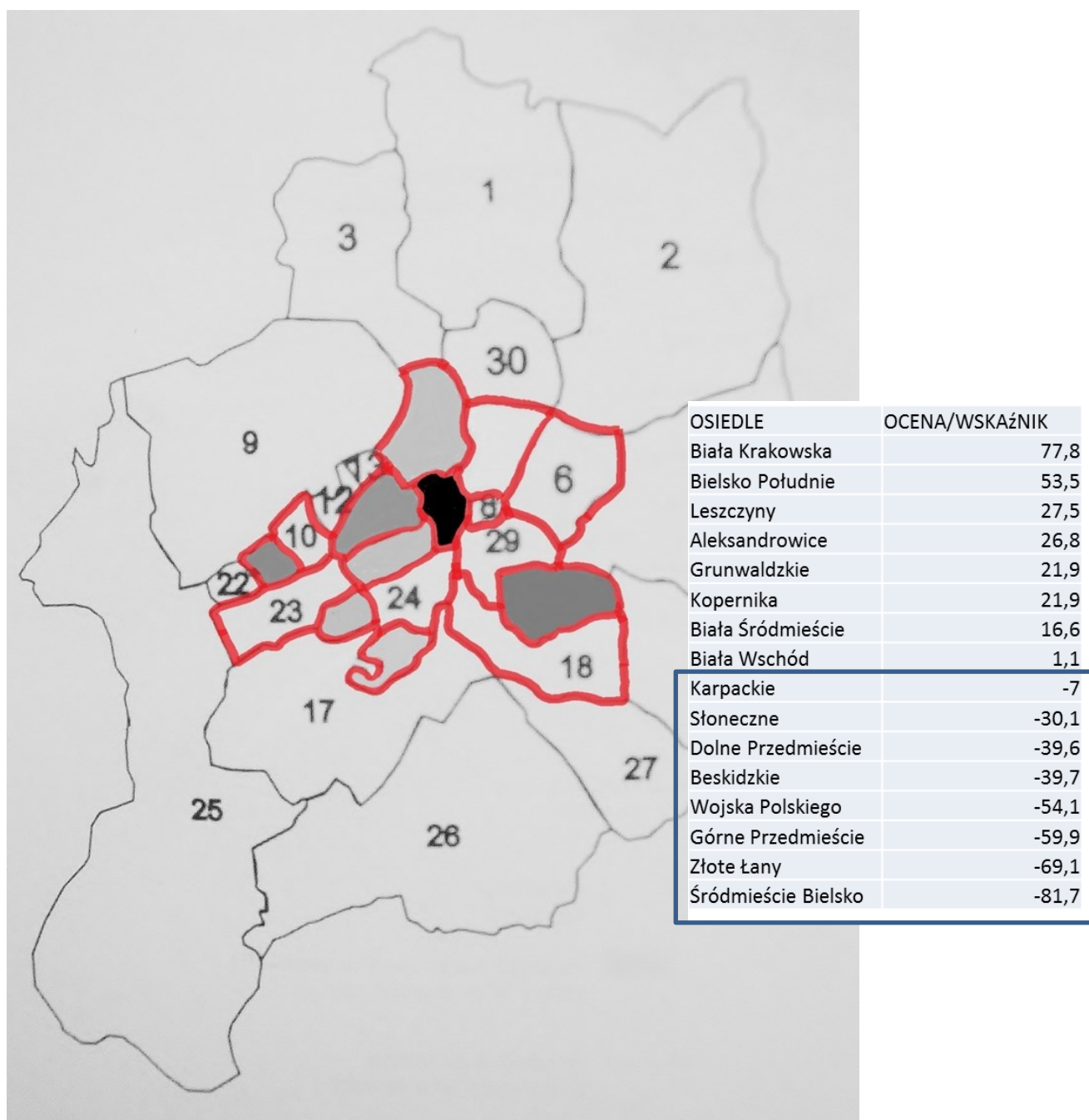
1. Wartości wskaźników, które ustalone zostały na drodze badań, przez zespół pod kierownictwem prof. Krzysztofa Czekaja i opublikowane w Raporcie: *Bielsko-Biała. Zjawiska i problemy społeczne. Fakty i Opinie, 2012*. Opracowanie to jest dostępne publicznie, wraz z Interaktywną Mapą Problemów Społecznych (IMPS).

2. Punktacja, określająca skalę i kierunek zjawiska (+ pozytywna, - negatywna), przypisana proporcjonalnie do rozkładu wartości wskaźnika, albo rozkładu opinii. Ten rodzaj miernika zastosowano przy ocenie zjawisk kryzysowych, które uchwycił zespół prof. Czekaja poprzez badanie świadomości mieszkańców.

Rezultat analizy zebrano w tabeli Nr 58, gdzie kolorem zielonym wyróżniono wartości najkorzystniejsze a żółtym najbardziej niekorzystne, spośród odnotowanych w analizowanych osiedlach. Kolorem czerwonym zaznaczono sumaryczny wynik, wskazujący na najsilniejszą koncentrację zjawisk kryzysowych. Rozkład przestrzenny nasilenia zjawisk kryzysowych, według stanu na rok 2010/2011 pokazano na rysunku Nr 9.

Lp.	SYMBOL NA MAPIE	OSIEDLE : PARAMETR	DEMOGRAFIA- przyrost/ ubytek	DEMOGRAFIA -Struktura społeczności	Bezrobocie	Pomoc społeczna	Budownictwo mieszkaniowe	Specjalistyczna pomoc społ. rodzinnie	Komunikacja zbiorowa- dostępność	Niepęno-sprawność dorośli	Niepęno-sprawność dzieci i młodzieży	Uzależnienia	Możliwość zatrudnienia	Miejsca Przestępstw	Samocena społeczności - jakość życia	Miejsca wykorzeń	WSKAŹNIK PUNKTOWY
1	23	Aleksandrowice	18	-10	0,8	-0,3	0	0,5	4,3	-0,7	-0,4	-0,8	0	-0,7	17,4	-1,2	26,8
2	15	Beskidzkie	-49	-10	4,6	-2,6	0	-3,6	26,3	5,2	-3,1	-3,3	0	-1	4	1,4	-39,7
3	6	Biała Krakowska	92	-10	-4,1	-6,7	0	-3,4	25	-4,5	-3,1	-3,7	0	-1,9	0	-1,8	77,8
4	8	Biała Śródmieście	-56	-10	-1,7	-1	40	-2,1	37,1	-1,6	-1,3	-1,2	17,1	-1,1	0	-1,6	16,6
5	5	Biała Wschód	-5	10	-3,7	-5,5	8,9	-2,8	4,4	-3,2	-4	-4,4	22,1	-7,5	0	-8,2	1,1
6	24	Bielsko Południe	15	-10	-3,9	-5,3	14,5	-5,4	41,9	-3,5	-3,1	-4,9	9,7	-0,9	11,3	-1,9	53,5
7	4	Dolne Przedmieście	-51	-10	-2,6	-3,4	8,6	-4,9	22,4	-3,6	-4,9	-3,9	17,2	-6,5	12,1	-9,1	-39,6
8	11	Górne Przedmieście	-26	-10	-0,1	-6,3	4,4	-3,6	0	-4,6	-4,9	-4,9	0	-2	0	-1,9	-59,9
9	29	Grunwaldzkie	-14	-10	-3,2	-4,1	20,7	-2,8	0	-4,2	-2,7	-3,5	20,7	-2,1	29,3	-2,2	21,9
10	16	Karpackie	-12	0	-5,8	-2,3	6	-3,1	10,4	-6,1	-3,1	-2,4	10,4	-2	4,8	-1,8	-7
11	10	Kopernika	-16	-10	-2,5	-2,6	20,3	-1	29,7	-3,5	-3,5	-5,2	0	-1,2	18,8	-1,4	21,9
12	18	Leszczyny	2,3	-10	-3,9	-2,2	18,4	-2,8	0	-3,7	-3,1	-3,7	17,1	-3	25	-2,9	27,5
13	20	Słoneczne	-16	-10	-4,1	-2,9	2,5	-3,6	10	-4,3	-3,1	-4	10	-2,8	0	-1,8	-30,1
14	14	Śródmieście Bielsko	-50	-10	-4,3	-7,6	11,3	-9,3	0	-3,5	-4,4	-8,8	0	-7,9	22,6	-9,8	81,7
15	21	Wojska Polskiego	-38	-10	-2,7	-2	0	-1,6	0	-3,9	-3,1	-2	11,8	-1,2	0	-1,4	-54,1
16	19	Złote Łany	-24	-10	-7,8	-4,7	0	-6,2	5,2	-9	-7,5	-7,1		-3,6	8,8	-3,2	-69,1

Tabela 58: Rezultaty analizy nasilenia zjawisk kryzysowych w 16 osiedlach PROM (opracowanie własne na podstawie źródeł literaturowych)

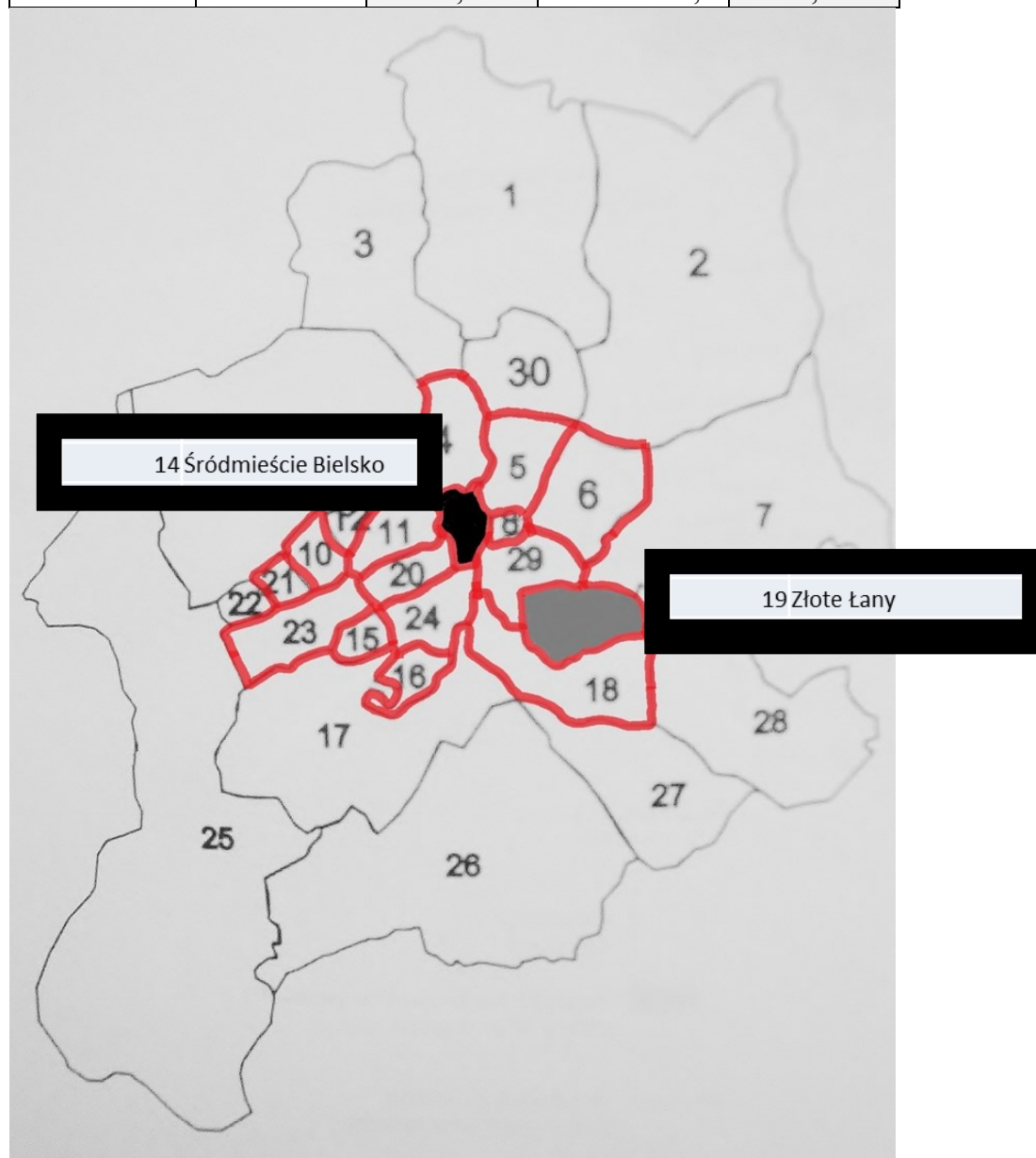
Rysunek 9: Rozkład przestrzenny zjawisk kryzysowych (opracowanie własne z wykorzystaniem materiałów Raportu)

Analiza wskazuje zdecydowanie, że najsilniejsza koncentracja problemów – zjawisk kryzysowych występuje w Śródmieściu Bielska. Połowa z analizowanych, 16 osiedli, wykazuje wyraźne oznaki degradacji, mierzone ujemną wartością miernika sumarycznego, przy czym rozkład wartości sumarycznej jest skokowy. Spośród tych 8 osiedli, drugie pod względem koncentracji zjawisk kryzysowych jest osiedle Złote Łany. Oba te osiedla, choć silnie odmienne, co do najważniejszych cech, warunkowań historycznych i położenia, stanowić powinny pierwszoplanowy obiekt aktywności programowanej rewitalizacji.

Kolejną grupę osiedli wciąż dotkniętych degradacją tworzą: Górne przedmieście i osiedle Wojska Polskiego. Następna, co do nasilenia zjawisk kryzysowych, jest grupa osiedli: Beskidzkie, Dolne Przedmieście, Słoneczne. Słabe oznaki degradacji widoczne są jeszcze na osiedlu Karpacki, a przy

analizowaniu przestrzennego rozkładu tego zjawiska należy brać również pod uwagę osiedle Biała Wschód, dla którego miernik stanu kryzysowego ma wartość dodatnią, ale zbliżoną, do 0 – co, przy prawdopodobnym zniekształceniu rezultatu analizy wskutek metody pomiaru, może być równoznaczne z występowaniem stanu kryzysowego na tym osiedlu (małe nasilenie zjawisk, lub występowanie tylko niektórych, z 14 analizowanych zjawisk).

	Liczba ludności	W relacji do całego miasta %	Powierzchnia w ha	W relacji do całego miasta %
Śródmieście-Bielsko	5 305	3	53,1	0,4
Złote Łany	16 311	9,4	139,4	1,1
SUMA	21 616	12,4	192,5	1,6

Rysunek 10: Elementy struktury społeczno-przestrzennej Bielska-Białej o wyraźnej koncentracji zjawisk kryzysowych (opr. własne)

3.2 Wnioski

Jak to wywiedziono i pokazano w poprzedniej części aktualizacji PROM, w Bielsku-Białej występuje wyraźna koncentracja zjawisk kryzysowych w dwóch z 16 osiedli aktualnie objętych działaniami rewitalizacyjnymi, a w kolejnych 6 osiedlach zjawiska kryzysowe występują, choć w mniejszym natężeniu. Tym samym trzeba stwierdzić, że połowa z osiedli ujętych w PROM 2007-2013, jako obszary kryzysowe zdegradowane, obecnie nie wykazuje stanu kryzysowego.

Oprócz tego, dla programowania rewitalizacji istotne są również wnioski, które płyną zarówno z analizy przestrzennego rozkładu degradacji struktury społeczno-przestrzennej miasta, jak i z ogólnej analizy zmian w różnorodnych cechach tego ośrodka miejskiego, co jest tematem części 2.6. tego opracowania. Najistotniejsze wnioski, to prócz już podanych, to:

-największa koncentracja problemów związanych z brakiem zatrudnienia ma miejsce w społeczności osiedla Złote Łany, w dalszej kolejności dotyka społeczności osiedli: Karpackie i Beskidzkie,

-najliczniej zamieszkujący osiedla wnioskodawcy pomocy społecznej (klienci MPOS) rezydują poza obszarem dotąd poddawany rewitalizacji (Mikuszowice Śląskie), natomiast w ramach przestrzennych PROM, najliczniejsza grupa mieszkańców – wnioskodawców pomocy społecznej zamieszkuje osiedle Śródmieście Bielsko i osiedle Biała Krakowska [w relacji do ogółu wnioskodawców],

-wykroczenia zdarzają się najczęściej na terenie osiedla Śródmieście-Bielsko a zdarzenia przestępcze również na terenie tego osiedla; prócz niego, kolejno najwięcej ma miejsce na terenie osiedli: Biała Wschód, Dolne Przedmieście i Stare Bielsko,

-Bielsko-Biała jest miastem emigracji, a nie imigracji, w przeciwieństwie do związanych z nim powiatów [Czekaj, s.76] a podregion posiada dodatnie saldo migracji – zjawiska te wskazują, że miasto weszło (lub właśnie wchodzi) w trzecią fazę cyklu rozwojowego miast, którą jest dezurbanizacja,

-utrwalony przez lata podział centrum miasta, trasą komunikacyjną o krajowym znaczeniu, ugruntował sposób patrzenia na problemy rozwojowe śródmieścia, który obecnie stracił uzasadnienie ale nie stracił wpływu na sposób kształtowania zmian, a uciążliwości komunikacyjne, wynikające z nadmiernego ruchu pojazdów i penetracji pojazdami każdej wolnej przestrzeni mają zdecydowanie negatywny wpływ na przyszłość śródmieścia, a przez to i całego miasta,

-najliczniejszą grupą osób pozostających bez pracy są dwudziestolatkowie, roczniki 1980-89 [Czekaj, s.79], poszukujący pracy nie dłużej niż rok, tym samym widać że na rynku pracy miasta nastąpiła zmiana - coraz poważniejszym problemem rozwojowym jest zaoferowanie miejsc pracy dla młodych, często dobrze wykształconych, a to generuje dodatkowe impulsy do emigracji; kobietom, często lepiej wykształconym trudniej znaleźć pracę niż mężczyznom - te zjawiska mają wpływ na zmianę struktury demograficznej, ilość urodzeń i starzenie się społeczności miasta [Czekaj, s.87],

-najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc społeczną są trudności wynikające z niepełnosprawności i długotrwałej choroby [Czekaj s.97] a prawie 70% klientów pomocy społecznej to osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym (prócz tego ponad 40% to emeryci i renci-

ści, których dochody nie są wystarczające) a osoby nigdzie nie pracujące stanowią zaledwie 1/3 wszystkich klientów pomocy społecznej [Czekaj, s. 95],

-większość osób zgłaszających w Bielsku-Białej potrzebę uzyskania pomocy społecznej to mężczyźni a jedynie nieco ponad 1/5 beneficjentów pomocy społecznej funkcjonuje w związkach małżeńskich [Czekaj, s.103]. Jednak z e względu na ogólnie obserwowany proces dezorganizacji podstawowej grupy społecznej, którą jest rodzina, w mieście rośnie problem tzw. rodzin dysfunkcyjnych, rodzin dotkniętych problemami społecznym (np. bezrobociem) i rodzin patologicznych [tamże, s.110], w których osobą aktywnie poszukującą pomocy społecznej jest w 75% kobieta [s.112] a rodzina, dla której wsparcia poszuje, jest trzy - albo czteroosobowa (te grupy stanowią pond 25%),

-alkoholizm to drugorzędna przyczyna problemów w rodzinach, najczęściej obecnie wskazywane to problemy rodzin zastępczych i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz niedobory społeczne wychowanków placówek wychowawczo-opiekuńczych [Czekaj, s.118].

-ogólny stan dysfunkcji społecznych, indywidualnych i grupowych, zdiagnozowanych w Bielsku-Białej, na podstawie wykorzystanego w analizie zjawisk kryzysowych badania [Czekaj, 2012] autorzy uznają za umiarkowany [tamże, s. 127] a najważniejsze czynniki to: **niepełnosprawność i bezrobocie**, co wymaga kompleksowych miejskich programów wsparcia i projektów socjalnych pomagających ograniczyć zasięg tych zjawisk, które stanowią w mieście przesłankę do **ponad połowy udzielonej pomocy społecznej** [s.128],

-relatywnie niski poziom bezrobocia, w porównaniu do średniej w regionie czy poziomu bezrobocia w innych miastach podobnej wielkości w Polsce jest niewątpliwie korzystnym czynnikiem, tym niemniej należy zwrócić uwagę na zmianę struktury przedsiębiorstw w mieście i bardzo wyraźny spadek ilości zarejestrowanych podmiotów prowadzonych przez osoby fizyczne, a zajmujących się handlem detalicznym.

-biorąc pod uwagę obecny wewnętrzny podział obszaru rewitalizowanego na trzy strefy wydaje się uzasadnione zachowanie ogólnej delimitacji (granice) z modyfikacją tego podziału, wstępnie można zaproponować dwie strefy docelowego, zaktualizowanego PROM:

I STREFA PROM,

to strefa szczególna w strukturze społeczno-przestrzennej miasta, bowiem obejmuje śródmieście: Bielska i Białej, zatem centrum połączonego miasta, wraz z jego historyczną otuliną zabytkowej zabudowy. Trzeba zauważyć, że jest to również przestrzeń lokalizacji zakładów przemysłowych, przez co nie wykorzystuje właściwie unikalnego, centralnego położenia w mieście, a przez to aglomeracji Bielska-Białej. Strefę tą charakteryzuje różnorodność i przeciwstawność uwarunkowań, które z jednej strony grożą pogłębieniem marginalizacji i społeczno-gospodarczym kryzysem, z drugiej mogą stymulować rozwój miasta – o ile zostaną właściwie wykorzystane. Gęsta tkanka centralnej części miasta, jest przecięta trasą drogową, o szerokości 2 x 2 pasy ruchu (ul.3-go maja), która skutecznie oddziela od siebie oba te śródmieścia. Walory kulturowe i komercyjne, zdeponowane w I strefie, w tym również utrzymująca się a nawet rosnąca kumulacja instytucji kultury, oświaty, administracji i podmiotów gospodarczych stwarza niekwestionowane, choć wymagające odpowiedniego wsparcia środkami publicznymi, szanse rozwoju. W strefie I po-

łożone jest osiedle dotknięte najgłębiej zjawiskiem kryzysu – skumulowanym oddziaływaniem i nakładaniu się różnorodnych negatywnych cech i zjawisk – określanych, jako degradacja (regres): Śródmieście-Bielsko. Biorąc pod uwagę:

- Sparametryzowany stopień degradacji,
- Utrwalające się rozwarstwianie społeczne,
- Negatywne nasilające się trendy demograficzne,
- Zaawansowanie i rezultaty dotychczasowych działań rewitalizacyjnych,
- Współwystępowanie szans rozwojowych i zagrożeń, związanych z marginalizacją przestrzeni i społeczności lokalnej,
- Ponad-lokalne znaczenie – dla aglomeracji miasta i sub-regionu (Subregion Południowy),
- Kulturowe wartości i znaczenie dla tożsamości miasta,

w strefie I PROM, należy za priorytet uznać rewitalizację Osiedla *Śródmieście –Bielsko*.

[powierzchni a I Strefy PROM: 187ha, obecne zaludnienie 20 100 (2011) stan wg poprzedniej, obecnie aktualizowanej wersji PROM: 23 900, ubytek: 3800, wskaźnik depopulacji 2006-2011: 20,3 osoby/ha]

II strefa PROM:

to strefa obejmująca fragment struktury społeczno-przestrzennej miasta, w którym występują z ponadprzeciętnym nasileniem zjawiska degradacji specyficzne dla powojennych osiedli mieszkaniowych albo dla przemysłowych nieużytków, występujących samoistnie lub w powiązaniu z wielorodzinną zabudową. W strefie tej istnieją (lub nasilają się) problemy typowe dla monofunkcyjnej zabudowy mieszkaniowej (sypialnie miejskie), które wymagają interwencji, o różnym charakterze (integracja społeczna, modernizacja zasobu mieszkaniowego, walka z patologiami społecznymi, przekształcenie przestrzeni publicznych i wprowadzenie nowych elementów o terapeutycznym/korygującym znaczeniu: np. placów zabaw, boisk; likwidacji barier dla niepełnosprawnych, wyrównywaniem szans grup zmarginalizowanych, przyciąganie przedsiębiorców i tworzenie miejsc pracy). W strefie tej występują również zjawiska wynikające z uciążliwej działalności gospodarczej albo zagrożeń (dysfunkcji), które niesie długotrwałe nieużytkowanie obiektów/terenów przemysłowych (stąd ważnym elementem rewitalizacji powinno być wywołanie transformacji terenów przemysłowych – adaptacja budynków/terenów dla wytwórczości lub usług). W strefie II położone jest osiedle dotknięte szczególnie głęboko zjawiskiem kryzysu – skumulowanym oddziaływaniem i nakładaniu się różnorodnych negatywnych cech i zjawisk – określanych, jako degradacja (regres): Złote Łany. Analiza nasilenia zjawisk kryzysowych w mieście, wskazuje to osiedle, jako drugie, co do stopnia nasilenia zjawiska kryzysu (degradacji), po osiedlu Śródmieście-Bielsko. Biorąc pod uwagę:

- Sparаметryzowany stopień degradacji,
- Niedostatek szans rozwojowych i wysoki poziom zagrożenia trwałą degradacją,
- Ponad-przeciętne zagrożenie marginalizacją społeczną

w strefie II należy za priorytet uznać rewitalizację Osiedla Złote Łany.

[powierzchni a II Strefy PROM: 767 ha, obecne zaludnienie ok. 69 500(2011) stan wg poprzedniej, obecnie aktualizowanej wersji PROM: 73 800, ubytek:4300; wskaźnik depopulacji 2006-2011: 5,6 osoby/ha)]

Ryc. 10: Segregacja ruchu – wykluczenie: centrum miasta (źródło: archiwum autorki)

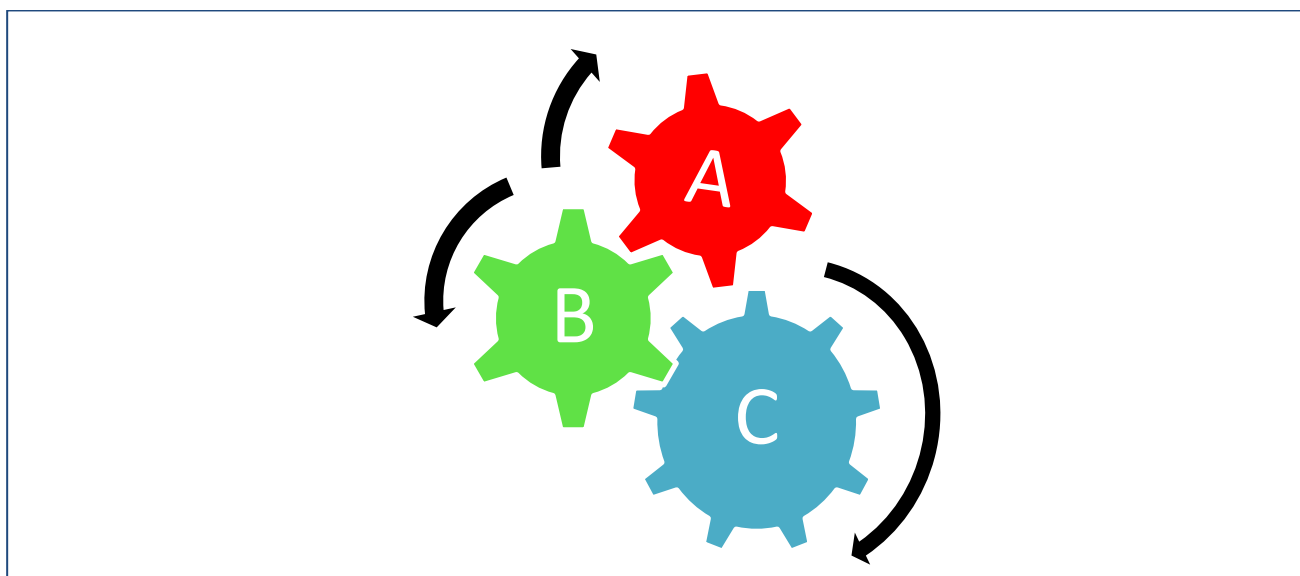
3.3 Cele zaktualizowanego PROM

Cele Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej na lata 2007-2013 (PROM2) są następujące:

1. Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego **(A)**,
2. Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych **(B)**,
3. Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją **(C)**.

Charakterystyka uwarunkowań i perspektyw rozwojowych miasta (które opisano w cz.2.6.), oraz przedstawione w cz.2.3. rezultaty ewaluacji PROM (2), w zestawieniu z wynikami przestrzennej analizy rozkładu zjawisk kryzysowych (cz. 3.1.) prowadzą do wniosku, że ustalone cele rewitalizacji pozostają wciąż aktualne i właściwe.

Modyfikacji wymaga podejście do relacji, które powinny zachodzić pomiędzy tymi, trzema celami. Chodzi o zaakcentowanie, a następnie osiągnięcie równo-ważności (bez hierarchizowania, czy wskazywania, że cel Nr 1 jest pierwszoplanowy, kolejny drugoplanowy, a ostatni uzupełnia pierwsze dwa). Badania opinii pokazały, że mieszkańcy przede wszystkim skupiają uwagę na celu A, przypisując mu zapewne siłę sprawczą dla pożądanых (przez siebie) zmian. Tymczasem zarówno teoria jak i praktyka rozwoju miast wskazuje, że zagadnienia społeczne (C) – demografia, wykształcenie i kapitał społeczny, relacje społeczne i aktywność w kierunku samoorganizacji i przedsiębiorczości – stanowią napęd dla zmian w mieście, warunek tego zachowania dobrego poziomu aktywności ekonomicznej mieszkańców i atrakcyjności inwestycyjnej – co w rezultacie sprawia, że istniejące budynki i infrastruktura są regularnie remontowane, dobrze utrzymane, a nowe powstają w adekwatnej do potrzeb ilości. Mechanizm zależności, pomiędzy tymi trzema sferami życia miasta jest odzwierciedlony w podstawach teoretycznych procesu rewitalizacji, tym samym powinien stanowić wyznacznik realizacji zaktualizowanego PROM:

Ryc. 11: Schemat układu celów zaktualizowanego PROM 2014-2020 (opr. własne)

Celem bezpośrednim zaktualizowanego PROM powinno być skupienie (skoncentrowanie) aktywności na najbardziej zdegradowanych, z 16 dotąd rewitalizowanych osiedli: Śródmieście-Bielsko i Złote Łany. Ustalenie tych dwóch priorytetów, powinno ułatwić realizację PROM, głównie koordynację działań sektora publicznego i prywatnego. Powinno również zwiększyć szanse na uzyskanie wsparcia finansowego dla działań w tych obszarach i zwiększyć efektywność PROM (wskutek wywołania efektu synergii).

3.4 Pożądane działania i sposób ich integracji

Pożądane są działania, które podejmują próbę rozwiązania konkretnego problemu, wypełnienia deficytu czy luki – zdiagnozowanej, odczuwalnej i dotyczącej społeczności obszarów zdegradowanych. Dwa zaproponowane priorytety, pozwalają skupić się w programowaniu na dwóch osiedlach, nie zapominając przy tym, że w Bielsku-Białej istnieją inne, zdegradowane przestrzenie, których wykorzystanie, zagospodarowanie i ożywienie może mieć korzystny wpływ na sytuację społeczności Śródmieścia-Bielska i osiedla Złote Łany.

Pożądane są projekty, i pomysły na projekty, które mają szansę na przyciągnięcie i powiązanie w „wiązkę” innych projektów, wzajemnie się uzupełniających. Pomysł na wyjście z pomocą dzieciom, zaoferowanie im placu zabaw by bawiąc się poza domem, miały szansę na socjalizację (uspołecznienie) i nabrały umiejętności nawiązywania kontaktów (vide projekty 10-12, opisane w cz. 3.5.2 aktualizowanego PROM) powinien zostać uzupełniony projektem, który umożliwi organizację zabaw na tych placach, może zajęcia ruchowe albo sportowo-rekreacyjne, prowadzone przez animatorów – wolontariuszy czy organizację społeczną.

Pożądani są pomysłodawcy i projektodawcy, którzy chcą dodać od siebie, rozwinąć istniejące projekty, rozszerzając teraz planowane rezultaty, o inne możliwe różnorodne formy oddziaływania i walki z kryzysem, według przedstawionej diagnozy i przestrzennego rozkładu zjawiska degradacji, jakie scharakteryzowano w częściach 3.1. i 3.2. aktualizowanego PROM. Sugestie działań, które należy traktować jako inspirację lub wskazówkę, można znaleźć w części 3.6.

3.5 Zestawienie projektów i pomysłów na projekty, zgłoszonych przez partnerów wewnętrznych (do 7 czerwca 2013r.)

Uwaga: nabór projektów trwa do 31.07.2013r.

3.5.1 Lista

Lp.	Nazwa projektu/pomysłu	Celem projektu jest:	Reprezentant partnera publicznego:
1	AKADEMIA PIŁKARSKA	Zaoferowanie dzieciom i młodszej młodzieży atrakcyjnej formy spędzania czasu wolnego na wolnym powietrzu, poprzez zaadaptowanie (rekultywację) zdegradowanego terenu na zespół boisk, dostępnych komunikacyjnie bez użycia samochodu	Aleksandra Podsiadlik podsiadika@um.bielsko.pl
2	BIELSKI TRAMWAJ	Zwiększenie atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej skweru poprzez zagospodarowanie nawiązujące do historii bielskich tramwajów oraz dostarczenie informacji na temat zrównoważonych form transportu miejskiego (działanie ma na celu zmianę zwyczajów transportowych mieszkańców)	Anna Szymańska a.szymanska@um.bielsko.pl
3	BIELSKO BIAŁA ŁĄCZY LUDZI	Wzmocnienie aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Bielsku-Białej	Małgorzata Biłka malgorzata.bilka@zaradni.eu
4	BULWARY WAPIENICY	Zahamowanie degradacji i przeciągnięcie do Wapienicy gości z innych osiedli dzięki wykorzystaniu wille, brzegu rzeki Wapienicy i przywillowego parku do stworzenia kompleksu usług (w tym publicznych)	Ewa Janoszek brmbb@pro.onet.pl

		i przestrzeni publicznych, o różnej ogólno-miejskiej funkcji, dostępnych komunikacyjnie bez użycia samochodu	
5	DZIELNICA POPRZEMYSŁOWA	Wykorzystanie niszczącego zasobu miasta do ożywienia gospodarczego – renowacja zabudowy i uporządkowanie zagospodarowania stworzy lepsze miejsce do rozwijania działalności gospodarczej (w przyszłości nowe miejsca pracy), chodzi o wykreowanie nowoczesnej dzielnicy postindustrialnej, z wykorzystaniem atrakcyjnej substancji architektury przemysłowej, z uwzględnieniem rzeki jako elementu spajającego dwie części miasta, z zakomponowaniem bulwarów nadrzecznych	Ewa Janoszek brmbb@pro.onet.pl
6	MIESZKAJ I WYPOCZYWAJ: TR BŁONIA	Aktywizacja rodzin z dziećmi, młodzieży oraz osób starszych do spędzania wolnego czasu w formie rekreacji ruchowej.	Marek Kołodziej marek.kolodziej@bbosir.bielsko.pl
7	MIESZKAJ I WYPOCZYWAJ: TR WAPIENICA	Aktywizacja rodzin z dziećmi, młodzieży oraz osób starszych do spędzania wolnego czasu w formie rekreacji ruchowej.	Marek Kołodziej marek.kolodziej@bbosir.bielsko.pl
8	LIPNICKA LEŚNICZÓWKA	Uzupełnieniu oferty spędzania czasu wolnego, w oparciu o istniejące zasoby kulturowe miasta – stworzenie różnorodnej oferty wypoczynku w nowym centrum rekreacyjno-wypoczynkowym, powstałym w zabytkowym obiek-	Ewa Janoszek brmbb@pro.onet.pl

		cie i jego otoczeniu, dostępnych komunikacyjnie bez użycia samochodu	
9	PARKOURY BIEGOWE	Upowszechnianie sportu i rekreacji i aktywnego spędzania czasu wolnego wśród młodzieży i osób dorosłych	Anna Szymańska a.szymanska@um.bielsko.pl
10	PLAC ZABAW ARMII KRAJOWEJ	Upowszechnianie sportu i rekreacji oraz integracji społecznej wśród dzieci i młodzieży	Anna Szymańska a.szymanska@um.bielsko.pl
11	PLAC ZABAW GRAŻYNY	(Re)integrację lokalnej społeczności poprzez odtworzenie placu zabaw, gdzie miłe otoczenie będzie motywującą alternatywą dla zabawy na wolnym powietrzu (usprawnienie ruchowe).	Marian Małec MMalec@zgm.eu
12	PLAC ZABAW MIESZKO I	Upowszechnianie sportu i rekreacji oraz integracji społecznej wśród dzieci i młodzieży	Anna Szymańska a.szymanska@um.bielsko.pl
13	WILLA- SZPITAL: ADAPTACJA BUDYNKU	Zwiększenie ilości pomieszczeń terapeutycznych i administracyjnych	Józef Kuliński spzoz@psychiatria.bielsko.pl
14	ŚCIEŻKI ZDROWIA	Upowszechnianie sportu, rekreacji i aktywnego spędzania czasu wolnego wśród młodzieży i osób dorosłych	Anna Szymańska a.szymanska@um.bielsko.pl
15	GRODZISKO	Zwiększenie atrakcyjności edukacyjnej i turystycznej miasta oraz utworzenie nowych miejsc pracy poprzez odtworzenie grodziska w Starym Bielsku	Piotr Kubańda konserwator@um.bielsko.pl

3.5.2 Karty projektów – pomysłów na projekt:

1	Nazwa projektu	AKADEMIA PIŁKARSKA	
2	Projektodawca – nazwa i adres albo imię, nazwisko i adres	Wydział Strategii i Rozwoju Gospodarczego Urząd Miejski w Bielsku-Białej Pl. Ratuszowy 1 ew. TS Podbeskidzie S.A. (spółka sportowa non-profit) ul. Rychlińskiego 21 43-300 Bielsko-Biała	
3	Osoba do kontaktu w sprawie projektu: Imię nazwisko, telefon i adres e-mailowy	Aleksandra Podsiadlik Naczelnik Wydz. Strat. i Rozwoju Gosp. 33-4971-488 podsiadika@um.bielsko.pl	
4	Typ projektodawcy	Osoba fizyczna	Prywatne przedsiębiorstwo
		Institucja publiczna	Organizacja pozarządowa
		Kościół, związek wyznaniowy	Szkoła, uczelnia wyższa
		Wspólnota mieszkaniowa	Spółdzielnia mieszkaniowa
		Spółka mieszkaniowa	Inne:.....
5	Inne podmioty – partnerzy, uczestniczące w realizacji projektu i ich rola (jeśli istnieją):	TS Podbeskidzie S.A. oraz gminne oraz miejskie zarządy oświaty, mopsy z terenu powiatu bielskiego/subregionu południowego.	
6	Przedmiot projektu: na czym polega projekt	Celem Akademii Piłkarskiej jest: - popularyzacja piłki nożnej wśród najmłodszych dzieci i nastolatków oraz szkolenie dzieci od jak najmłodszych lat. - szkolenie osób dorosłych na instruktora piłki nożnej w celu popularyzacji piłki nożnej w terenie (w szczególności w miejscach zagrożonych problemami społecznymi) - stworzenie odpowiedniej bazy szkoleniowej dla działania grup treningowych dzieci i młodzieży z terenu powiatu bielskiego/subregionu południowego. Grupy trenowane byłyby przez profesjonalnych trenerów TS Podbeskidzie S.A. W okresie trwałości projektu udział w treningach byłby nieodpłatny.	
7	Co będzie produktem projektu?	5 boisk piłkarskich, oświetlenie, zaplecze socjalne, zaplecze techniczne, parking	
8	Jaki jest planowany rezultat (efekt) projektu	Rocznie planuje się szkolić 10 grup dzieci i młodzieży liczących ok. 20 osób każda. Razem: 200 osób rocznie. Dwie grupy dorosłych rocznie po 15-20 osób. Razem 30-40 osób	

		5 boisk sportowych wraz z zapleczem socjalnym i technicznym oraz parkingiem
9	Adresaci projektu:	Dzieci i młodzieży z terenu powiatu bielskiego/subregionu południowego Osoby dorosłe zainteresowane nabyciem uprawnień instruktora piłki nożnej
10	Miejsce realizacji projektu:	Gmina Bielsko-Biała, działka 2035/45 o pow. 69.594m ² w obrębie Komorowice Krakowskie położona pomiędzy ulicami Krausa, Chłopickiego i Bursztynową. Właściciel działki: Gmina Bielsko-Biała.
11	Opis stanu istniejącego:	Centralna i południowa część działki stanowiła przed laty teren eksploatacji glin ceramicznych przez cegielnię. Po zakończeniu eksploatacji wyrobisko zostało zasypane pyłami z elektrociepłowni. W związku z powyższymi warunkami geologicznymi tego terenu nie pozwalają na posadowienie na nim obiektów budowlanych. Część północna działki posiada dogodne warunki dla posadowienia wszelkich obiektów budowlanych. Na przedmiotowym obszarze nie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Bielska-Białej dla części terenu, gdzie znajdowało się wyrobisko i występują grunty nasypowe ustalono zakaz zabudowy, z wyjątkiem obiektów małej architektury, placów do gier i zabaw, terenowych urządzeń sportowych i rekreacyjnych. Zgodnie z tym zapisem, kompleks boisk sportowych z zapleczem socjalnym i technicznym nie jest sprzeczny z polityką przestrzenną miasta określoną w studium. Teren znajduje się w sąsiedztwie Osiedla Rosta, zamieszkałego w większości przez ludzi młodych. Wg badań ankietowych mieszkańcy osiedla zadowoleni są z miejsca zamieszkania i z otaczającej infrastruktury. Zdiagnozowane problemy społeczne: bezrobocie i alkoholizm.
12	Zakres rzeczowy projektu:	Działania twarde polegać będą na wybudowaniu: a) 5 boisk piłkarskich o wymiarach 105mx68m (3 boiska z trawą naturalną oraz 2 boiska z trawą syntetyczną podgrzewaną) b) oświetlenia boisk c) zaplecza socjalnego: - 5 szatni, w tym jedna o wymiarach 50m ² z własnym węzłem sanitarnym i prysznicami, 4 szatnie

		o wymiarach min. 30m2 ze wspólnym węzłem sanitarnym oraz prysznicami - siłownia z małą salką gimnastyczną, - pomieszczenia odnowy biologicznej (wanny, sauna, stoły do masażu) - pomieszczenie medyczne z własnym węzłem sanitarnym - pomieszczenie dla trenerów grup treningowych - pomieszczenie socjalne dla sędziów - świetlica z zapleczem kuchennym i sprzętem audiowizualnym do odpraw meczowych d) zaplecza technicznego - pomieszczenie techniczne z magazynem urządzeń do pielęgnacji trawy oraz systemem zasilania boisk w wodę, ogrzewania itp. - 3 pomieszczenia magazynowe (na wodę, sprzęt treningowy, odzież sportową) - pralnia e) parkingu na ok. 50 samochodów i 2 autobusy		
12	Planowany termin realizacji: miesiąc i rok (<i>okres budowy</i>)	Rozpoczęcie: 01.2015	Zakończenie: 12.2015	
13	Szacunkowy całkowity koszt projektu:	8-10 mln zł.	W tym środki własne zgłaszającego:	15% wartości inwestycji
14	Planowany sposób pokrycia całkowitych kosztów projektu, proszę opisać:	Kredyt, pożyczka: nie	dotacja: dotacja UE	darowizna lub inne:
15	Jeśli plan finansowy dla realizacji projektu zakłada korzystanie ze środków UE, proszę wskazać (zaznaczyć):	Rodzaj funduszu:	forma bezzwrotna: dotacja	forma zwrotna:
16	Jak projektodawca zamierza sfinansować projekt, jeśli nie uzyska dofinansowania ze środków UE?	Nie zrealizuje, jeśli nie otrzyma dofinansowania.		
17	Proszę wskazać, na realizację którego z założonych celów PROM, składa się będzie rezultat proponowanego projektu	A: Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego B: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych C: <u>Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją</u>		
18	Jeśli projekt wymaga specjalistycznej dokumentacji lub pozwoleń, czy projektodawca dysponuje nimi, w tym czy posiada prawo do dysponowania nieruchomością? Jeśli nie proszę opisać, kiedy i jak zamierza sprostać tym wymaganiom:	Dysponowanie nieruchomością: tak	Dokumentacja: nie	Pozwolenia: nie

19	Oddziaływanie projektu: proszę opisać jaki będzie spodziewany wpływ projektu na rewitalizowany obszar ?	▪ wspieranie środowiska, w którym piłka nożna staje się katalizatorem do skutecznego uczenia się ▪ zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju intelektualnego, psychicznego i sportowego młodych adeptów piłki nożnej ▪ zachęcanie dzieci (wyrabianie nawyków) do aktywnego ruchu podczas wolnego czasu ▪ podnoszenie ogólnej sprawności fizycznej ▪ zmiana podejścia mentalnego do własnego rozwoju ▪ promocja zdrowego stylu życia ▪ promocja samodyscypliny i pozytywnego współzawodnictwa
20	Proszę zaproponować sposób pomiaru osiągniętego rezultatu projektu (czyli osiągniętego efektu projektu).	Liczba szkolonych osób. Liczba powstałych obiektów.

2	Nazwa projektu	BIELSKI TRAMWAJ	
2	Projektodawca – nazwa i adres albo imię, nazwisko i adres	Wydział Gospodarki Miejskiej Urząd Miejski w Bielsku-Białej Pl. Ratuszowy 1 43-300 Bielsko-Biała	
3	Osoba do kontaktu w sprawie projektu: Imię nazwisko, telefon i adres e-mailowy	Anna Szymańska 33 4971-508 a.szymanska@um.bielsko.pl	
4	Typ projektodawcy	Osoba fizyczna Instytucja publiczna Kościół, związek wyznaniowy Wspólnota mieszkaniowa Spółka mieszkaniowa	Prywatne przedsiębiorstwo Organizacja pozarządowa Szkoła, uczelnia wyższa Spółdzielnia mieszkaniowa Inne:.....
5	Inne podmioty – partnerzy, uczestniczące w realizacji projektu i ich rola (jeśli istnieją):		
6	Przedmiot projektu: na czym polega projekt	Zwiększenie atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej skweru poprzez zagospodarowanie nawiązujące do historii bielskich tramwajów.	
7	Co będzie produktem projektu?	Tablica informacyjna dotyczące bielskich tramwajów	
8	Jaki jest planowany rezultat (efekt) projektu	Wykorzystanie skweru jako miejsca rekreacyjno – turystycznego	
9	Adresaci projektu:	Mieszkańcy Bielska-Białej, turyści, rodziny z dziećmi, osoby starsze.	
10	Miejsce realizacji projektu:	Plac Żwirki i Wigury w Bielsku-Białej	

11	Opis stanu istniejącego:	Obecnie teren ten nie jest w żaden sposób zagospodarowany, bywa jedynie wykorzystywany jako parking samochodowy		
12	Zakres rzeczowy projektu:	Projekt polega na zagospodarowaniu skweru mieszczącego się na Placu Żwirki i Wigury przy Muzeum Techniki i Włókiennictwa. Na kamienicy planowane jest namalowanie muralu – widokówki Bielska-Białej sprzed lat, przy której zainstalowany zostanie oryginalny tramwaj. Dodatkowo ulokowane będą dwa tematycznie związane pomniki: konduktorki i motorniczego. Ostatnimi elementami (poza towarzyszącą małą architekturą - np. ławeczkami) będą tablica informacyjna przybliżająca ponad 75-letnią (1895-1971) historię bielskich tramwajów oraz przedwojenna prasa do wyginania szyn.		
12	Planowany termin realizacji: miesiąc i rok	Rozpoczęcie: 2013 r.	Zakończenie: 2014 r.	
13	Szacunkowy całkowity koszt projektu:	1 365 780,54 zł	W tym środki własne zgłaszającego:	
14	Planowany sposób pokrycia całkowitych kosztów projektu, proszę opisać:	Kredyt, pożyczka:	dotacja:	darowizna lub inne:
15	Jeśli plan finansowy dla realizacji projektu zakłada korzystanie ze środków UE, proszę wskazać (zaznaczyć):	Rodzaj funduszu: RPO WSL, EWT	forma bezzwrotna:	forma zwrotna:
16	Jak projektodawca zamierza sfinansować projekt, jeśli nie uzyska dofinansowania ze środków UE?	Wykorzystanie środków własnych		
17	Proszę wskazać, na realizację którego z założonych celów PROM, składa się będzie rezultat proponowanego projektu	A: Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego B: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych C: Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją		
18	Jeśli projekt wymaga specjalistycznej dokumentacji lub pozwoleń, czy projektodawca dysponuje nimi, w tym czy posiada prawo do dysponowania nieruchomością? Jeśli nie proszę opisać, kiedy i jak zamierza sprostać tym wymaganiom:	Dysponowanie nieruchomością: Teren miejski	Dokumentacja: Kosztorys wykonania inwestycji	Pozwolenia:
19	Oddziaływanie projektu: proszę opisać jaki będzie spodziewany wpływ projektu na rewitalizowany obszar ?	Obecnie teren ten jest całkowicie zdegradowany i niewykorzystywany, natomiast po rewitalizacji może służyć jako miejsce rekreacyjne, a jednocześnie wizytówka miasta ze względu na nawiązanie do historii połączone z efektowną ekspozycją bielskiego tramwaju.		
20	Proszę zaproponować sposób pomiaru osiągniętego rezultatu	Liczba osób odwiedzających zrewitalizowany teren		

	projektu (czyli osiągniętego efektu projektu).	
--	--	--

3	Nazwa projektu	BIELSKO-BIAŁA ŁĄCZY LUDZI	
2	Projektodawca – nazwa i adres albo imię, nazwisko i adres	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, ul. K. Miarki 11, 43-300 Bielsko-Biała	
3	Osoba do kontaktu w sprawie projektu: Imię nazwisko, telefon i adres e-mailowy	Małgorzata Biłka 33 819 45 83 malgorzata.bilka@zaradni.eu	
4	Typ projektodawcy	Osoba fizyczna	Prywatne przedsiębiorstwo
		Instytucja publiczna	Organizacja pozarządowa
		Kościół, związek wyznaniowy	Szkoła, uczelnia wyższa
		Wspólnota mieszkaniowa	Spółdzielnia mieszkaniowa
		Spółka mieszkaniowa	Inne:.....
5	Inne podmioty – partnerzy, uczestniczące w realizacji projektu i ich rola (jeśli istnieją):	Partner w Projekcie - Stowarzyszenie LKS Zapora Wapienica - rolę Partnera będzie zorganizowanie części działań środowiskowych w ramach projektu na terenie Osiedla Wapienica oraz wspólne z Liderem aktywizowanie społeczności lokalnej wspomnianego Osiedla w ramach Programu Aktywności Lokalnej.	
6	Przedmiot projektu: na czym polega projekt	Cel Projektu: Wzmocnienie aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu miasta Bielska-Białej do 30.06.2015 r. Zakłada się, że poprzez realizację Projektu jego uczestnicy m.in. nabędą lub zwiększą kompetencje społeczne i kwalifikacje zawodowe, zdobędą wiedzę i umiejętności niezbędne do skutecznego poszukiwania pracy. Poprzez działania środowiskowe realizacja Projektu ma na celu łagodzenie skutków wykluczenia społecznego i wzmocnienie integracji społeczności osiedli objętych PAL: Grunwaldzkiego, Śródmieścia Bielsko i Wapienicy.	
7	Co będzie produktem projektu?	Produkty: m.in. podpisane kontrakty socjalne i umowy przystąpienia do PAL, certyfikaty potwierdzające ukończenie treningów, warsztatów, szkoleń, filmy, artykuły i fotoreportaże zamieszczone na stronie internetowej, egzemplarze wydawnego periodyku o 3 Osiedlach,	
8	Jaki jest planowany rezultat (efekt) projektu	Rezultaty: m.in. liczba osób, która nabyła lub zwiększyła kompetencje społeczne i kwalifikacje zawodowe, liczba osób, która zdobyła wiedzę i umiejętności niezbędne do skutecznego poszukiwania pracy, liczba osób, które wzmocniły integrację społeczną poprzez udział w działaniach środowiskowych.	

9	Adresaci projektu:	Zakłada się, że grupę docelową projektu stanowić będą mieszkańcy miasta B-B, korzystający ze świadczeń pomocy społecznej, będący w wieku aktywności zawodowej, zagrożeni wykluczeniem społecznym.		
10	Miejsce realizacji projektu:	miasto Bielsko-Biała		
11	Opis stanu istniejącego ¹⁷ :	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej cechuje poczucie izolacji i odrzucenia, co przekłada się na problemy ze znalezieniem pracy i stałego źródła utrzymania. Dzięki udziałowi w projekcie i podniesieniu umiejętności i kompetencji społecznych uczestnicy projektu wzmocnią pozycję na rynku pracy, a to będzie miało istotny wpływ na funkcjonowanie rodziny.		
12	Zakres rzeczowy projektu:	Działania realizowane w ramach Projektu: treningi kompetencji i umiejętności społecznych, szkolenia, poradnictwo zawodowe, psychologiczne, prawne, warsztaty teatralne, taneczne, sportowe, edukacyjno-artystyczne, organizacja imprez integracyjnych, spotkania koalicyjne, wydawanie periodyku dotyczącego działań środowiskowych, prowadzenie strony internetowej dotyczącej projektu.		
12	Planowany termin realizacji: miesiąc i rok	Rozpoczęcie: 01.01.2014		Zakończenie: 30.06.2015
13	Szacunkowy całkowity koszt projektu:	2 069 382,00zł	W tym środki własne zgłaszającego:	269 019,66zł
14	Planowany sposób pokrycia całkowitych kosztów projektu, proszę opisać:	Kredyt, pożyczka: 0zł	dotacja: środki europejskie i dotacja celowa z budżetu państwa	darowizna lub inne: 0zł
15	Jeśli plan finansowy dla realizacji projektu zakłada korzystanie ze środków UE, proszę wskazać (zaznaczyć):	Rodzaj funduszu: EFS	forma bezzwrotna:	forma zwrotna:
16	Jak projektodawca zamierza sfinansować projekt, jeśli nie uzyska dofinansowania ze środków UE?	projekt nie będzie realizowany		
17	Proszę wskazać, na realizację którego z założonych celów PROM, składa się będzie rezultat proponowanego projektu	A: Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego B: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych C: Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją		
18	Jeśli projekt wymaga specjalistycznej dokumentacji lub pozwoleń, czy projektodawca dysponuje nimi, w tym czy posiada prawo do dysponowania	Dysponowanie nieruchomością:	Dokumentacja:	Pozwolenia: Uchwała Rady Miejskiej

	nieruchomością? Jeśli nie proszę opisać, kiedy i jak zamierza sprostać tym wymaganiom:			
19	Oddziaływanie projektu: proszę opisać jaki będzie spodziewany wpływ projektu na rewitalizowany obszar?	Zakłada się, że poprzez realizację Projektu mieszkańcy miasta Bielsko-Biała m.in. nabędą lub zwiększą kompetencje społeczne i kwalifikacje zawodowe, zdobędą wiedzę i umiejętności niezbędne do skutecznego poszukiwania pracy, co złagodzi skutki wykluczenia społecznego i wzmocni integrację społeczności osiedli objętych Programami Aktywności Lokalnej.		
20	Proszę zaproponować sposób pomiaru osiągniętego rezultatu projektu (czyli osiągniętego efektu projektu).	ilość zawartych kontraktów socjalnych i umów przystąpienia do PAL – pomiar na początku realizacji projektu, ilość certyfikatów potwierdzających ukończone działania – pomiar na zakończenie projektu, ankiety – pomiar na początku, w środku i na zakończenie projektu. Reportaże, artykuły i filmy z realizowanych działań o charakterze środowiskowym.		

4	Nazwa projektu	BULWARY WAPIENICY	
2	Projektodawca – nazwa i adres albo imię, nazwisko i adres	Urząd Miejski w Bielsku-Białej, BRM	
3	Osoba do kontaktu w sprawie projektu: Imię nazwisko, telefon i adres e-mailowy	Ewa Janoszek, 4971-897, brmbb@pro.onet.pl	
4	Typ projektodawcy	Osoba fizyczna	Prywatne przedsiębiorstwo
		Instytucja publiczna	Organizacja pozarządowa
		Kościół, związek wyznaniowy	Szkoła, uczelnia wyższa
		Wspólnota mieszkaniowa	Spółdzielnia mieszkaniowa
		Spółka mieszkaniowa	Inne: Jednostka samorządowa
5	Inne podmioty – partnerzy, uczestniczące w realizacji projektu i ich rola (jeśli istnieją):	Rada osiedla Wapienica, ADM-5 właściciele firm zlokalizowanych w obiekcie przy ulicy Działkowców 12 A i okolicznych halach.	
6	Przedmiot projektu: na czym polega projekt	Projekt ma na celu utworzenie kompleksu rekreacyjnego z wykorzystaniem bulwarów rzeki Wapienicy, budynku zabytkowej willi przy ulicy Działkowców 12A i wraz z parkiem przywillowym.	
7	Co będzie produktem projektu?	W efekcie realizacji projektu powstaną ścieżki rowerowe, spacerowe i ścieżki zdrowia położone wzdłuż potoku, natomiast budynek willowy będzie pełnił funkcje centrotwórcze dla tego rejonu.	
8	Jaki jest planowany rezultat		

	(efekt) projektu	Projekt ten podnieść status i atrakcyjność tego rejonu Wapienicy, który zdominowany został przez problem pobliskiego osiedla socjalnego przy ul. Sobieskiego, zwracając uwagę na niewykorzystane walory krajobrazowe tego terenu. Usytuowanie usług które przyciągną większą liczbę mieszkańców miasta zmniejszy izolację północnej części Wapienicy i jej stopniowe przekształcanie w dzielnicę przemysłową.		
9	Adresaci projektu:	mieszkańcy Wapienicy, mieszkańcy Bielska-Białej,		
10	Miejsce realizacji projektu:	teren między ulicami Wypoczynkową, Działkowców, Dożynkową i Sobieskiego, willa przy ulicy Działkowców 12A		
11	Opis stanu istniejącego:	budynek willi w średnim stanie zachowania, przekształcony wewnątrz, okoliczny park zaniedbany, zarośnięty, w najbliższej okolicy pusty teren po wyburzonych budynkach fabrycznych i hala przemysłowa.		
12	Zakres rzeczowy projektu:	Przeprowadzenie rekultywacji lub wprowadzenie nowej kompozycji zieleni parkowej, wytyczenie ścieżek rekreacyjnych (ścieżki zdrowia, ścieżki rowerowe), renowacja budynku willi.		
12	Planowany termin realizacji: miesiąc i rok	Rozpoczęcie:		Zakończenie:
13	Szacunkowy całkowity koszt projektu:		W tym środki własne zgłaszającego:	
14	Planowany sposób pokrycia całkowitych kosztów projektu, proszę opisać:	Kredyt, pożyczka:	dotacja:	darowizna lub inne:
15	Jeśli plan finansowy dla realizacji projektu zakłada korzystanie ze środków UE, proszę wskazać (zaznaczyć):	Rodzaj funduszu:	forma bezzwrotna:	forma zwrotna:
16	Jak projektodawca zamierza sfinansować projekt, jeśli nie uzyska dofinansowania ze środków UE?			
17	Proszę wskazać, na realizację którego z założonych celów PROM, składa się będzie rezultat proponowanego projektu	A: Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego B: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych C: Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją		
18	Jeśli projekt wymaga	Dysponowanie	Dokumentacja:	Pozwolenia:

	specjalistycznej dokumentacji lub pozwoleń, czy projektodawca dysponuje nimi, w tym czy posiada prawo do dysponowania nieruchomością? Jeśli nie proszę opisać, kiedy i jak zamierza sprostać tym wymaganiom:	nieruchomością:		
19	Oddziaływanie projektu: proszę opisać jaki będzie spodziewany wpływ projektu na rewitalizowany obszar ?	tak jak w. pkt 8.		
20	Proszę zaproponować sposób pomiaru osiągniętego rezultatu projektu (czyli osiągniętego efektu projektu).	bd		

5	Nazwa projektu	DZIELNICA POPRZEMYSŁOWA	
2	Projektodawca – nazwa i adres albo imię, nazwisko i adres	Urząd Miejski w Bielsku-Białej, BRM	
3	Osoba do kontaktu w sprawie projektu: Imię nazwisko, telefon i adres e-mailowy	Ewa Janoszek, 4971-897, brmbb@pro.onet.pl	
4	Typ projektodawcy	Osoba fizyczna	Prywatne przedsiębiorstwo
		Instytucja publiczna	Organizacja pozarządowa
		Kościół, związek wyznaniowy	Szkoła, uczelnia wyższa
		Wspólnota mieszkaniowa	Spółdzielnia mieszkaniowa
		Spółka mieszkaniowa	Inne: Jednostka samorządowa
5	Inne podmioty – partnerzy, uczestniczące w realizacji projektu i ich rola (jeśli istnieją):	Rada Osiedla Dolne Przedmieście Rada Osiedla Biała Wschód Rada Osiedla Biała Północ Polskie Koleje Państwowe Inwestorzy Prywatni będący właścicielami budynków przemysłowych zakłady przemysłowe i firmy handlowe, wspólnoty mieszkaniowe	

6	Przedmiot projektu: na czym polega projekt	Projekt ma na celu rewitalizację przemysłowych rejonów położonych wzdłuż ulic Podwale, Gazowniczej, Grażyńskiego i Komorowickiej, zagospodarowanie bulwarów rzeki Białej, terenów wokół „trójkąta” kolejowego i wykorzystanie zabudowy przemysłowej, uporządkowanie i zaprojektowanie kwartałów poprzemysłowych.
7	Co będzie produktem projektu?	W efekcie powstanie szereg lokali handlowych, usługowych, biurowych bądź też mieszkalnych loftów w budynkach pofabrycznych, nowe przestrzenie publiczne, ułatwiona zostanie komunikacja przez rzekę pomiędzy stroną bielską a białą
8	Jaki jest planowany rezultat (efekt) projektu	Projekt ma na celu wykreowanie nowoczesnej dzielnicy postindustrialnej, z wykorzystaniem atrakcyjnej substancji architektury przemysłowej, z uwzględnieniem rzeki jako elementu spajającego dwie części miasta z zakomponowaniem bulwarów nadrzecznych
9	Adresaci projektu:	właściciele budynków przemysłowych, inwestorzy, architekci, mali przedsiębiorcy, mieszkańcy tego rejonu
10	Miejsce realizacji projektu:	kwartał zawarty pomiędzy ulicami: Wałową / Mostową od południa, Komorowicką od wschodu, Kwiatkowskiego od północy i torami kolejowymi od zachodu.
11	Opis stanu istniejącego:	Zabudowa przemysłowa koncentruje się w południowej części kwartału, wykazując zróżnicowany charakter pod względem stanu technicznego i walorów architektonicznych. Część obiektów pozostaje niewykorzystana po zmianie własności, w części istnieje produkcja lub działalność firm handlowych lub usługowych. Przekształcenia wymaga rejon ulicy Zmożka z chaotyczną zabudową gospodarczą oraz ulica Podwale o typowo przemysłowym charakterze. Niewykorzystany potencjał posiadają obiekty kolejowe dawnego dworca towarowego oraz teren zielony powiązany z zabytkową willą przy ulicy Trakcyjnej 16.
12	Zakres rzeczowy projektu:	Adaptacja pofabrycznego kompleksu dawnego „Bispolu” przy ulicy Podwale 33-35, z wyselekcjonowaniem budynków do zachowania i tych do przekształceń bądź wyburzeń. Nadanie ulicy Podwale charakteru pasażu handlowego - świadka przemysłowej historii, z wyeksponowaniem stylowych walorów architektury. Adaptacja kwartału zabudowy po fabryce „Lenko” przeznaczeniem na lofty, biura lub usługi. Przekształcenie zabudowy wzdłuż ulicy Zmożka, wkomponowanie najbardziej cennych fragmentów dawnej rzeźni w nowe struktury. Zagospodarowanie terenów opuszczanych przez firmę „SITA”, budowa nowoczesnego kompleksu z uwzględnieniem sąsiedztwa zabytkowego zespołu gazowni. Utworzenie enklawy zieleni parkowej z centrum

		wokół willi przy Trakcyjnej 16. Budowa traktów komunikacyjnych, mostów i kładek na rzec e Białej (przedłużenie ulicy TSL, ulicy Rzeźniczej).		
12	Planowany termin realizacji: miesiąc i rok	Rozpoczęcie:		Zakończenie:
13	Szacunkowy całkowity koszt projektu:		W tym środki własne zgłaszającego:	
14	Planowany sposób pokrycia całkowitych kosztów projektu, proszę opisać:	Kredyt, pożyczka:	dotacja:	darowizna lub inne:
15	Jeśli plan finansowy dla realizacji projektu zakłada korzystanie ze środków UE, proszę wskazać (zaznaczyć):	Rodzaj funduszu:	forma bezzwrotna:	forma zwrotna:
16	Jak projektodawca zamierza sfinansować projekt, jeśli nie uzyska dofinansowania ze środków UE?			
17	Proszę wskazać, na realizację którego z założonych celów PROM, składa się będzie rezultat proponowanego projektu	A: Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego B: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych C: Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją		
18	Jeśli projekt wymaga specjalistycznej dokumentacji lub pozwoleń, czy projektodawca dysponuje nimi, w tym czy posiada prawo do dysponowania nieruchomością? Jeśli nie proszę opisać , kiedy i jak zamierza sprostac tym wymaganiom:	Dysponowanie nieruchomością:	Dokumentacja:	Pozwolenia:
19	Oddziaływanie projektu: proszę opisać jaki będzie spodziewany wpływ projektu na rewitalizowany obszar ?	poprawa atrakcyjności inwestycyjnej, ułatwienia komunikacyjne, zainteresowanie mieszkańców nie tylko pod kątem tranzytowego przemieszczania się, lecz pobytu stałego.		
20	Proszę zaproponować sposób pomiaru osiągniętego rezultatu projektu (czyli osiągniętego efektu projektu).			

Ryc. 12: Obecny stan przestrzeni – przedmiotu projektu Nr 1

6	Nazwa projektu	MIESZKAJ I WYPOCZYWAJ TR BŁONIA	
2	Projektodawca – nazwa i adres albo imię, nazwisko i adres	Bielsko-Bialski Ośrodek Sportu i Rekreacji 43-300 Bielsko-Biała ul. Marii Konopnickiej 5	
3	Osoba do kontaktu w sprawie projektu: Imię nazwisko, telefon i adres e-mailowy	Marek Kołodziej, +48606977501, marek.kolodziej@bbosir.bielsko.pl	
4	Typ projektodawcy	Osoba fizyczna	Prywatne przedsiębiorstwo
		<u>Instytucja publiczna</u>	Organizacja pozarządowa
		Kościół, związek wyznaniowy	Szkoła, uczelnia wyższa
		Wspólnota mieszkaniowa	Spółdzielnia mieszkaniowa
		Spółka mieszkaniowa	Inne:.....
5	Inne podmioty – partnerzy, uczestniczące w realizacji projektu i ich rola (jeśli istnieją):	BRAK	
6	Przedmiot projektu: na czym polega projekt	Zmiana trybu życia –wypoczywaj aktywnie Zagospodarowaniu przestrzeni będącej w trwałym zarządce BBOSiR z przeznaczeniem na rekreację, edukację i wypoczynek dla wszystkich (niezależnie od wieku czy statusu społecznego). Uzasadnienie: Niedostateczna aktywność fizyczna stanowi istotny, choć nadal niedoceniany czynnik wpływający na stan zdrowia, chorobowość i umieralność. W większości krajów wysoko rozwiniętych od przynajmniej	

		20 lat można mówić wręcz o epidemii „lenistwa ruchowego” (Manson 2001). Jest to z jednej strony skutek dobrodziejstw, jakie przyniosła cywilizacja, i związanych z nimi zmian stylu życia, z drugiej zaś braku wiedzy o znaczeniu wysiłku fizycznego dla zdrowia człowieka. Najnowsze badania wskazują, że 50–60% dorosłych Polaków cechuje zbyt mała aktywność fizyczna (Drygas, Kwaśniewska i wsp. 2005, Drygas 2006). Dotyczy to szczególnie kobiet, mieszkańców dużych aglomeracji miejskich oraz osób o niższym statusie socjoekonomicznym. Coraz większym problemem zdrowia publicznego jest też zbyt mała aktywność fizyczna dzieci i młodzieży: ponad 50% dziewcząt i około 33% chłopców w Polsce wykazuje zbyt małą aktywność ruchową (Woynarowska B. 2006). Warto zaznaczyć, że w naszym kraju brak aktywności fizycznej rzadko jest postrzegany jako czynnik ryzyka chorób sercowo-naczyniowych – ChSN (Kopeć G. i wsp. 2007). – Źródło http://dieta.mp.pl/sport/show.html?id=75837
7	Co będzie produktem projektu?	1. Zagospodarowanie terenów zabawowych dedykowanych dla różnych grup wiekowych dzieci i młodzieży z uwzględnieniem zabawników dla dzieci niepełnosprawnych. 2. Budowa skateparku z przeznaczeniem dla różnych grup wiekowych i różnych poziomów umiejętności. 3. Budowa toru dla rowerów BMX czy „rolek” z przeznaczeniem dla różnych grup wiekowych oraz różnych poziomów umiejętności. 4. Budowa zaplecza gastronomicznego dla osób korzystających z kompleksu. 5. Budowa otwartego paleniska pod potrzeby organizacji otwartych ognisk. 6. Budowa sali dydaktycznej np.: Zakresu topografii „Beskidu Śląskiego i Żywieckiego” przeznaczonej do prowadzenia zajęć edukacyjno – rekreacyjnych prowadzonych przez Fundacje, Stowarzyszenia, Domy Pomocy Społecznej, czy uniwersytety „3 – go wieku” , inne. 7. Udostępnienie TR „BŁONI” na „przystanek” dla osób aktywnych (rowerzystów, nordic walking, rolkarzy, biegaczy wykorzystujących istniejące lub doprojektowane nowe trasy rowerowe, biegowe, inne) czy zbiórek PTTK (przewodnik czeka)

		8. Budowa siłowni zewnętrznych
8	Jaki jest planowany rezultat (efekt) projektu	1. Ilość osób odwiedzających obiekt 2. Ilość osób niepełnosprawnych odwiedzających obiekt 3. Ilość spotkań integracyjnych 4. Ilość zorganizowanych wyjść w „teren” z obiektu
9	Adresaci projektu:	1. Aktywizacja mieszkańców do spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu. Propagowanie zdrowej formy wypoczynku. 2. Poprzez wspólną zabawę budowa zdrowych relacji emocjonalnych rodziców z dziećmi. 3. Aktywizacja osób starszych 4. Aktywizacja rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi
11	Opis stanu istniejącego:	Tereny Rekreacyjne „BŁONIA” to ogólnodostępne, ogrodzone miejsce z widokiem na góry i miasto położone w urokliwej dzielnicy Bielska-Białej, u podnóża Koziej Góry. Błonia to miejsce bezpiecznego wypoczynku całych rodzin, głównie rodzin z małymi dziećmi, młodzieży oraz osób starszych. Bogata lecz przestarzała infrastruktura zapewnia czynne spędzanie wolnego czasu w ogrodzie jordanowskim, na boisku asfaltowym wielofunkcyjnym do gier zespołowych, skateparku. Na terenach rekreacyjnych "Błonia" znajduje się: - plac zabaw dla dzieci w różnym wieku z kolejką linową, linarium, amfiteatr z ławkami, skatepark, boisko wielofunkcyjne do gier zespołowych. - toalety oraz tereny obiektu znajdują się tereny przeznaczone pod dzierżawę. Na terenach tych prowadzona jest działalność handlowo - gastronomia (w przestarzałych kioskach z brakiem do bieżącej wody) oraz działalność usługowa (minigolf oraz dmuchane zjeżdżalnie). Obiekt jest czynny przez cały rok w godz. 7.00 - 22.00 W bezpośrednim sąsiedztwie obiektu znajduje się: camping, hotel, restauracje oraz miasteczko ruchu drogowego dla dzieci. Na miejsce można dojechać z centrum miasta autobusami linii 1, 10, 24.
12	Zakres rzeczowy projektu:	I) Należy przygotować wymagania funkcjonalno-użytkowe na podstawie których ogłosi się przetarg. II) Przetarg „Zaprojektuj i wybuduj” 1. Budowa terenów zabawowych dedykowanych dla różnych grup wiekowych dzieci i młodzieży z uwzględnieniem zabawników dla dzieci niepełnosprawnych. 2. Budowa skateparku z przeznaczeniem dla różnych grup wiekowych i różnych poziomów umiejętności. 3. Budowa toru dla rowerów BMX czy „rolek” z przeznaczeniem dla różnych grup wiekowych oraz różnych

		poziomów umiejętności. 4. Budowa zaplecza gastronomicznego dla osób korzystających z kompleksu. 5. Budowa otwartego paleniska pod potrzeby organizacji otwartych ognisk. 6. Budowa sali dydaktycznej z zakresu topografii „Beskidu Śląskiego i Żywieckiego” przeznaczonej do prowadzenia zajęć edukacyjno – rekreacyjnych prowadzonych przez Fundację, Stowarzyszenia, Domy Pomocy Społecznej, MOPS czy,, uniwersytety 3 – go wieku” , inne. 7. Udostępnienie TR „BŁONI” na „przystanek” dla osób aktywnych (rowerzystów, nordic walking, rolkarzy, biegaczy wykorzystujących istniejące lub doprojektowane nowe trasy rowerowe, biegowe, inne) 8. Budowa siłowni zewnętrznych 9. Modernizacja boisk wielofunkcyjnych		
12	Planowany termin realizacji: miesiąc i rok	Rozpoczęcie: 2015		Zakończenie: 2016
13	Szacunkowy całkowity koszt projektu:	XXX	W tym środki własne zgłaszającego:	XXX
14	Planowany sposób pokrycia całkowitych kosztów projektu, proszę opisać:	Kredyt, pożyczka:	dotacja:	darowizna lub inne:
15	Jeśli plan finansowy dla realizacji projektu zakłada korzystanie ze środków UE, proszę wskazać (zaznaczyć):	Rodzaj funduszu:	forma bezzwrotna:	forma zwrotna:
16	Jak projektodawca zamierza sfinansować projekt, jeśli nie uzyska dofinansowania ze środków UE?	X		
17	Proszę wskazać, na realizację którego z założonych celów PROM, składa się będzie rezultat proponowanego projektu	A: Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego B: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych C: <u>Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją</u>		
18	Jeśli projekt wymaga specjalistycznej dokumentacji lub pozwoleń, czy projektodawca dysponuje nimi, w tym czy posiada prawo do dysponowania nieruchomością? Jeśli nie proszę opisać , kiedy i jak zamierza sprostować tym wymaganiom:	Dysponowanie nieruchomością: TAK	Dokumentacja: Brak	Pozwolenia: Brak

19	Oddziaływanie projektu: proszę opisać jaki będzie spodziewany wpływ projektu na rewitalizowany obszar ?	Tereny rekreacyjne „Błonia” spełniają charakter „zielonej wyspy” Bielska-Białej. Szacujemy, że rocznie z obiektu korzysta ok. 100 000 osób. Zagospodarowanie terenu w nowoczesne środki wypoczynku skutkować będzie zwiększeniem atrakcyjności tego miejsca co przełoży się na zwiększenie aktywności społeczności lokalnych miasta Bielsko-Biała.
20	Proszę zaproponować sposób pomiaru osiągniętego rezultatu projektu (czyli osiągniętego efektu projektu).	Szacowanie Pomiary okresowe (inne dostępne metody)

7	Nazwa projektu	MIESZKAJ I WYPOCZYWAJ TR WAPIENICA	
2	Projektodawca – nazwa i adres albo imię, nazwisko i adres	Bielsko-Bialski Ośrodek Sportu i Rekreacji 43-300 Bielsko-Biała ul. Marii Konopnickiej 5	
3	Osoba do kontaktu w sprawie projektu: Imię nazwisko, telefon i adres e-mailowy	Marek Kołodziej, +48606977501, marek.kolodziej@bbosir.bielsko.pl	
4	Typ projektodawcy	Osoba fizyczna	Prywatne przedsiębiorstwo
		Instytucja publiczna	Organizacja pozarządowa
		Kościół, związek wyznaniowy	Szkoła, uczelnia wyższa
		Wspólnota mieszkaniowa	Spółdzielnia mieszkaniowa
		Spółka mieszkaniowa	Inne:.....
5	Inne podmioty – partnerzy, uczestniczące w realizacji projektu i ich rola (jeśli istnieją):	BRAK	
6	Przedmiot projektu: na czym polega projekt	Zmiana trybu życia –wypoczywaj aktywnie Zagospodarowaniu przestrzeni będącej w trwałym zarządzie BBOSiR z przeznaczeniem na rekreację i wypoczynek dla wszystkich (niezależnie od wieku czy statusu społecznego). Uzasadnienie: Niedostateczna aktywność fizyczna stanowi istotny, choć nadal niedoceniany czynnik wpływający na stan zdrowia, chorobowość i umieralność. W większości krajów wysoko rozwiniętych od przynajmniej 20 lat można mówić wręcz o epidemii „lenistwa ruchowego” (Manson 2001). Jest to z jednej strony skutek dobrodziejstw, jakie przyniosła cywilizacja, i związanych z nimi zmian stylu	

		życia, z drugiej zaś braku wiedzy o znaczeniu wysiłku fizycznego dla zdrowia człowieka. Najnowsze badania wskazują, że 50–60% dorosłych Polaków cechuje zbyt mała aktywność fizyczna (Drygas, Kwaśniewska i wsp. 2005, Drygas 2006). Dotyczy to szczególnie kobiet, mieszkańców dużych aglomeracji miejskich oraz osób o niższym statusie socjoekonomicznym. Coraz większym problemem zdrowia publicznego jest też zbyt mała aktywność fizyczna dzieci i młodzieży: ponad 50% dziewcząt i około 33% chłopców w Polsce wykazuje zbyt małą aktywność ruchową (Woynarowska B. 2006). Warto zaznaczyć, że w naszym kraju brak aktywności fizycznej rzadko jest postrzegany jako czynnik ryzyka chorób sercowo-naczyniowych – ChSN (Kopeć G. i wsp. 2007). – Źródło http://dieta.mp.pl/sport/show.html?id=75837
7	Co będzie produktem projektu?	1. Zagospodarowanie terenów zabawowych dedykowanych dla różnych grup wiekowych dzieci i młodzieży. 2. Budowa zaplecza gastronomicznego dla osób korzystających z kompleksu. 3. Udostępnienie TR „Wapienica” na „przystanek” dla osób aktywnych (rowerzystów, nordic walking, rolkarzy, biegaczy wykorzystujących istniejące lub doprojektowane nowe trasy rowerowe, biegowe, inne) czy zbiórek PTTK (przewodnik czeka) 4. Budowa siłowni zewnętrznych 5. Budowa boiska wielofunkcyjnego
8	Jaki jest planowany rezultat (efekt) projektu	1. Ilość osób odwiedzających obiekt
9	Adresaci projektu:	1. Aktywizacja mieszkańców do spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu. Propagowanie zdrowej formy wypoczynku. 2. Poprzez wspólną zabawę budowa zdrowych relacji emocjonalnych rodziców z dziećmi. 3. Aktywizacja osób starszych
10	Miejsce realizacji projektu:	Bielsko-Biała ul. Leśników 14
11	Opis stanu istniejącego:	Przyjazne, ciche, ale nadszarpnięte zębem czasu miejsce przeznaczone szczególnie dla rodzin z dziećmi oraz dorastającej młodzieży. Na obiekcie znajduje się plac zabaw, ławeczki, stoły do tenisa stołowego i szachów. To ustronne miejsce znajduje się niedaleko stadionu lekkoatletycznego, pieszych szlaków pieszych, czy rowerowych. W sezonie letnim na terenach rekreacyjnych prowadzona jest gastronomia. Do obiektu można dojechać z centrum miasta autobusem nr 16.
12	Zakres rzeczowy projektu:	I) Należy przygotować wymagania funkcjonalno-użytkowe na postawie których ogłosi się przetarg. II) Przetarg „Zaprojektuj i wybuduj” 1. Budowa terenów zabawowych dedykowanych dla różnych grup wiekowych dzieci i młodzieży. 2. Budowa zaplecza gastronomicznego dla osób korzystających z

		kompleksu. 3. Udostępnienie TR „Wapienica” na „przystanek” dla osób aktywnych (rowerzystów, nordic walking, rolkarzy, biegaczy wykorzystujących istniejące lub zaprojektowane nowe trasy rowerowe, biegowe, inne) 4. Budowa siłowni zewnętrznych 5. Budowa boiska wielofunkcyjnego.		
12	Planowany termin realizacji: miesiąc i rok	Rozpoczęcie: 2015		Zakończenie: 2016
13	Szacunkowy całkowity koszt projektu:	XXX	W tym środki własne zgłaszającego:	XXX
14	Planowany sposób pokrycia całkowitych kosztów projektu, proszę opisać:	Kredyt, pożyczka:	dotacja:	darowizna lub inne:
15	Jeśli plan finansowy dla realizacji projektu zakłada korzystanie ze środków UE, proszę wskazać (zaznaczyć):	Rodzaj funduszu:	forma bezzwrotna:	forma zwrotna:
16	Jak projektodawca zamierza sfinansować projekt, jeśli nie uzyska dofinansowania ze środków UE?	X		
17	Proszę wskazać, na realizację którego z założonych celów PROM, składa się będzie rezultat proponowanego projektu	A: Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego B: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych C: Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją		
18	Jeśli projekt wymaga specjalistycznej dokumentacji lub pozwoleń, czy projektodawca dysponuje nimi, w tym czy posiada prawo do dysponowania nieruchomością? Jeśli nie proszę opisać, kiedy i jak zamierza sprostać tym wymaganiom:	Dysponowanie nieruchomością: TAK	Dokumentacja: Brak	Pozwolenia: Brak
19	Oddziaływanie projektu: proszę opisać jaki będzie spodziewany wpływ projektu na rewitalizowany obszar ?	Tereny rekreacyjne „Wapienica” spełniają charakter miejsca do spacerów z dziećmi lub w sezonie letnim leżakowania przy potoku Wapieniczanki. Szacujemy, że rocznie z obiektu korzysta ok. 3000 - 5000 osób. Zagospodarowanie terenu w nowoczesne środki wypoczynku skutkować będzie zwiększeniem atrakcyjności tego miejsca co przełoży się na zwiększenie aktywności społeczności lokalnych miasta Bielsko-Biała.		
20	Proszę zaproponować sposób pomiaru osiągniętego rezultatu projektu (czyli osiągniętego efektu projektu).	Szacowanie Pomiary okresowe (inne dostępne metody)		

8	Nazwa projektu	LIPNICKA LEŚNICZÓWKA	
2	Projektodawca – nazwa i adres albo imię, nazwisko i adres	Urząd Miejski w Bielsku-Białej, BRM	
3	Osoba do kontaktu w sprawie projektu: Imię nazwisko, telefon i adres e-mailowy	Ewa Janoszek, 4971-897, brmbb@pro.onet.pl	
4	Typ projektodawcy	Osoba fizyczna	Prywatne przedsiębiorstwo
		Instytucja publiczna	Organizacja pozarządowa
		Kościół, związek wyznaniowy	Szkoła, uczelnia wyższa
		Wspólnota mieszkaniowa	Spółdzielnia mieszkaniowa
		Spółka mieszkaniowa	Inne: Jednostka samorządowa
5	Inne podmioty – partnerzy, uczestniczące w realizacji projektu i ich rola (jeśli istnieją):	„Stowarzyszenie Lipnik” Rada Osiedla Lipnik harczerze I SH „Na szlaku” z Hufca Beskidzkiego ZHP Nadleśnictwo Bielsko-Biała	
6	Przedmiot projektu: na czym polega projekt	Projekt ma na celu rewitalizację zabytkowego budynku leśniczówki, pobliskiego amfiteatru wraz z przywróceniem zakomponowanego charakteru najbliższego otoczenia budynku, kompleksu ścieżek spacerowych, punktów widokowych itp.	
7	Co będzie produktem projektu?	W efekcie wprowadzenia i realizacji projektu powstanie kompleks rekreacyjno-wypoczynkowy skupiony wokół budynku leśniczówki, z jej przeznaczeniem na funkcje restauracyjno-kawiarniane, miejsce spotkań organizacji i stowarzyszeń, centrum edukacyjne	

8	Jaki jest planowany rezultat (efekt) projektu	Projekt powinien uatrakcyjnić dzielnicę Lipnik, która straciła swoje centrum i walory krajobrazowe przez budowę miejskiej obwodnicy, wzmożenie lokalnego ruchu turystycznego, tym samym gospodarcze ożywienie podupadłych małych przedsiębiorstw handlowych w tej dzielnicy. Równolegle projekt zakłada cele edukacyjne przez wytyczenie ścieżek przyrodniczych		
9	Adresaci projektu:	mieszkańcy Bielska-Białej, turyści, grupy szkolne, rodziny z dziećmi, organizacje młodzieżowe,		
10	Miejsce realizacji projektu:	ulica Polna 216B, najbliższe tereny podstocza i stoku Gaików		
11	Opis stanu istniejącego:	budynek leśniczówki obecnie w stanie katastrofy budowlanej (zwłaszcza część ryzalitów od strony tarasu), pozostałości amfiteatru częściowo czytelne w terenie, zarośnięte, w otoczeniu zdewastowane słupy oświetleniowe,		
12	Zakres rzeczowy projektu:	przywróceniu pierwotnego wyglądu leśniczówki, według zachowanego projektu budowlanego i ikonografii (zakłada się nawet z odtworzenie obiektu od podstaw), naprawa kamiennych siedzisk amfiteatru i jego oświetlenia, wytyczenie ścieżek spacerowych i edukacyjnych, rekonstrukcja dawnych punktów widokowych, ścieżek.		
12	Planowany termin realizacji: miesiąc i rok	Rozpoczęcie: bd		Zakończenie: bd
13	Szacunkowy całkowity koszt projektu:	bd	W tym środki własne zgłaszającego:	bd
14	Planowany sposób pokrycia całkowitych kosztów projektu, proszę opisać:	Kredyt, pożyczka:	dotacja:	darowizna lub inne:
15	Jeśli plan finansowy dla realizacji projektu zakłada korzystanie ze środków UE, proszę wskazać (zaznaczyć):	Rodzaj funduszu:	forma bezzwrotna:	forma zwrotna:
16	Jak projektodawca zamierza sfinansować projekt, jeśli nie uzyska dofinansowania ze środków UE?	bd		
17	Proszę wskazać, na realizację którego z założonych celów PROM, składa się będzie rezultat proponowanego projektu	A: Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego B: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych C: Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją		
18	Jeśli projekt wymaga specjalistycznej dokumentacji lub pozwoleń, czy	Dysponowanie nieruchomością:	Dokumentacja:	Pozwolenia:

	projektodawca dysponuje nimi, w tym czy posiada prawo do dysponowania nieruchomością? Jeśli nie proszę opisać, kiedy i jak zamierza sprostać tym wymaganiom:			
19	Oddziaływanie projektu: proszę opisać jaki będzie spodziewany wpływ projektu na rewitalizowany obszar ?	bd		
20	Proszę zaproponować sposób pomiaru osiągniętego rezultatu projektu (czyli osiągniętego efektu projektu).	bd		
9	Nazwa projektu	PARKOURY BIEGOWE		
2	Projektodawca – nazwa i adres albo imię, nazwisko i adres	Wydział Gospodarki Miejskiej Urząd Miejski w Bielsku-Białej Pl. Ratuszowy 1 43-300 Bielsko-Biała		
3	Osoba do kontaktu w sprawie projektu: Imię nazwisko, telefon i adres e-mailowy	Anna Szymańska 33 4971-508 a.szymanska@um.bielsko.pl		
4	Typ projektodawcy	Osoba fizyczna	Prywatne przedsiębiorstwo	
		Institucja publiczna	Organizacja pozarządowa	
		Kościół, związek wyznaniowy	Szkoła, uczelnia wyższa	
		Wspólnota mieszkaniowa	Spółdzielnia mieszkaniowa	
		Spółka mieszkaniowa	Inne:.....	
5	Inne podmioty – partnerzy, uczestniczące w realizacji projektu i ich rola (jeśli istnieją):			
6	Przedmiot projektu: na czym polega projekt	Upowszechnianie sportu i rekreacji i aktywnego spędzania czasu wolnego wśród młodzieży i osób dorosłych		
7	Co będzie produktem projektu?	Ogólnodostępna ścieżka zdrowia z elementami parkouru		
8	Jaki jest planowany rezultat (efekt) projektu	Stworzenie ogólnodostępnego miejsca rekreacyjno - sportowego dla młodzieży i osób dorosłych zachęcającego do aktywnego spędzania wolnego czasu.		
9	Adresaci projektu:	Mieszkańcy Bielska-Białej, turyści.		
10	Miejsce realizacji projektu:	Park Mickiewicza lub park pomiędzy ul. Skrzydlewskiego / Spółdzielców		
11	Opis stanu istniejącego:	Obydwie lokalizacje nie są kompleksowo zagospodarowane przestrzennie.		
12	Zakres rzeczowy projektu:	Projekt polega na budowie ścieżki zdrowia, czyli m.in. płotków do przeskoków, słupków do slalomu, poręczy do podciągania, równoważni i innych elementów, które będą dawały możliwość wykonywania ćwiczeń angażujących wszystkie mięśnie wpływając na ogólną sprawność fizyczną.		

12	Planowany termin realizacji: miesiąc i rok	Rozpoczęcie:		Zakończenie:	
13	Szacunkowy całkowity koszt projektu:	200 000,00 zł	W tym środki własne zgłaszającego:		
14	Planowany sposób pokrycia całkowitych kosztów projektu, proszę opisać:	Kredyt, pożyczka:	dotacja:		darowizna lub inne:
15	Jeśli plan finansowy dla realizacji projektu zakłada korzystanie ze środków UE, proszę wskazać (zaznaczyć):	Rodzaj funduszu: RPO WSL, EWT	forma bezzwrotna:		forma zwrotna:
16	Jak projektodawca zamierza sfinansować projekt, jeśli nie uzyska dofinansowania ze środków UE?	Wykorzystanie środków własnych			
17	Proszę wskazać, na realizację którego z założonych celów PROM, składa się będzie rezultat proponowanego projektu	A: Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego B: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych C: Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją			
18	Jeśli projekt wymaga specjalistycznej dokumentacji lub pozwoleń, czy projektodawca dysponuje nimi, w tym czy posiada prawo do dysponowania nieruchomością? Jeśli nie proszę opisać, kiedy i jak zamierza sprostać tym wymaganiom:	Dysponowanie nieruchomością: Teren miejski	Dokumentacja:		Pozwolenia:
19	Oddziaływanie projektu: proszę opisać jaki będzie spodziewany wpływ projektu na rewitalizowany obszar ?	Obecnie tereny te nie są kompleksowo zagospodarowane, natomiast adaptacja przestrzenna związana z aktywnością ruchową idealnie wpasowałaby się w okolicę wykorzystywaną przez wielu ludzi rekreacyjnie. Ścieżka zdrowia wpływa korzystnie na układ oddechowy, krążenia, mięśniowy, kostno – szkieletowy, a także na kształtowanie poszczególnych cech motorycznych. Elementy parkuru ponadto stwarzają możliwość kreatywnego podejścia do ruchu, rywalizacji, świetnej zabawy, czyli elementów mogących zachęcić młodzież do aktywnej formy spędzania czasu.			
20	Proszę zaproponować sposób pomiaru osiągniętego rezultatu projektu (czyli osiągniętego efektu projektu).				

10	Nazwa projektu	PLAC ZABAW AL. A. KRAJOWEJ

2	Projektodawca – nazwa i adres albo imię, nazwisko i adres	Wydział Gospodarki Miejskiej Urząd Miejski w Bielsku-Białej Pl. Ratuszowy 1 43-300 Bielsko-Biała		
3	Osoba do kontaktu w sprawie projektu: Imię nazwisko, telefon i adres e-mailowy	Anna Szymańska 33 4971-508 a.szymanska@um.bielsko.pl		
4	Typ projektodawcy	Osoba fizyczna	Prywatne przedsiębiorstwo	
		Instytucja publiczna	Organizacja pozarządowa	
		Kościół, związek wyznaniowy	Szkoła, uczelnia wyższa	
		Wspólnota mieszkaniowa	Spółdzielnia mieszkaniowa	
		Spółka mieszkaniowa	Inne:	
5	Inne podmioty – partnerzy, uczestniczące w realizacji projektu i ich rola (jeśli istnieją):	Wspólnoty mieszkaniowe pobliskich bloków mieszkalnych		
6	Przedmiot projektu: na czym polega projekt	Upowszechnianie sportu i rekreacji oraz integracji społecznej wśród dzieci i młodzieży		
7	Co będzie produktem projektu?	Ogólnodostępny plac zabaw		
8	Jaki jest planowany rezultat (efekt) projektu	Stworzenie ogólnodostępnego i bezpiecznego miejsca zabaw dla dzieci i ich rodzin (opiekunów), zachęającego do aktywnego spędzania wolnego czasu.		
9	Adresaci projektu:	Mieszkańcy Bielska-Białej, rodziny z dziećmi.		
10	Miejsce realizacji projektu:	Al. A. Krajowej / ul. Drobnowicza		
11	Opis stanu istniejącego:	Niezagospodarowany skwer pomiędzy blokami mieszkalnymi		
12	Zakres rzeczowy projektu:	Projekt polega na budowie ogólnodostępnego, bezpiecznego placu zabaw, który zaspokoi potrzeby społeczne mieszkańców osiedla. Stanowiłby on kompleksowe miejsce rekreacyjne dla dzieci z różnorodną infrastrukturą służącą do zabawy i interakcji społecznej.		
12	Planowany termin realizacji: miesiąc i rok	Rozpoczęcie:	Zakończenie:	
13	Szacunkowy całkowity koszt projektu:	250 000,00 zł	W tym środki własne zgłaszającego:	
14	Planowany sposób pokrycia całkowitych kosztów projektu, proszę opisać:	Kredyt, pożyczka:	dotacja:	darowizna lub inne:
15	Jeśli plan finansowy dla realizacji projektu zakłada korzystanie ze środków UE, proszę	Rodzaj funduszu: RPO WSL, EWT	forma bezzwrotna:	forma zwrotna:

	wskazać (zaznaczyć):			
16	Jak projektodawca zamierza sfinansować projekt, jeśli nie uzyska dofinansowania ze środków UE?	Wykorzystanie środków własnych		
17	Proszę wskazać, na realizację którego z założonych celów PROM, składa się będzie rezultat proponowanego projektu	A: Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego B: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych C: Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją		
18	Jeśli projekt wymaga specjalistycznej dokumentacji lub pozwoleń, czy projektodawca dysponuje nimi, w tym czy posiada prawo do dysponowania nieruchomością? Jeśli nie proszę opisać, kiedy i jak zamierza sprostać tym wymaganiom:	Dysponowanie nieruchomością: Teren miejski	Dokumentacja:	Pozwolenia:
19	Oddziaływanie projektu: proszę opisać jaki będzie spodziewany wpływ projektu na rewitalizowany obszar ?	Obecnie teren ten jest niewykorzystywany, natomiast po zagospodarowaniu może służyć jako miejsce rekreacyjne dla dzieci i ich rodzin (opiekunów). Plac zabaw stanowi podstawę rozwoju społeczności lokalnej i integracji społecznej mieszkańców, a także umożliwia harmonijny rozwój fizyczny i społeczny dzieci. Zadbane i przyjazne miejsce może przyczynić się do podniesienia atrakcyjności mieszkaniowej danego osiedla.		
20	Proszę zaproponować sposób pomiaru osiągniętego rezultatu projektu (czyli osiągniętego efektu projektu).	bd		

11	Nazwa projektu	PLAC ZABAW GRAŻYNY	
2	Projektodawca – nazwa i adres albo imię, nazwisko i adres	Zakład Gospodarki Mieszkaniowe Bielsko-Biała, ul. Lipnicka 26	
3	Osoba do kontaktu w sprawie projektu: Imię nazwisko, telefon i adres e-mailowy	Marian Malec Tel. 338124224 MMalec@zgm.eu	
4	Typ projektodawcy	Osoba fizyczna	Prywatne przedsiębiorstwo
		<u>Instytucja publiczna</u>	Organizacja pozarządowa
		Kościół, związek wyznaniowy	Szkoła, uczelnia wyższa
		Wspólnota mieszkaniowa	Spółdzielnia mieszkaniowa
		Spółka mieszkaniowa	Inne:.....
5	Inne podmioty – partnerzy, uczestniczące w realizacji	Brak	

	projektu i ich rola (jeśli istnieją):			
6	Przedmiot projektu: na czym polega projekt	Integracja lokalnej społeczności poprzez odtworzenie pomiędzy budynkami przy ul. Grażyny 4 i ul. Zegadłowicza 7 placu zabaw		
7	Co będzie produktem projektu?	Instalacje zabawowe na terenie osiedla		
8	Jaki jest planowany rezultat (efekt) projektu	Stworzenie bezpiecznego i przynoszącego radość dzieciom placu zabaw. Miłe otoczenie ma być alternatywą zabawy w domu i zachętą przebywania na świeżym powietrzu.		
9	Adresaci projektu:	Rodzice dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym zamieszkali na osiedlu Grażyny.		
10	Miejsce realizacji projektu:	Bielsko-Biała, Osiedle Grażyny		
11	Opis stanu istniejącego:	Zdewastowany plac zabaw nie spełniający obowiązujących przepisów i wymaganych standardów.		
12	Zakres rzeczowy projektu:	Urządzenie huśtawek, zjeżdżalni i piaskownicy. Ogrodzenie placu zabaw. Uporządkowanie terenu.		
12	Planowany termin realizacji: miesiąc i rok	Rozpoczęcie: Maj 2015r.	Zakończenie: Październik 2015r.	
13	Szacunkowy całkowity koszt projektu:	200.000,00 zł	W tym środki własne zgłaszającego:	200.000,00 zł
14	Planowany sposób pokrycia całkowitych kosztów projektu, proszę opisać:	Kredyt, pożyczka: Nie dotyczy	dotacja: nie dotyczy	darowizna lub inne: nie dotyczy
15	Jeśli plan finansowy dla realizacji projektu zakłada korzystanie ze środków UE, proszę wskazać (zaznaczyć):	Rodzaj funduszu: Nie dotyczy	forma bezzwrotna: nie dotyczy	forma zwrotna: nie dotyczy
16	Jak projektodawca zamierza sfinansować projekt, jeśli nie uzyska dofinansowania ze środków UE?	Nie dotyczy		
17	Proszę wskazać, na realizację którego z założonych celów PROM, składa się będzie rezultat proponowanego projektu	A: Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego B: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych C: <u>Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją</u>		
18	Jeśli projekt wymaga specjalistycznej dokumentacji lub pozwoleń, czy projektodawca dysponuje nimi, w tym czy	Dysponowanie nieruchomością: tak	Dokumentacja: tak	Pozwolenia: Tak

	posiada prawo do dysponowania nieruchomością? Jeśli nie proszę opisać, kiedy i jak zamierza sprostać tym wymaganiom:			
19	Oddziaływanie projektu: proszę opisać jaki będzie spodziewany wpływ projektu na rewitalizowany obszar?	Wzrost satysfakcji mieszkańców osiedla. Radość dzieci i rodziców korzystających z placu zabaw. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej na osiedlu.		
20	Proszę zaproponować sposób pomiaru osiągniętego rezultatu projektu (czyli osiągniętego efektu projektu).	Ocena projektu przez mieszkańców na corocznym spotkaniu Rady Osiedla z władzami miasta.		

12	Nazwa projektu	PLAC ZABAW MIESZKO I	
2	Projektodawca – nazwa i adres albo imię, nazwisko i adres	Wydział Gospodarki Miejskiej Urząd Miejski w Bielsku-Białej Pl. Ratuszowy 1 43-300 Bielsko-Biała	
3	Osoba do kontaktu w sprawie projektu: Imię nazwisko, telefon i adres e-mailowy	Anna Szymańska 33 4971-508 a.szymanska@um.bielsko.pl	
4	Typ projektodawcy	Osoba fizyczna Institucja publiczna Kościół, związek wyznaniowy Wspólnota mieszkaniowa Spółka mieszkaniowa	Prywatne przedsiębiorstwo Organizacja pozarządowa Szkoła, uczelnia wyższa Spółdzielnia mieszkaniowa Inne:.....
5	Inne podmioty – partnerzy, uczestniczące w realizacji projektu i ich rola (jeśli istnieją):	Wspólnoty mieszkaniowe pobliskich bloków mieszkalnych / spółdzielnia mieszkaniowa / rada osiedla - planowanie koncepcyjne zagospodarowania danego obszaru	
6	Przedmiot projektu: na czym polega projekt	Upowszechnianie sportu i rekreacji oraz integracji społecznej wśród dzieci i młodzieży	
7	Co będzie produktem projektu?	Ogólnodostępny plac zabaw	
8	Jaki jest planowany rezultat (efekt) projektu	Stworzenie ogólnodostępnego i bezpiecznego miejsca zabaw dla dzieci i ich rodzin (opiekunów), zachęcającego do aktywnego spędzania wolnego czasu.	
9	Adresaci projektu:	Mieszkańcy Bielska-Białej, rodziny z dziećmi	
10	Miejsce realizacji projektu:	Al. Armii Krajowej / ul. Drobniewicza	
11	Opis stanu istniejącego:	Niewielkie osiedle mieszkaniowe pozbawione jakiegokolwiek zaplecza rekreacyjnego dla dzieci.	

12	Zakres rzeczowy projektu:	Projekt polega na budowie ogólnodostępnego, bezpiecznego placu zabaw, który zaspokoi potrzeby społeczne mieszkańców osiedla. Stanowiłby on kompleksowe miejsce rekreacyjne dla dzieci z różnorodną infrastrukturą służącą do zabawy i interakcji społecznej.		
12	Planowany termin realizacji: miesiąc i rok	Rozpoczęcie:		Zakończenie:
13	Szacunkowy całkowity koszt projektu:	150 000,00 zł	W tym środki własne zgłaszającego:	
14	Planowany sposób pokrycia całkowitych kosztów projektu, proszę opisać:	Kredyt, pożyczka:	dotacja:	darowizna lub inne:
15	Jeśli plan finansowy dla realizacji projektu zakłada korzystanie ze środków UE, proszę wskazać (zaznaczyć):	Rodzaj funduszu: RPO WSL, EWT	forma bezzwrotna:	forma zwrotna:
16	Jak projektodawca zamierza sfinansować projekt, jeśli nie uzyska dofinansowania ze środków UE?	Wykorzystanie środków własnych		
17	Proszę wskazać, na realizację którego z założonych celów PROM, składa się będzie rezultat proponowanego projektu	A: Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego B: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych C: Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją		
18	Jeśli projekt wymaga specjalistycznej dokumentacji lub pozwoleń, czy projektodawca dysponuje nimi, w tym czy posiada prawo do dysponowania nieruchomością? Jeśli nie proszę opisać, kiedy i jak zamierza sprostować tym wymaganiom:	Dysponowanie nieruchomością: Teren miejski	Dokumentacja:	Pozwolenia:
19	Oddziaływanie projektu: proszę opisać jaki będzie spodziewany wpływ projektu na rewitalizowany obszar ?	Obecnie teren ten jest niewykorzystywany, natomiast po zagospodarowaniu może służyć jako miejsce rekreacyjne dla dzieci i ich rodzin (opiekunów). Plac zabaw stanowi podstawę rozwoju społeczności lokalnej i integracji społecznej mieszkańców, a także umożliwi harmonijny rozwój fizyczny i społeczny dzieci. Zadbane i przyjazne miejsce może przyczynić się do podniesienia atrakcyjności mieszkaniowej danego osiedla.		
20	Proszę zaproponować sposób pomiaru osiągniętego rezultatu projektu (czyli osiągniętego efektu projektu).	bd		

13	Nazwa projektu	WILLA -SZPITAL ADAPTACJA BUDYNKU
----	----------------	---

2	Projektodawca – nazwa i adres albo imię, nazwisko i adres	Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Bielsku- Białej ul. Olszówka 102 43-309 Bielsko- Biała	
3	Osoba do kontaktu w sprawie projektu: Imię nazwisko, telefon i adres e-mailowy	Józef Kuliński- Dyrektor 33 812 30 41 wew. 111 spzoz@psychiatria.bielsko.pl	
4	Typ projektodawcy	Osoba fizyczna	Prywatne przedsiębiorstwo
		<u>Instytucja publiczna</u>	Organizacja pozarządowa
		Kościół, związek wyznaniowy	Szkoła, uczelnia wyższa
		Wspólnota mieszkaniowa	Spółdzielnia mieszkaniowa
		Spółka mieszkaniowa	Inne:.....
5	Inne podmioty – partnerzy, uczestniczące w realizacji projektu i ich rola (jeśli istnieją):	brak	
6	Przedmiot projektu: na czym polega projekt	Adaptacja secesyjnej willi przy ul. Olszówka 77 w Bielsku- Białej polegająca na wymianie stolarki , dociepleniu ścian budynku z kolorystyka ścian zewnętrznych, wyburzenia części ścian działowych i przebudowa klatki schodowej obejmujący modernizację oraz kompleksowe prace wewnątrz budynków, poprawę stanu technicznego zdegradowanej substancji budowlanej, modernizację instalacji, poprawę estetyki i funkcjonalności układu pomieszczeń.	
7	Co będzie produktem projektu?	Zagospodarowanie budynku przy ul. Olszówki 77 na funkcje oddział dziennego psychiatrycznego, oddziału dziennego leczenia nerwic , poradni leczenia nerwic oraz pomieszczeń administracyjnych z salą konferencyjną.	
8	Jaki jest planowany rezultat (efekt) projektu	Celem nadrzędnym projektu jest poprawa warunków w jakich udzielna są świadczenia medyczne pacjentom poradni i oddziałów jak również poprawa warunków pracy personelu. Gruntowny remont i modernizacja budynku pozwoli powstrzymać dewastacje fizyczną, poprawę stanu technicznego obiektu, wyposażenia go w nowe instalacje i urządzenia przy zachowaniu pierwotnych walorów architektonicznych.	
9	Adresaci projektu:	Pacjenci Specjalistycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Bielsku- Białej ich rodziny i opiekunowie oraz pracownicy szpitala.	
10	Miejsce realizacji projektu:	ul. Olszówka 77 w Bielsku- Białej Nieruchomość oznaczona jako działka nr 557, 40/3, obręb : Olszówka Dolna	
11	Opis stanu istniejącego:	Willa zbudowana ok. 1910 r. w stylu secesji. Murowana , piętro drewniane, jednopiętrowa podpiwniczona, dach dwuspadowy, czterokalenicowy, szczyty dekoracyjne. Budynek podlega ochronie konserwatorskiej, gdyż znajduje się w gminnej ewidencji zabytków miasta. Budynek obecnie niezamieszkały, usytuowany w północnej części parceli w bezpośrednim sąsiedztwie ul. Olszówka , parcela ogrodzona częściowo ogrodzeniem z elementów betonowych oraz siatka metalową na słupach stalowych.	
12	Zakres rzeczowy projektu:	Prace będą polegać na wymianie stolarki , dociepleniu ścian budynku z kolorystyka ścian zewnętrznych, wyburzenia części ścian działowych i przebudowa klatki schodowej oraz kompleksowe prace wewnątrz budynków,	
12	Planowany termin realizacji: miesiąc i rok	Rozpoczęcie: 2015	Zakończenie: 2016

13	Szacunkowy całkowity koszt projektu:	1,5 mln.	W tym środki własne zgłaszającego:	50.000,00
14	Planowany sposób pokrycia całkowitych kosztów projektu, proszę opisać:	Kredyt, pożyczka:	dotacja: środki pozyskane od organu tworzącego	darowizna lub inne:
15	Jeśli plan finansowy dla realizacji projektu zakłada korzystanie ze środków UE, proszę wskazać (zaznaczyć):	Rodzaj funduszu:	forma bezzwrotna: X	forma zwrotna:
16	Jak projektodawca zamierza sfinansować projekt, jeśli nie uzyska dofinansowania ze środków UE?	bez pozyskania środków zewnętrznych projekt nie będzie realizowany		
17	Proszę wskazać, na realizację którego z założonych celów PROM, składa się będzie rezultat proponowanego projektu	A: Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego B: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych C: Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją		
18	Jeśli projekt wymaga specjalistycznej dokumentacji lub pozwoleń, czy projektodawca dysponuje nimi, w tym czy posiada prawo do dysponowania nieruchomością? Jeśli nie proszę opisać, kiedy i jak zamierza sprostać tym wymaganiom:	Dysponowanie nieruchomością: Nieodpłatne użytkowanie	Dokumentacja: Projekt koncepcji architektoniczno-budowlanej zmiany sposobu użytkowania pomieszczeń mieszkalno-gospodarczych na pomieszczenia terapeutyczne administracyjne z 2010 r.	Pozwolenia: Decyzja o warunkach zabudowy z grudnia 2010 r.
19	Oddziaływanie projektu: proszę opisać jaki będzie spodziewany wpływ projektu na rewitalizowany obszar ?	1. modernizacji, adaptacji i wyposażenia istniejącej zabudowy oraz poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, 2. poprawa dostępności i jakości świadczeń medycznych 3. poprawa warunków pracy pracowników		
20	Proszę zaproponować sposób pomiaru osiągniętego rezultatu projektu (czyli osiągniętego efektu projektu).	Ankieta wśród pacjentów, Porównanie ilości wykonanych świadczeń w stosunku do poprzedniej lokalizacji w poradniach i oddziale,		

14	Nazwa projektu	ŚCIEŻKI ZDROWIA	
2	Projektodawca – nazwa i adres albo imię, nazwisko i adres	Wydział Gospodarki Miejskiej Urząd Miejski w Bielsku-Białej Pl. Ratuszowy 1 43-300 Bielsko-Biała	
3	Osoba do kontaktu w sprawie projektu: Imię nazwisko, telefon i adres e-mailowy	Anna Szymańska 33 4971-508 a.szymanska@um.bielsko.pl	
4	Typ projektodawcy	Osoba fizyczna	Prywatne przedsiębiorstwo
		Instytucja publiczna	Organizacja pozarządowa
		Kościół, związek wyznaniowy	Szkoła, uczelnia wyższa

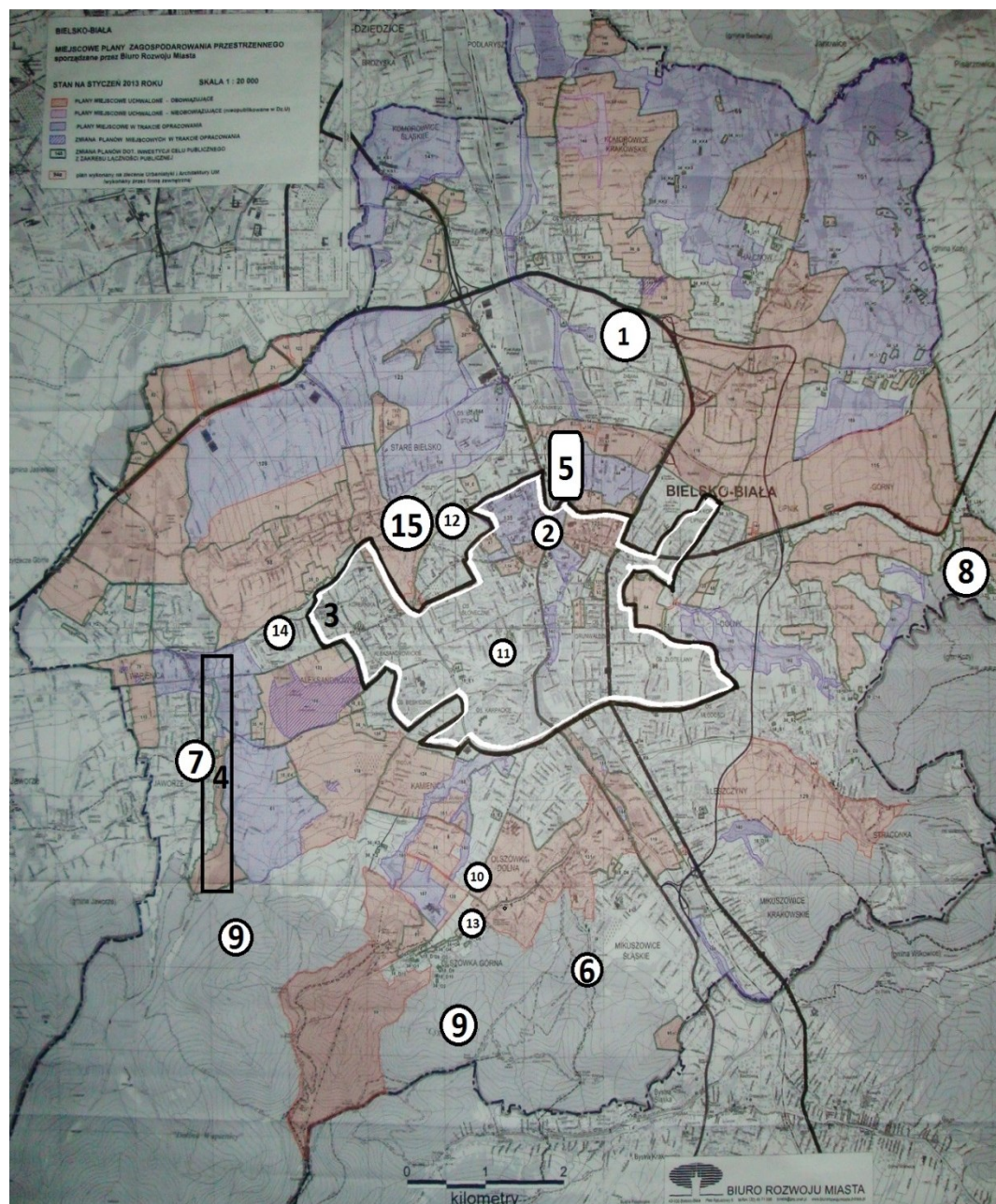
		Wspólnota mieszkaniowa	Spółdzielnia mieszkaniowa	
		Spółka mieszkaniowa	Inne:.....	
5	Inne podmioty – partnerzy, uczestniczące w realizacji projektu i ich rola (jeśli istnieją):	bd		
6	Przedmiot projektu: na czym polega projekt	Upowszechnianie sportu i rekreacji i aktywnego spędzania czasu wolnego wśród młodzieży i osób dorosłych		
7	Co będzie produktem projektu?	Ogólnodostępna ścieżka zdrowia		
8	Jaki jest planowany rezultat (efekt) projektu	Stworzenie ogólnodostępnego miejsca rekreacyjno - sportowego dla młodzieży i osób dorosłych zachęcającego do aktywnego spędzania wolnego czasu.		
9	Adresaci projektu:	Mieszkańcy Bielska-Białej, turyści.		
10	Miejsce realizacji projektu:	Cygański Las lub dolina Wapienicy		
11	Opis stanu istniejącego:	Obydwie lokalizacje nie są kompleksowo zagospodarowane przestrzennie, natomiast obecnie spełniają rolę traktów spacerowych, które ścieżka zdrowia dodatkowo urozmaici.		
12	Zakres rzeczowy projektu:	Projekt polega na budowie ścieżki zdrowia, czyli m.in. płotków do przeskoków, słupków do slalomu, poręczy do podciągania, równoważni i innych elementów, które będą dawały możliwość wykonywania ćwiczeń angażujących wszystkie mięśnie wpływając na ogólną sprawność fizyczną.		
12	Planowany termin realizacji: miesiąc i rok	Rozpoczęcie:		Zakończenie:
13	Szacunkowy całkowity koszt projektu:	100 000,00 zł	W tym środki własne zgłaszającego:	
14	Planowany sposób pokrycia całkowitych kosztów projektu, proszę opisać:	Kredyt, pożyczka:	dotacja:	darowizna lub inne:
15	Jeśli plan finansowy dla realizacji projektu zakłada korzystanie ze środków UE, proszę wskazać (zaznaczyć):	Rodzaj funduszu: RPO WSL, EWT	forma bezzwrotna:	forma zwrotna:
16	Jak projektodawca zamierza sfinansować projekt, jeśli nie uzyska dofinansowania ze środków UE?	Wykorzystanie środków własnych		
17	Proszę wskazać, na realizację którego z założonych celów PROM, składa się będzie rezultat proponowanego projektu	A: Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego B: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych C: Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją		
18	Jeśli projekt wymaga specjalistycznej	Dysponowanie nieruchomością:	Dokumentacja:	Pozwolenia:

	dokumentacji lub pozwoleń, czy projektodawca dysponuje nimi, w tym czy posiada prawo do dysponowania nieruchomością? Jeśli nie proszę opisać, kiedy i jak zamierza sprostać tym wymaganiom:	Teren miejski		
19	Oddziaływanie projektu: proszę opisać jaki będzie spodziewany wpływ projektu na rewitalizowany obszar ?	Obecnie tereny te nie są kompleksowo zagospodarowane, natomiast adaptacja przestrzenna związana z aktywnością ruchową idealnie wpasowałaby się w okolicę wykorzystywaną przez wielu ludzi rekreacyjnie. Ścieżka zdrowia wpływa korzystnie na układ oddechowy, krążenia, mięśniowy, kostno – szkieletowy, a także na kształtowanie poszczególnych cech motorycznych. Może być ona wykorzystywana przez mieszkańców i turystów wszystkich kategorii wiekowych.		
20	Proszę zaproponować sposób pomiaru osiągniętego rezultatu projektu (czyli osiągniętego efektu projektu).	bd		

15	Nazwa projektu	GRODZISKO	
2	Projektodawca – nazwa i adres albo imię, nazwisko i adres	Urząd Miejski – Miejski Konserwator Zabytków Plac Ratuszowy 6 43-300 Bielsko-Biała	
3	Osoba do kontaktu w sprawie projektu: Imię nazwisko, telefon i adres e-mailowy	Piotr Kubańda 33 4971554 konserwator@um.bielsko.pl	
4	Typ projektodawcy	Osoba fizyczna	Prywatne przedsiębiorstwo
		Instytucja publiczna	Organizacja pozarządowa
		Kościół, związek wyznaniowy	Szkoła, uczelnia wyższa
		Wspólnota mieszkaniowa	Spółdzielnia mieszkaniowa
		Spółka mieszkaniowa	Inne:.....
5	Inne podmioty – partnerzy, uczestniczące w realizacji projektu i ich rola (jeśli istnieją):	bd	
6	Przedmiot projektu: na czym polega projekt	Odtworzenie średniowiecznej osady obronnej – kolebki miasta Bielska. Zwiększenie atrakcyjności edukacyjnej i turystycznej miasta. Miasta skierowanej do placówek oświatowych ale również do rodzin z dziećmi.	

7	Co będzie produktem projektu?	Park tematyczny – odtworzenie średniowiecznej osady obronnej, pokazanie rzemiosła miejscowego poprzez odtworzenie stanowisk wyrobu ceramiki, kowalstwa, wytopu rudy itp. Ukazanie życia codziennego z czasów powstania osady poprzez organizowanie festynów, pikników, pokazów. Zwiększenie oferty edukacyjnej. Zwiększenie oferty turystycznej. Promocja miasta. Nowa forma spędzania czasu wolnego.		
8	Jaki jest planowany rezultat (efekt) projektu	Park Tematyczny zapewniający nowe miejsca pracy oraz poszerzenie informacji historycznej dostępnej dla każdego mieszkańca miasta oraz turystów. Ekspozycja znalezisk archeologicznych pozyskanych podczas prowadzenia badań archeologicznych na tym obszarze oraz rekonstrukcję chat i palisady obronnej. Oferta jest również atrakcyjna dla turystów zagranicznych np. z Czech lub ze Słowacji (region przygraniczny – „Euro Beskidy”)		
9	Adresaci projektu:	Szkoły, rodziny z dziećmi, turyści.		
10	Miejsce realizacji projektu:	Stare Bielsko, Bielsko-Biała		
11	Opis stanu istniejącego:	Łąka na grodzisku w kształcie koła, otoczona pierwotnie podwójnym wałem z palisadą, obecnie skarpa przechodzi w fosę. Teren tylko częściowo przebadany jest archeologicznie. Ok. 25% terenu jest własnością kościoła Ewangelicko-Augsburskiego. Obszar znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie XIV wiecznego średniowiecznego kościoła p.w. św. Stanisława w Starym Bielsku (we wnętrzu tryptyk gotycki i bogate polichromie).		
12	Zakres rzeczowy projektu:	Wykonać całościowe badania archeologiczne, na ich podstawie wykonać dokumentację projektową zawierającą plan zagospodarowania terenu wraz z całą infrastrukturą oraz rekonstrukcję osady. Stworzenie parku tematycznego oraz nowych miejsc pracy.		
12	Planowany termin realizacji: miesiąc i rok	Rozpoczęcie:		Zakończenie:
13	Szacunkowy całkowity koszt projektu:		W tym środki własne zgłaszającego:	
14	Planowany sposób pokrycia całkowitych kosztów projektu, proszę opisać:	Kredyt, pożyczka:	dotacja:	darowizna lub inne:
15	Jeśli plan finansowy dla realizacji projektu zakłada korzystanie ze środków UE, proszę wskazać (zaznaczyć):	Rodzaj funduszu:	forma bezzwrotna:	forma zwrotna:
16	Jak projektodawca zamie-			

	rza sfinansować projekt, jeśli nie uzyska dofinansowania ze środków UE?			
17	Proszę wskazać, na realizację którego z założonych celów PROM, składa się będzie rezultat proponowanego projektu	A: Rozwój infrastrukturalno – przestrzenny z zachowaniem dziedzictwa kulturowego B: Aktywizacja gospodarcza obszarów rewitalizowanych C: Zapobieganie problemom społecznym i patologiom na obszarach objętych rewitalizacją		
18	Jeśli projekt wymaga specjalistycznej dokumentacji lub pozwoleń, czy projektodawca dysponuje nimi, w tym czy posiada prawo do dysponowania nieruchomością? Jeśli nie proszę opisać, kiedy i jak zamierza sprostać tym wymaganiom:	Dysponowanie nieruchomością: Ok. 25% Parafia Ewangelicko-Augsburska Ok. 75% Gmina Bielsko-Biała	Dokumentacja: Częściowa dokumentacja archeologiczna	Pozwolenia:
19	Oddziaływanie projektu: proszę opisać jaki będzie spodziewany wpływ projektu na rewitalizowany obszar ?	Utworzenie nowego atrakcyjnego miejsca dla mieszkańców i turystów, rozszerzenie oferty edukacyjnej, nowe miejsca pracy.		
20	Proszę zaproponować sposób pomiaru osiągniętego rezultatu projektu (czyli osiągniętego efektu projektu).	bd		

	Nazwa projektu/ pomysłu
1	AKADEMIA PIŁ-KARSKA
2	BIELSKI TRAM-WAJ
3	BIELSKO BIAŁA ŁĄCZY LUDZI
4	BULWARY WAPIENICY
5	DZIELNICA PO-PRZEMYSŁOWA
6	MIESZKAJ I WYPOCZYWAJ: TR BŁONIA
7	MIESZKAJ I WYPOCZYWAJ: TR WAPIENICA
8	LIPNICKA LEŚNICZÓWKA
9	PARKOURY BIE-GOWE
10	PLAC ZABAW: ARMII KRAJO-WEJ
11	PLAC ZABAW: GRAŻYNY
12	PLAC ZABAW: MIESZKO I
13	SZPITAL ADAP-TACJA BUDYN-KU
14	ŚCIEŻKI ZDROWIA
15	GRODZISKO

Rysunek 11: Proponowane projekty i pomysły na projekty – rozmieszczenie w mieście (opr. własne z wykorzystaniem materiałów Biura Rozwoju Miasta)

3.6 Zestawienie projektów zgłoszonych przez partnerów zewnętrznych

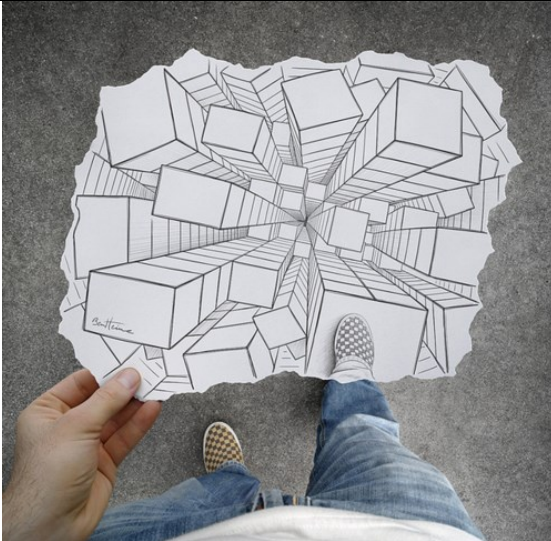
Uwaga: nabór projektów trwa do 31.07.2013r.

W tej części finalnej wersji zaktualizowanego PROM znajdują się projekty, które powstaną – zostaną zgłoszone przez partnerów zewnętrznych – przedsiębiorców, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, grupy mieszkańców, instytucje kultury, instytucje charytatywne, związki zawodowe i stowarzyszenia twórcze, zrzeszenia, spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, kluby sportowe, fundacje – jednym słowem wszystkich, którzy zainspirowani tą, roboczą wersją PROM dostrzegą możliwość i potrzebę włączenia się w proces rewitalizacji zdegradowanych osiedli Bielska-Białej – zechcą coś, dla osiągnięcia efektu rewitalizacji działać, zgłoszą pomysł lub projekt. A potem włączą się w ich realizację i monitorowanie.

Zachęcamy do aktywnego udziału w budowaniu zaktualizowanej wersji PROM. Niech inspiracją do tego będą:

- ✓ Propozycje działań – projekty i pomysły na projekty, które zgłosili partnerzy wewnętrzni, z sektora publicznego. Wszystkie 15 projektów zostało opisanych przez zgłoszeniodawców, charakterystyka i dostępne informacje (w tym dane kontaktowe) przedstawione zostały w cz. 3.5 roboczej wersji PROM.
- ✓ Inne propozycje działań, projektów i sub-programów, które wskutek analizy przyczyn i stanu degradacji w osiedlach, wskazanych jako priorytety rewitalizacji (część 3.2 PROM) wydają się być użyteczne dla rozwiązania problemów, ograniczenia lub zapobiegania zjawiskom kryzysogennym - przykładowo:

	RE-MOBILNOŚĆ, sub-program PROM, którego celem jest zmiana zachowań komunikacyjnych mieszkańców Bielska-Białej (i przeciągnięcie ich do Śródmieścia). Możliwe i potrzebne jest przeprowadzenie różnorodnych projektów, adresowanych do różnych grup (kierowcy, rowerzyści, piesi), z akcentem na stronę racjonalnych decyzji ekonomicznych związanych z mobilnością (symulacje czasowe i kosztowe). Zmiana zachowań ma służyć ograniczeniu penetracji samochodów, zmniejszeniu kolizji i zwiększeniu szans dla pieszych i rowerzystów, program inspirowany projektem: SEGMENT , realizowanym w Gdyni, http://www.segmentproject.eu/ http://www.portalsamorzadowy.pl/raport/48892.html Propozycja nawiązuje do projektu Bielski Tramwaj.....(projekt Nr 2), stwarza możliwości dla współpracy z Muzeum Motoryzacji....
	REKLAMOWY RAJ sub program, którego celem byłoby wpłynięcie na zmianę postrzegania i stosowania reklam, zlokalizowany w osiedlu Złote Łany: i otwarcie możliwości zatrudnienia dla osób o średnim wykształceniu, długotrwale bezrobotnych. Różnorodne projekty:

	warstwa edukacyjno-informacyjna: adresowana do reklamodawców i reklamobiorców Warstwa „dobry przykład”: projekty demonstracyjne [budynki przechodzące transformację reklamową, od projektu rozmieszczenia, przez wykonanie uzupełnień elewacji, nowych reklam i szyldów, do badania skuteczności zmiany] np. 3-5 projektów dla obiektów różnego rodzaju i wielkości (wspólnota z udziałem gminy, wspólnota bez gminy, budynek użytkowy/komercyjny, przestrzeń publiczna /skwer/) Warstwa praca: spółdzielnia socjalna „dobra reklama w przestrzeni miasta” od badania skuteczności do wykonania szyldu, potykacza, napisu....
	BB FUTURE: centrum dialogu i edukacja o mieście, dla miasta [wraz z innymi elementami, jak np.portal, podobny jak www.wawafuture.pl,] integracja osiedlowych społeczności [zatomizowanych], wdrażanie do dialogu (społecznego), aktywizacja na rzecz miasta, budowanie partnerstw, w tym organizacja na terenie osiedla Złote Łany centrum „BB FUTURE”: (zadaptowany parter), zarabianie poprzez wynajmowanie sali wielofunkcyjnej: prowadzenie ośrodka jako zadanie publiczne – konkurs na 5 lat: warunki konkursu: program wg wytycznych miasta i rady pożytku publicznego....
	ODMIEŃ SWOJE PODWÓRKO Projekt adresowany do wspólnot lokalnych, bazujący na doświadczeniach Poznania (opis projektu, którego plakat obok reprodukuje) dostępny jest na stronie internetowej miasta Poznania, w zakładce rewitalizacja

Rewitalizacja
w Białym Biele

4 Sposób realizacji programu

4.1 Kierowanie programem – organizacja pracy i partnerstwa na rzecz rewitalizacji

Program rewitalizacji – PROM, zainicjowany i prowadzony przez samorząd miasta, będzie po 2013r. prowadzony według ustaleń ostatecznego, finalnego kształtu tego programu, które to stanie się treścią odpowiedniej uchwały Rady Miasta uzewnętrzniającej decyzję organu stanowiącego samorządu Bielska-Białej. Tym samym zaktualizowany PROM, po jego uchwaleniu stanie się jednym z narzędzi kierowania rozwojem miasta.

Rolę Operatora PROM będzie pełniło Biuro ds. Rewitalizacji.

Sposób zarządzania programem powinien ewoluować odpowiednio do potrzeb programu i oceny skuteczności dotychczasowego sposobu zarządzania, z uwzględnieniem konieczności pogłębiania uspołecznienia rewitalizacji - zarówno w wymiarze partycypacji lokalnej społeczności jak i kapitałowego współudziału sektora prywatnego. Pożądane jest pozyskanie partnerów, poprzez kontynuowanie już nawiązanej współpracy, prowadzącej do wykrystalizowania się nowych projektów. Okazją do kontaktów z potencjalnymi partnerami będą kolejne spotkania konsultacyjne.

POŻĄDANI PARTNERZY WEWNĘTRZNI (wstępna lista):

Bielsko Bialski Ośrodek Sportu i Rekreacji, ulica Marii Konopnickiej 5 [strona internetowa: <http://www.bbosir.bielsko.pl/d/start>]

Bielskie Centrum Kultury, ul. Słowackiego 27 [<http://www.bck.bielsko.pl/>]

Biuro Rozwoju Miasta [strona internetowa: <http://www.biurorozwojumiasta.b-biala.pl/>]

Biuro Zarządzania Energią [strona internetowa: <http://www.energia.um.bielsko.pl/>]

Inkubator Społecznej Przedsiębiorczości w Bielsku-Białej, plac Opatrzności Bożej 18 [strona internetowa: <http://inkubatory.slask.pl/?p=6>]

Gminna Rada Działalności Pożytku Publicznego [strona internetowa: nie ma]

Miejski Konserwator Zabytków [strona internetowa: brak]

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej [strona internetowa: <http://www.mops.bip.wizja.net/index.php?module=articleview&cid=2>]

Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Bielsku-Białej, ulica Lipnicka 26 [strona internetowa: brak]

POŻĄDANI PARTNERZY ZEWNĘTRZNI (wstępna lista):

Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne *Teatr Grodzki*, [<http://www.teatrgrodzki.pl/>]

Centrum Wolontariatu: [<http://www.wolontariat-bielsko.pl/>]

Fundacja Dobry Dom (projekt: Dobrze poinformowany obywatel, widoczna organizacja – FIO): <http://www.fundacja-dobrydom.pl/>

Organizacje pozarządowe, zarejestrowane i aktywne w Bielsku-Białej [wg spisu:

<http://www.slaskiengo.pl/baza-organizacji/baza.html>]

Regionalna Izba Handlu i Przemysłu w Bielsku-Białej, ul. Wzgórze 19 [<http://www.cci.pl/>] i czasopismo Magazyn Przedsiębiorcy : <http://www.magazynprzedsiębiorcy.pl/>

4.2 Plan finansowy realizacji zaktualizowanego programu rewitalizacji, źródła finansowania i metody pozyskiwania partycypacji finansowej partnerów

Obecny etap prac nad aktualizacją PROM pozwala na zarysowanie kosztów nowych projektów, w ograniczonym zakresie, na tyle na ile wstępne szacunki zgłaszających oddają realne, niezbędne nakłady. 6 z 15 projektów (pomysłów na projekt) nie pozwala na tym, wstępnym etapie, na żadne nawet przybliżone określenie kosztów realizacji.

Tabela 59: Orientacyjne koszty nowych projektów PROM (opracowanie własne na podstawie kart projektów)

ORIENTACYJNE KOSZTY NOWYCH PROJEKTÓW – FAZA ROBOCZA PROM:					
Nr	Tytuł- nazwa projektu lub <i>pomysłu na projekt</i>	Cel PROM	Planowany koszt	Pożądane dofinansowanie, w % kosztów	Niezbędne środki zewnętrzne
1	AKADEMIA PIŁKARSKA	C	10 000 000,00	85	8 500 000,00
2	BIELSKI TRAMWAJ	A	1 365 780,54	100	1 365 780,54
3	BIELSKO-BIAŁA ŁĄCZY LUDZI	C	2 069 382,00	90	1 862 443,80
4	<i>BULWARY WAPIENICY</i>	A i C	bd		
5	<i>DZIELNICA POPRZEMYSŁOWA</i>	A i B	bd		
6	<i>MIESZKAJ I WYPOCZYWAJ: TR BŁONIA</i>	C	bd		
7	<i>MIESZKAJ I WYPOCZYWAJ: TR WAPIENICA</i>	C	bd		
8	<i>LIPNICKA LEŚNICZÓWKA</i>	A i B	bd		
9	PARKOURY BIEGOWE	C	200 000,00	100	200 000,00
10	PLAC ZABAW ARMII KRAJOWEJ	C	250 000,00	100	250 000,00
11	PLAC ZABAW GRAŻYNY	C	200 000,00	0	0
12	PLAC ZABAW MIESZKO I	C	150 000,00	100	150 000,00
13	WILLA- SZPITAL: ADAPTACJA BUDYNKU	A	1 500 000,00	96	1 450 000,00
14	ŚCIEŻKI ZDROWIA	C	100 000,00	100	100 000,00
15	<i>GRODZISKO</i>	A i B	bd		
			15 835 162,54	87,6%	13 878 224,34

JAKIE SĄ PERSPEKTYWY FINANSOWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2014-2020?

Podobnie jak obecnie, działania rewitalizacyjne mogą być finansowane z każdego źródła, udostępnianego dla realizacji polityki rozwojowej UE – o ile projekt spełnia stawiane wymagania, które formułowane są przez instytucje zarządzające danym programem. W latach 2014-2020 będzie podobnie, a choć środków finansowych

nie będzie mniej, wymagania i kryteria ulegną zaostrzeniu. Poniżej znajduje się opis potencjalnych źródeł finansowania.

Krajowe programy operacyjne¹⁸:

1. Program operacyjny dotyczący innowacyjności, badań naukowych i ich powiązań ze sferą przedsiębiorstw

Wsparcie dla przedsiębiorstw wdrażających rozwiązania innowacyjne o wysokim stopniu ryzyka, promowanie inwestycji przedsiębiorstw w B+I, rozwój powiązań między przedsiębiorstwami, centrami B+R i szkołami wyższymi (...), wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii.

Źródło: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)

Forma: instrumenty dotacyjne i zwrotne.

Instytucja zarządzająca: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (MRR).

2. Program operacyjny dotyczący gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska, przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu, transportu i bezpieczeństwa energetycznego

Działania skierowane na kształtowanie świadomości społecznej w zakresie wyzwań zrównoważonego rozwoju, promocja efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii, przeciwdziałanie/adaptacja do zmian klimatu oraz ochrona środowiska naturalnego i efektywne, wykorzystanie i ochrona zasobów, w tym ochrona dziedzictwa kulturowego (także rozwój zasobów kultury) o znaczeniu światowym i europejskim. Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych na poziomie społeczności lokalnych.

Źródło: EFRR

Forma: instrumenty dotacyjne i zwrotne oraz PPP.

Instytucja zarządzająca: MRR.

3. Program operacyjny dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego oraz dobrego rządzenia

Innowacyjne rozwiązania problemów społecznych w oparciu o mechanizmy przyjęte w perspektywie finansowej 2004 – 2006 oraz 2007 - 2013, realizowane projekty innowacyjne koncentrujące się wyłącznie na rozwinięciu nowych pomysłów.

Źródło: Europejski Fundusz Społeczny (EFS)

Forma: instrumenty dotacyjne.

Instytucja zarządzająca: MRR.

4. Program operacyjny dotyczący rozwoju cyfrowego

Stworzenie warunków do powszechnego wykorzystania technologii cyfrowych w taki sposób, żeby stały się one kołem zamachowym gospodarki. Osiągnięciu tego celu będzie służyć m.in. zapewnienie masowego dostępu do szerokopasmowego Internetu, podniesienie kompetencji cyfrowych różnych grup społecznych, szczególnie tych zagrożonych cyfrowym wykluczeniem. Rozwój produktów i usług opartych na technologii informacyjno-komunikacyjnej (TIK), handlu elektronicznego oraz zwiększanie za-

¹⁸ Nazewnictwo programów i zakres, na podstawie załącznika do dokumentu „Założenia Umowy Partnerstwa, Programowanie Perspektywy Finansowej 2013-2020”.

[http://www.mrr.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/Programowanie_2014_2020/Umowa_partnerstwa/Documents/ZUP_05_02_13_zaljm.pdf] dostęp 21 maja 2013

potrzebowania na TIK. Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia.

Źródło: EFRR

Forma: instrumenty dotacyjne i zwrotne.

Instytucja zarządzająca: MRR.

Regionalny program operacyjny (RPO) województwa śląskiego

Nowy RPO kładzie nacisk na wspieranie przedsiębiorczości, wynikającej z regionalnych specjalizacji. Przewiduje pomoc dla działań z zakresu edukacji, zatrudnienia i włączenia społecznego, upowszechnienia technologii TIK, infrastruktury ochrony środowiska, energetyki oraz transportu. Zaznaczono kolorem szarym dwa, komplementarne priorytety, które są dedykowane projektom rewitalizacyjnym, ujętym w lokalnych programach rewitalizacji.

Źródło: EFRR i EFS

Forma: instrumenty dotacyjne i zwrotne.

Instytucja zarządzająca: Samorząd województwa – Zarząd Województwa Śląskiego

Ścieżki dostępne, z typami projektów, które mogą być użyteczne dla osiągnięcia efektu rewitalizacji a będą z dofinansowywane w ramach danego priorytetu, podano poniżej (w nawiasach informacje o trybie wyboru projektów):

Priorytet I Nowoczesna gospodarka (konkursy):

projekty od pomysłu do przemysłu

zakup wyników prac badawczych, praw do własności intelektualnej

tworzenie i rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach

rozwój i profesjonalizacja proinnowacyjnych usług ośrodków innowacji

Priorytet II Cyfrowe Śląskie (konkursy):

zastosowanie systemów informatycznych służących świadczeniu usług publicznych drogą elektroniczną, digitalizacja zasobów publicznych

wykorzystanie TIK w działalności e-biznes

Priorytet III Wzmocnienie konkurencyjności MŚP (konkursy i ZIT)

wsparcie przedsiębiorstw z branży turystycznej

wsparcie rozwoju mikroprzedsiębiorstw

rozwój usług oferowanych przez Instytucje Obsługi Biznesu

Priorytet IV Efektywność energetyczna, Ograniczenie Zużycia Energii i gospodarka niskoemisyjna (ZIT):

rozwój infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

wymiana/ modernizacja indywidualnych źródeł ciepła

niskoemisyjny transport miejski

Priorytet V Ochrona środowiska naturalnego i efektywne wykorzystanie zasobów (konkursy i ZIT):

dziedzictwo kulturowe (zabytki)

dziedzictwo przyrodnicze i ochrona bioróżnorodności (nabrzeża, parki miejskie)

Priorytet VII Regionalny rynek pracy (konkursy):

wsparcie osób poszukujących pracy
wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia

Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy (konkursy):

wsparcie szkoleniowe i doradcze dla przedsiębiorców
i pracowników
procesy adaptacyjne
wsparcie na rzecz transferu i komercjalizacji wiedzy
rozwiązania służące godzeniu życia zawodowego

Priorytet IX Włączenie społeczne (konkursy, ZIT):

wsparcie rodziny, dla osób niepełnosprawnych
OSL
wsparcie organizacji usług
wspieranie rozwoju ekonomii społecznej

Priorytet X Rewitalizacja (ZIT);

centra społecznościowe – „mała rewitalizacja”
kompleksowa rewitalizacja

Priorytet XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego regionu (konkursy, ZIT):

ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki
szkolnictwo zawodowe
poprawa dostępności uczenia się przez całe życie

Priorytet XII Infrastruktura edukacyjna (ZIT):

infrastruktura kształcenia zawodowego
infrastruktura wychowania przedszkolnego

Priorytet XIII Kapitał na start (instrumenty finansowe):

wsparcie przedsiębiorczości

Priorytet XIV Instrumenty finansowe:

rozwój przedsiębiorstw
efektywność energetyczna i OZE w MŚP
efektywność energetyczna (budynki publiczne i mieszkalne)
poprawa stanu środowiska miejskiego – JESSICA

W kolejnym okresie programowania brak będzie wsparcia poprzez RPO dla:

- punktowej infrastruktury społecznej (np. w zakresie sportu, kultury, turystyki)
- infrastruktury ochrony zdrowia
- dróg lokalnych
- sieci szerokopasmowych (poziom krajowy)
- szkolnictwa wyższego (w zakresie działalności dydaktycznej)
- punktowej rewitalizacji (rewitalizacja tylko jako projekty zintegrowane)
- lotnisk lokalnych
- ścieżek rowerowych (tylko jako część większego projektu zintegrowanego)
- uzbrojenia terenów typu „greenfield”
- powstawania nowych klastrów i parków technologicznych

- ograniczony zakres wsparcia infrastruktury edukacyjnej (wychowanie przedszkolne, szkolnictwo zawodowe)

W latach 2014-2020 przewiduje się większy udział ścieżki pozakonkursowej i realizację celów rewitalizacji poprzez formułę Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (o czym więcej w cz.2.4 PROM), dotyczy to przede wszystkim przywracanie do życia zdegradowanych społecznie, gospodarczo i środowiskowo obszarów oraz wielowątkowych, wzajemnie uzupełniające się i wzmacniających działań, mające na celu wywołanie jakościowej, pozytywnej zmiany na zidentyfikowanym obszarze **przy czym celem działań infrastrukturalnych powinno być wsparcie społeczności zamieszkującej obszar zdegradowany**. Projekt RPO (z maja 2013) obejmuje, w ramach dedykowanych wsparciu rewitalizacji obszarów zdegradowanych, dwóch wzajemnie uzupełniających się priorytetów: IX i X (z których 'IX' finansowany będzie z EFS, a priorytet 'X' z EFRR), następujące przykładowe typy projektów:

Priorytet IX- WŁĄCZENIE SPOŁECZNE:

- Lokalne przedsięwzięcia o charakterze integracyjnym, aktywizujące lokalną społeczność (o ile są niezbędne do realizacji celów projektu, wyłącznie o charakterze wspomagającym i towarzyszącym)
- Wsparcie organizacji opieki nad osobami zależnymi oraz w celu świadczenia spersonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych (pomocy społecznej, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, opiekuńczych i zdrowotnych) w celu zwiększenia ich dostępności
- Wsparcie dla liderów i animatorów lokalnych, lokalne działania społeczno-edukacyjne (elementy edukacji obywatelskiej), organizowanie grup samopomocowych, grup wsparcia i grup edukacyjnych,
- Wsparcie inicjatyw partnerskich oraz tworzenie nowych i wzmacnianie funkcjonujących partnerstw lokalnych, promocja wolontariatu (np. poprzez przygotowywanie lokalnych organizacji i instytucji oraz mieszkańców do korzystania z pomocy wolontariuszy, inicjowanie działań wolontariackich (centra lub biura wolontariatu oraz kluby i koła wolontariusza).

Priorytet X – REWITALIZACJA:

- Przebudowa i remont obiektów poprzemysłowych/ powojennych/popegeerowskich/ po-kolejowych wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych lub społecznych na obszarze rewitalizowanym (wynikającym z Lokalnego Programu Rewitalizacji).
- Zagospodarowywanie przestrzeni miejskich, w tym przebudowa i remont obiektów wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych lub społecznych na obszarze rewitalizowanym (wynikającym z Lokalnego Programu Rewitalizacji).
- Remont zdegradowanych budynków wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, przyczyniające się do likwidacji istotnych problemów gospodarczych lub społecznych na obszarze rewitalizowanym (wynikającym z Lokalnego Programu Rewitalizacji).
- Zakup wyposażenia niezbędnego do prawidłowego funkcjonowania centrów usług dla społeczności

Biorąc pod uwagę założenia i sposób konstrukcji RPO, wiodącym będzie priorytet włączenia społecznego (IX, środki finansujące działania pochodzą z EFS) a uzupełnieniem dla tego priorytetu będzie 'rewitalizacja' – traktowana jako naprawa (remont, renowacja, przebudowa lub adaptacja) budynków i przestrzeni niezbędnych do realizacji celów LPR, odnoszących się do zdiagnozowanych w nim problemów i potrzeb społecznych.

Projekty wspierane w ramach priorytetu IX i X, stanowią 2 komponenty operacji [przedsięwzięć] zaplanowanych w programie rewitalizacji, a **inicjowanych i podejmowanych** (jako komponent wspierany z IX) przez: ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, jednostki organizacyjne samorządów lokalnych Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; podmioty działające na zlecenie samorządu terytorialnego wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych; jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, posiadające osobowość prawną (niewymienione powyżej); porozumienia tych podmiotów oraz podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie zgodnie z zapisami ustawy o partnerstwie publiczno – prywatnym, **w obowiązkowym partnerstwie z podmiotami realizującymi projekt-komponent (wspierany z priorytetu X):**

jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; Podmioty działające na zlecenie samorządu terytorialnego wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych; Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych; Organizacje pozarządowe; Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, posiadające osobowość prawną (niewymienione powyżej); Spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, TBS, spółdzielnie; Porozumienia ww. podmiotów; Podmioty działające w oparciu o umowę/porozumienie zgodnie z zapisami ustawy o partnerstwie publiczno – prywatnym oraz ustawy o koncesji na roboty budowlane lub usługi.

JAKIE SĄ INNE MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH?

Projekty rewitalizacyjne powinny być finansowane ze środków własnych projektodawcy, powiązanych w montażu finansowym ze środkami z różnych źródeł. Fundusze Unii Europejskiej są najzasobniejszym, ale nie jedynym źródłem dodatkowych środków, z którego można korzystać. Informacje na ten temat, dla organizacji pozarządowych można znaleźć poprzez stronę internetową www.ngo.org.pl szczególnie wart polecenia jest Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 2004-2020, oraz inne fundusze dla organizacji pozarządowych – informacje:

<http://www.pozYTEK.gov.pl/Fundusze,dla,organizacji,pozarzadowych,894.html>.

Inne potencjalne źródła dofinansowania, to:

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej:

jest największą krajową instytucją finansującą przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska, powołany w lipcu 1989r. Realizuje Politykę Ekologiczną Państwa poprzez finansowanie inwestycji w ochronie środowiska i gospodarce wodnej, o znaczeniu krajowym regionalnym i lokalnym. Fundusz wspiera bardzo szeroki zakres przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska. Ze wsparcia korzystać mogą również miasta, szczególnie przy finansowaniu inwestycji z zakresu i gospodarki wodno-ściekowej i składowania oraz utylizacji odpadów. NFOŚiGW wspiera finansowo i merytorycznie samorządy bądź przedsiębiorstwa komunalne w przygotowaniu wniosków i dotacje z funduszy UE. Do finansowania, z którego mogą skorzystać wnioskodawcy, pochodzi z dwóch źródeł - z budżetu Unii Europejskiej, bądź ze środków statutowych NFOŚiGW;

Fundusze pożyczkowe:

siec instytucji pożyczkowych nastawionych na udzielanie pożyczek MSP

i mikroprzedsiębiorstwom, bardzo dobrze rozwinięta i sprawnie działająca [pierwsze powstały w po-

łowie lat dziewięćdziesiątych]. Informacje o podmiotach uczestniczących w programie – polskie stowarzyszenie funduszy pożyczkowych – www.psf.org.pl;

Fundusze poręczeniowe:

sieć instytucji, współpracujących z bankami i funduszami pożyczkowymi, zapewniających usługi poręczeniowe na preferencyjnych warunkach, korzystając z zabezpieczeń instytucji publicznych (poręczenia dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą itp.). Fundusze są stowarzyszone, informacje na stronie internetowej: <http://www.ksfp.org.pl/>

Fundusze filantropijne:

prowadzone są przez fundacje, prowadzące działalność społeczną, finansują regularnie różnorodne (zazwyczaj wybrane i zgodne z profilem fundacji) działania dotyczące edukacji, kultury, promocji, aktywizacji ekonomicznej, samo-organizacji społecznej (np. tworzenie stowarzyszeń). Wachlarz zadań, które mogą być wsparte poprzez aplikacje o dotacje z funduszy filantropijnych jest bardzo szeroki. Fundusze te nie wspierają inwestycji, a nabywanie urządzeń (środków trwałych) bywa znacząco ograniczone. Wybrane fundusze filantropijne, przydatne dla finansowego wsparcia działań rewitalizacyjnych sektora prywatnego non-profit:

Fundacja Batorego www.batory.org.pl/

Fundacja Orange www.fundacja.orange.pl/ [szczególnie przydatne do pozyskiwania finansowania dla projektów edukacyjnych i kulturalnych]

Fundacja BRE Banku www.brebank.com.pl [przydatne przy projektach dotyczących zabytków, dziedzictwa kulturowego]

4.3 Sposoby monitorowania, ewaluacji i komunikacji społecznej

Monitorowanie realizacji i rezultatów zaktualizowanego PROM

objąć powinno różne płaszczyzny działań, których zestawienie umożliwia pełną ocenę efektów działań rewitalizacyjnych.

Ustalenie właściwego systemu monitorowania PROM będzie przedmiotem prac i uzgodnień w drugiej fazie przygotowania programu, po zebraniu i zintegrowaniu wszystkich projektów rewitalizacyjnych. Na tym, wstępnym etapie proponuje się założyć, że docelowy system monitorowania dla PROM może składać się z trzech elementów:

1. Monitorowanie odbioru społecznego PROM,

które może być prowadzone za pomocą instrumentów badania opinii społecznej, zarówno w obszarach kryzysowych (dwa osiedla priorytetowe) jak w grupach nie objętych wprost działaniami PROM.

2. Monitoring zmian w wartościach mierników zjawisk kryzysowych, proponuje się prowadzenie monitorowania w oparciu o zestaw wskaźników obranych do analizy wskaźnikowej sytuacji-społeczno gospodarczej w osiedlach. Wskaźniki te zostały opisane w części 3.1. tej, roboczej wersji PROM i wydają się być odpowiednie. Taki element systemu monitorowania

będzie wymagał doprecyzowania i uspoźnienia z systemem monitorowania wsparcia UE, co nastąpić może w dalszym etapie prac nad PROM, gdy Urząd Marszałkowski sformułuje oczekiwania wobec programów rewitalizacji. Jako narzędzie diagnozowania zmian zjawisk społeczno-gospodarczych, wskazane mierniki, i ich aktualne wartości [vide tabela Nr 58] mogą być traktowane jako miejskie wartości referencyjne, do których odnosić można kolejne ich wartości, obliczane na podstawie danych zbieranych w obszarach kryzysowych w taki sam sposób, np. co dwa lata (dwa priorytetowe osiedla).

3.Monitorowanie zmian w fizjonomii obszarów kryzysowych, możliwe jest wprowadzenie dokumentowania i oceny zmian, uzyskiwanych dzięki PROM, w oparciu o technikę fotograficznej dokumentacji stanu zagospodarowania terenu, zachowań społeczności lokalnej, stanu obiektów i zjawisk społecznych w obszarach zdegradowanych (Strefa I i II), i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Dokumentacja taka może być prowadzona w oparciu o siatkę *spotów* dokumentacyjnych (tj. miejsc, z których wykonywany będzie zapis wizualny, z określeniem kierunku i podstawowych parametrów zapisu). Siatka objąć może *spoty*, pozwalające na dokumentowanie zmian - przewidywanych rezultatów programu rewitalizacji jak również ogólnego wizerunku – fizjonomii obszarów kryzysowych. Ewentualne wytyczne dla siatki oraz sposobu prowadzenia monitoringu fizjonomicznego mogą znaleźć się dopiero w finalnej wersji aktualizacji PROM, bowiem wymaga to dopasowania tego elementu monitorowania, do wszystkich projektów, które znajdują się w PROM.

Ryc. 13: Przykład monitoringu wizyjnego – przekształcenia Rynku, na zdjęciach lotniczych p. Wojciecha Gorgolewskiego: przed renowacją, w trakcie i po renowacji (źródło: Bielsko-Biała z lotu ptaka. Lata lecą. Wydawca Agencja Reklamowa Promix)

Komunikacja społeczna

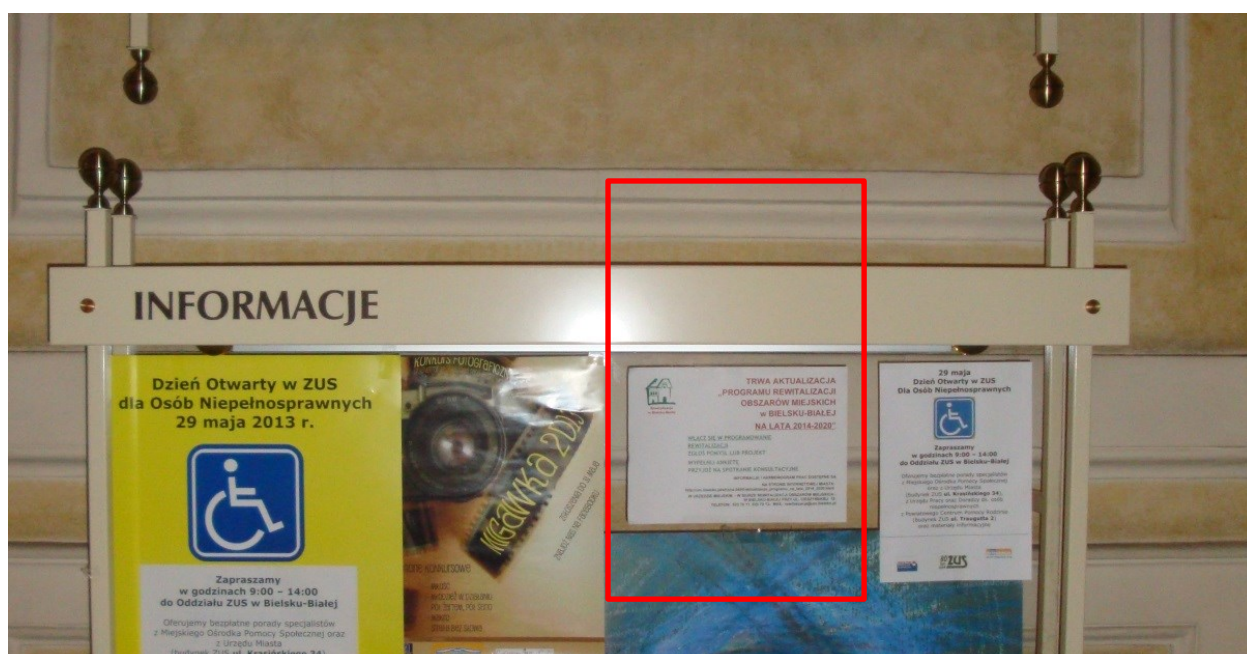
w sprawach realizacji PROM jest warunkiem dalszego uspołeczniania rewitalizacji, trwałego zaangażowania już pozyskanych partnerów, ugruntowania przychylnego nastawienia do programu i właściwego reagowania na problemy i konflikty. Podstawowym warunkiem partycypacji społecznej jest zapewnienie dostępu do rzetelnej informacji (aktualnej, pełnej, zrozumiałej), zarówno na temat rewitalizacji obszarów kryzysowych Bielska-Białej jak również na temat form i sposobu komunikowania się, prowadzenia dialogu społecznego w sprawach dotyczących PROM. .

Komunikacja społeczna w sprawach realizacji PROM, powinna przebiegać z wykorzystaniem kanałów informacyjnych utworzonych na potrzeby prac na aktualizacją LPR:

- 1.Wyodrębniona, specjalna pod-stronę internetowa urzędu miasta, oznaczona logiem PROM.
- 2.Informacje w dwutygodniku „W Bielsku-Białej” i tablicach ogłoszeń w budynkach UM.
- 3.Informacje dostępne w Biurze ds. Rewitalizacji.

Oprócz tego rekomendowane jest:

1. Redagowanie i udostępnianie cyklicznego biuletynu elektronicznego (newsletter), który byłby dostarczany subskrybentom zarejestrowanym poprzez pod-stronę internetową, raz na kwartał;
2. Kontynuowanie, rozpoczętych w trakcie prac nad aktualizacją, badań sondażowych drogą elektroniczną, umożliwiających wyrażanie opinii w sprawach dotyczących bieżących działań w ramach programu rewitalizacji,
3. Kontynuowanie spotkań zapoczątkowanych w trakcie prac nad aktualizacją PROM i w celu prezentacji informacji o bieżących pracach, jak i konsultacji społecznej spraw organizacyjnych związanych z podejmowaniem przygotowań i realizacji kolejnych projektów; celem spotkań będzie również budowanie sąsiedzkich lub lokalnych partnerstw, integrowanie wokół spraw związanych z realizacją PROM i zbieranie opinii na temat jego realizacji.
4. Przygotowywanie i publiczne udostępnianie Raportów na temat realizacji PROM, obejmującego rezultaty monitoringu, ocenę realizacji programu.

Ryc. 14: Ogłoszenie o aktualizacji PROM, na tablicy w hallu Ratusza: maj 2013 (źródło: archiwum autorki)

5 Aneks

5.1 Przebieg prac nad programem. Raport z uspołecznienia programowania rewitalizacji – formy partycypacji i wyniki badania opinii (ankiety)

Prace nad aktualizacją Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej rozpoczęto w lutym tego roku (2013r.) Ich zakończenie zaplanowane jest na wrzesień tego roku. Na bieżąco aktualizowane informacje dotyczące rewitalizacji, prac nad aktualizacją programu, organizacji konsultacji itd. udostępniane są na stronie internetowej Miasta, zakładka Rewitalizacja

<http://um.bielsko.pl/strona-2481-rewitalizacja.html> : AKTUALIZACJA PROGRAMU.

Prace nad aktualizacją są uspołecznione, prowadzi je Biuro ds. Rewitalizacji Obszarów Miejskich wraz z ekspertem, którym jest mgr inż. arch. Dagmara Mliczyńska – Hajda. Program opracowywany jest tzw. metodą grzebieniową – w pierwszej fazie partnerzy sektora publicznego formułują propozycje projektów, przygotowują ich opis i wskazują spodziewane rezultaty. Prowadzona jest również analiza sytuacji społeczno-gospodarczej miasta, uaktualniane są dane statystyczne i dokonuje się analizy przestrzennego rozkładu zjawisk kryzysowych w mieście, tak by wskazać te dzielnice czy osiedla, które dotknięte są degradacją. Na tym etapie prowadzone są spotkania informacyjne i konsultacyjne oraz organizowane są działania, mające zachęcić do udziału w rewitalizacji i do uczestnictwa w budowaniu zaktualizowanego PROM. Wszystkie rezultaty tych, skrótowo zarysowanych, prac, składają się na roboczą wersję aktualizacji PROM.

Robocza wersja aktualizacji PROM służy wypracowaniu propozycji i projektów sektora prywatnego, stanowi materiał do konsultacji celów programu na następne lata (do roku 2020) z wszystkimi partnerami, pomaga w doprecyzowaniu już zgłoszonych projektów, budowie sieci powiązań pomiędzy projektami dla ich wzajemnej integracji – problemowej i przestrzennej. Propozycje zaprezentowane w roboczej wersji nie mają charakteru ostatecznych, niezmiennych ustaleń.

Ta, robocza wersja zapisu proponowanych zmian, pod postacią wersji roboczej programu, poddana zostanie konsultacji przez 6 tygodni, ich rozpoczęcie przewidziane jest na 15 czerwca 2013r., poprzez publiczne udostępnienie i zaproszenie do składania propozycji uwag i opinii. Zaplanowane zostały również dwa otwarte, publiczne spotkania konsultacyjne: pierwsze odbędzie się 18 czerwca a drugie 9 lipca 2013r.

Propozycje projektów są przyjmowane od dnia 15 maja, nabór potrwa do 31 lipca 2013, na specjalnym formularzu który został 15 kwietnia br. udostępniony na stronie internetowej, pod adresem jw. W sprawie aktualizacji programu można się kontaktować drogą elektroniczną, na specjalnie w tym celu utworzony adres skrzynki pocztowej: rewitalizacja@um.bielsko.pl

Interesariusze zostali poinformowani, że celem aktualizacji tego programu jest wprowadzenie zmian, które odzwierciedlą osiągnięte rezultaty procesu rewitalizacji w Bielsku-Białej oraz wprowadzą nowe elementy – w tym projekty czy propozycje działań, korzystnych dla ożywiania miasta. Zaznaczono również, że istotnym czynnikiem, który wpłynął na decyzje o rozpoczęciu prac aktualizacyjnych, są spodziewane od roku 2014 istotne zmiany związane z udzielaniem finansowej pomocy Unii Europejskiej dla projektów składających się na programy rewitalizacji.

Od początku prac, zarówno Program, który poddawany jest aktualizacji, jak i informacje o rewitalizacji miasta, kolejnych spotkaniach, działaniach ankietach itp. są publicznie dostępne w zakładce Rewitalizacja, strony internetowej miasta LINK: http://um.bielsko.pl/strona-1649-rewitalizacja_obszarow_miejskich_w.html

TERMINARZ PRAC:

- 5 lutego: ewaluacja programu, analiza aktualnych uwarunkowań, zbieranie materiałów, diagnostyka,
- 22 lutego : otwarcie dyskusji z partnerami wewnętrznymi i zewnętrznymi nad założeniami aktualizacji
- 01 marca: rozpoczęcie I badania sondażowego
- 10 kwietnia: spotkanie robocze z najważniejszymi partnerami wewnętrznymi
- 10 kwietnia: spotkanie informacyjne dla Radnych Rady Miejskiej Bielska-Białej
- 15 kwietnia : zaproszenie do składania propozycji działań, projektów lub przedsięwzięć
- 15 kwietnia: rozpoczęcie tury spotkań roboczych z potencjalnymi partnerami zewnętrznymi
- 1 maja: rozpoczęcie II badania sondażowego
- 15 maja: rozpoczęcie zbierania propozycji działań, projektów lub przedsięwzięć jak również uwag i wniosków do roboczej wersji programu
- 15 czerwca: przedstawienie roboczej wersji zaktualizowanego programu i otwarcie dyskusji, konsultacje społeczne, konsultacje z interesariuszami
- 18 czerwca: pierwsze otwarte spotkanie konsultacyjne
- 9 lipca: drugie otwarte spotkanie konsultacyjne
- 31 lipca: zakończenie zbierania propozycji działań, projektów lub przedsięwzięć jak również uwag i wniosków do roboczej wersji programu
- 31 sierpnia: opracowanie zebranego materiału i końcowa aktualizacji programu
- 30 września: zakończenie prac nad aktualizacją finalnej wersji Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej, edycja 2014-2020

5.1.1.1 Raport

Proces prac nad aktualizacją PROM, prowadzony jest w sposób otwarty i przejrzysty, nastawiony na uczestnictwo interesariuszy (partnerów i projektodawców).

Zapewnieniu możliwości partycypacji, oprócz zaplanowanych konsultacji społecznych roboczego projektu PROM, służy komunikacja społeczna poprzez dostępne i użytkowane w mieście kanały informacyjne: stronę internetową miasta [<http://www.um.bielsko.pl/>], bezpłatny periodyk- dwutygodnik „W Bielsku-Białej”, plakaty, mailing, ankiety, spotkania z interesariuszami [partnerami wewnętrznymi i zewnętrznymi, w tym z projektodawcami].

Równoległe z rozpoczęciem prac, w lutym br. otwarta została pod-strona internetowa, dedykowana komunika-

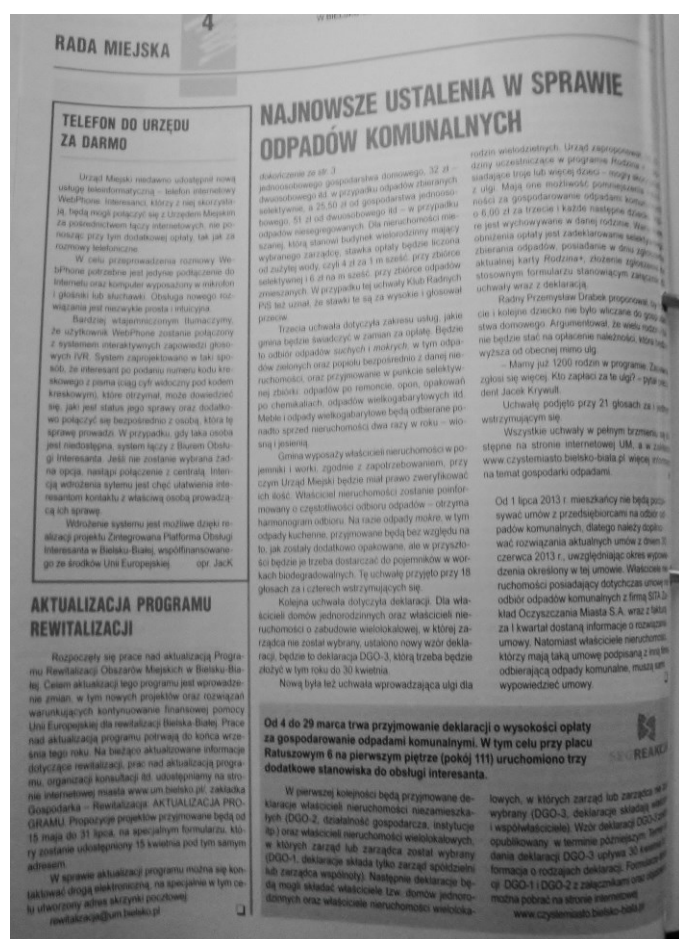
cji społecznej w sprawie aktualizacji PROM: [http://um.bielsko.pl/strona-3430-aktualizacja_programu_na_lata_2014_2020.html]

Wstępnie, zaplanowane zostały trzy otwarte, publiczne spotkania konsultacyjne:

1. 22 maja 2013r. - w godz. 15¹⁵ – 17⁰⁰ w sali sesyjnej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, pl. Ratuszowy 1; przewodni temat: przedsiębiorczość [odbyło się zgodnie z planem, relacja poniżej].

2. 18 czerwca 2013r. - w godz. 17⁰⁰-19⁰⁰ w sali 111 Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, pl. Ratuszowy 6; przewodni temat: roboczy projekt PROM (uczestnictwo w programowaniu rewitalizacji, projektowe propozycje sektora publicznego, jak zgłosić projekt do PROM?)

3. 9 lipca 2013r. - w godz. 17⁰⁰-19⁰⁰ w sali 111 Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, pl. Ratuszowy 6, przewodni temat: roboczy projekt PROM (uczestnictwo w programowaniu rewitalizacji, projektowe propozycje sektora prywatnego, jak zgłosić projekt do PROM?)

Ryc. 15: Ogłoszenie w dwutygodniku „W Bielsku-Białej” informujące o aktualizacji PROM (źródło: archiwum autorki)

Relacja ze spotkania, które odbyło się 22 maja 2013:

Spotkanie konsultacyjne ze środowiskiem przedsiębiorców zostało zorganizowane dla przedstawienia celów aktualizowania PROM i zachęcenia przedsiębiorców do włączenia się w proces rewitalizacji, w szczególności w zakresie zadań związanych z ożywieniem gospodarczym dzielnic.

Inicjatywa ta (tj. dodatkowe spotkanie konsultacyjne z przedsiębiorcami) zrodziła się na spotkaniu z Radnymi, w kwietniu br.

Choć informacje – ogłoszenia, zapraszające na spotkanie zostały szeroko rozdystrybuowane, frekwencja była niewielka. W spotkaniu w Sali Sesyjnej Ratusza uczestniczyło 12 osób, w tym trzech przedsiębiorców.

Informacja o spotkaniu została zamieszczona w Magazynie Samorządowym (nr 9/255 z 3.05.2013r.), w Aktualnościach - na głównej stronie internetowej UM, w formie plakatów na tablicy ogłoszeń UM: bud. pl. Ratuszowy 6, wejście do budynku pl. Ratuszowy 1, w oknie Biura RO, w Inkubatorze Społecznej Przedsiębiorczości Województwa Śląskiego, pl. Opatrzności Bożej 18 B-B.

Informacje na temat aktualizacji PROM i konsultacji, wraz z adresem podstrony internetowej itd., trafiły również do Wydziału Spraw Obywatelskich (jako wkład do newsletter'a kierowanego do organizacji pozarządowych). Ponadto informację przesłano do przewodniczących Rad Osiedli jak również do zainteresowanych Radnych Rady Miejskiej (Pani Doroty Piegzik- Izdorczyk, Pani Ireny Edelman, Pani Grażyny Staniszewskiej, Pana Romana Matyji, Pana Szczepana Wojtasika, Pana Jana Dzidy, Pana Grzegorza Pudy, Pana Piotra Drabka, Pana Piotra Kochowskiego, Pana Franciszka Nikła).

Spotkanie otworzyła Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Rewitalizacji Pani Jolanta Jędrzejczak, która przywitała obecnych i przedstawiła eksperta, arch. Dagmarę Mliczyńską –Hajdę, która nawiązując do konkluzji poprzedniego spotkania konsultacyjnego z Radnymi (10 kwietnia br) przedstawiła zebrany podstawowe informacje na temat przebiegu aktualizacji PROM a następnie omówiła potencjalną rolę przedsiębiorców w rewitalizacji, zachęcając ich do samo-organizacji i budowania skorelowanej oferty, bardziej atrakcyjnej dla klientów (np.: bardziej atrakcyjnej oferty handlowej ul. 11 - Listopada).

Jako przykład, przedstawiła i omówiła działania w Poznaniu, charakteryzując genezę i uwarunkowania projektu: *KONCEPCJA WSPÓŁPRACY PRZEDSIĘBIORCÓW NA RZECZ OŻYWIENIA HANDLU, USŁUG I GASTRONOMII na Śródcie i Chwaliszewie oraz Placu Kolegiackim, ul. Gołębiej i Wrocławskiej podjęta w ramach Miejskiego Programu Rewitalizacji*. Omawiając ten przykład podkreśliła, że inicjatorami integracji byli przedsiębiorcy, którzy dostrzegli korzyści, a przez to potrzebę wzbogacenia oferty i zintegrowania działań promocyjnych, zwiększenia atrakcyjności oferty i przyciągnięcia ludzi- ożywienia tej części miasta. Przedsiębiorcy uzyskali pomoc, poprzez opracowanie koncepcji natomiast jej realizacja leży po ich stronie. Po prezentacji wywiązała się dyskusja. Przedstawiony przykład wzbudził zainteresowanie, ale głosy w dyskusji wskazują, że przedsiębiorcy oczekują przygotowanych przez miasto propozycji projektów do PROM, i choć nie wykluczają włączenia się, jednakże sami raczej nie podejmą aktywnej działalności na rzecz rewitalizacji (poprzez np. samo-organizację środowiska).

Przykłady podawane przez dyskutantów (np. koncepcja pasażu w ul. Cechowej, rodzinny festiwal filmowy) wskazują, że istnieje zarówno potrzeba jak i płaszczyzna ewentualnej współpracy, jednak aktywne, wspólne uczestniczenie przedsiębiorców w procesie ożywienia gospodarczego wymagać będzie zmiany dotychczasowych form współpracy. Przedsiębiorcy wskazali na potrzebę współpracy z Urzędem Miasta na polu promocji i marketingu. Dyskusja dotyczyła również kwestii komunikacji, dystrybucji informacji itp. Prowadząca zaznaczyła, że wszystkie informacje dotyczące programu, od wielu miesięcy, są publicznie dostępne na specjalnej zakładce strony internetowej Urzędu Miasta (ponownie zachęciła do sięgania do tego zasobu), a informacje o spotkaniu umieszczone zostały również w Magazynie Samorządowym oraz na tablicach ogłoszeń Urzędu Miejskiego.

W dalszej części spotkania dyskusja potoczyła się w stronę konkretnych, możliwych do przeprowadzenia projektów (w tym na terenie osiedli, z inicjatywy obecnych przedstawicieli Rad Osiedli). W konkluzji doszło do wstępnego uzgodnienia, że pierwszym tego rodzaju przedsięwzięciem może być projekt „Kawa dla Seniora”. Trudność powstała w ustaleniu pierwszego, wspólnego „kroku”, prowadzącego do realizacji. W końcu udało się ustalić, że Radna- Pani Grażyna Staniszevska zaprosi na kolejne Kolegium Rad Osiedli przedstawicieli przedsiębiorców (i eksperta ds. rewitalizacji), w celu ustalenia ram projektu, warunków realizacji itp.

To ustalenie zakończyło spotkanie konsultacyjne z przedsiębiorcami, prowadząca podziękowała uczestnikom za udział i zachęciła do uczestnictwa w pracach nad PROM, informując jednocześnie o kolejnym spotkaniu konsultacyjnym w dn. 18 czerwca 2013r.

Prace nad aktualizacją PROM prowadzone są w sposób otwarty, uspołeczniiony, a konsultacje społeczne projektu aktualizacji Programu przeprowadza się zgodnie z §2 i 3, Uchwały Nr V/60/2007 Rady Miejskiej w Bielsku Białej z dnia 20 lutego 2007r.

Do szerokiego grona partnerów wewnętrznych i zewnętrznych (około 40 podmiotów) lutym br, gdy rozpoczęto prace, skierowano informację o toku i harmonogramie procesu aktualizacji PROM, wraz z zaproszeniem do zgłoszenia zapotrzebowania na otrzymywanie elektronicznego biuletynu informacyjnego oraz uczestniczenia w indywidualnych spotkaniach konsultacyjno-informacyjnych, dla partnerów zewnętrznych. Jak dotąd nikt z potencjalnych, rozpoznanych dotąd partnerów nie zgłosił takiej potrzeby.

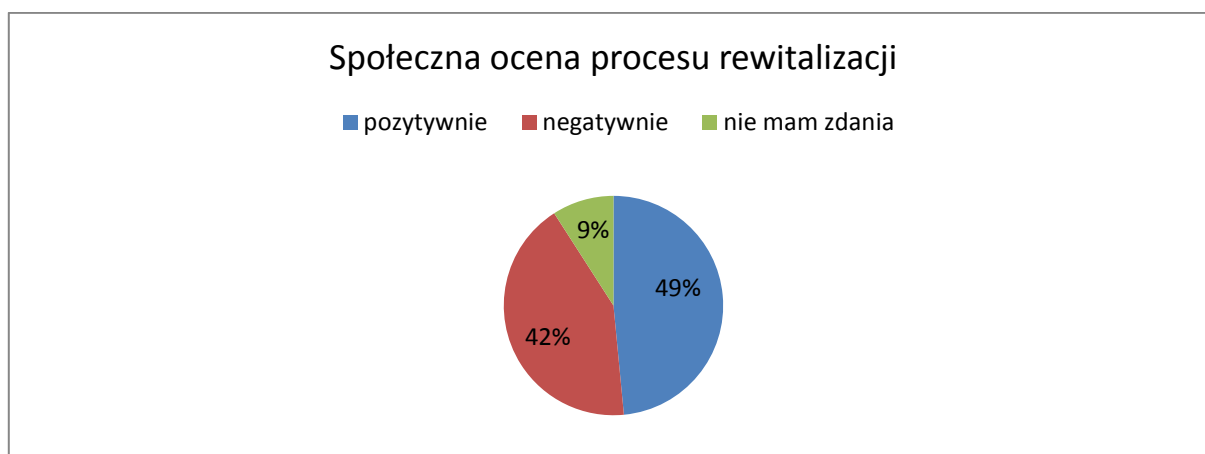
Wszyscy Radni Miasta Bielsko-Biała zostali imiennie zaproszeni do udziału w specjalnym spotkaniu informacyjnym, które odbyło się 10 kwietnia 2013r. Relacja ze spotkania:

Celem spotkania było przekazanie aktualnych informacji związanych z podjętymi niedawno pracami nad aktualizacją Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej. W spotkaniu, wzięło udział 5 Radnych. Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Rewitalizacji p. Jolanta Jędrzejczak, która na wstępie spotkania wprowadziła zebranych w problematykę działań rewitalizacyjnych zachęciła do aktywnego udziału w aktualizacji tego programu, która ma na celu wprowadzenie zmian odzwierciedlających rezultaty procesu rewitalizacji w Bielsku-Białej oraz wprowadzenie nowych elementów. Dagmara Mliczyńska -Hajda, ekspert ds. rewitalizacji zaprezentowała wstępne wnioski na temat kierunku aktualizacji programu wraz z diagnozą przestrzennego rozmieszczenia problemów rozwojowych. Przedstawione zostały również: harmonogram prac, uwarunkowania zewnętrzne związane z funduszami UE, wstępne kierunki modyfikacji PROM i zaobserwowane, negatywne zjawiska uzewnętrzniające się w śródmieściu miasta. Prezentacja wywołała żywiołową i długą dyskusję. Przede wszystkim wymieniano poglądy na temat zakresu partycypacji społecznej oraz możliwości aktywizacji gospodarczej, w ramach programu rewitalizacji. Tematyka współdziałania miasta z przedsiębiorcami, zachęcania do samo-organizacji przedsiębiorców i budowania skorelowanej oferty, atrakcyjnej dla klientów, zdominowała dyskusję i skłoniła zebranych do organizacji specjalnego spotkania z przedsiębiorcami (spotkanie to zostało przeprowadzone 22 maja, relacje wyżej).

5.1.1.2 Wyniki badania opinii

Do chwili obecnej (10.06.2013) Przeprowadzono jedno badanie opinii, z dwóch zaplanowanych. Drugie badanie sondażowe jest właśnie prowadzone. Poniżej zestawienie wyników pierwszego badania sondażowego, którego celem było poznanie opinii na temat rezultatów rewitalizacji w Bielsku-Białej oraz poglądów na temat najważniejszych problemów do rozwiązania. I sondaż przeprowadzono w okresie od 27 lutego do 30 kwietnia 2013r.

Pytanie 1: Jak oceniają Państwo dotychczasowe efekty procesu rewitalizacji?

Pytanie 2: dotyczyło przyczyny pozytywnej albo negatywnej oceny w pytaniu pierwszym. Respondenci jako przyczyny negatywnej oceny podawali najczęściej tempo (zbyt wolne), i koncentrację działań rewitalizacyjnych na Starówce. Pojawiało się również niezadowolenie ze stylistyki rozwiązań architektonicznych. Pozytywne opinie wywołuje ocena zmian na Starówce.

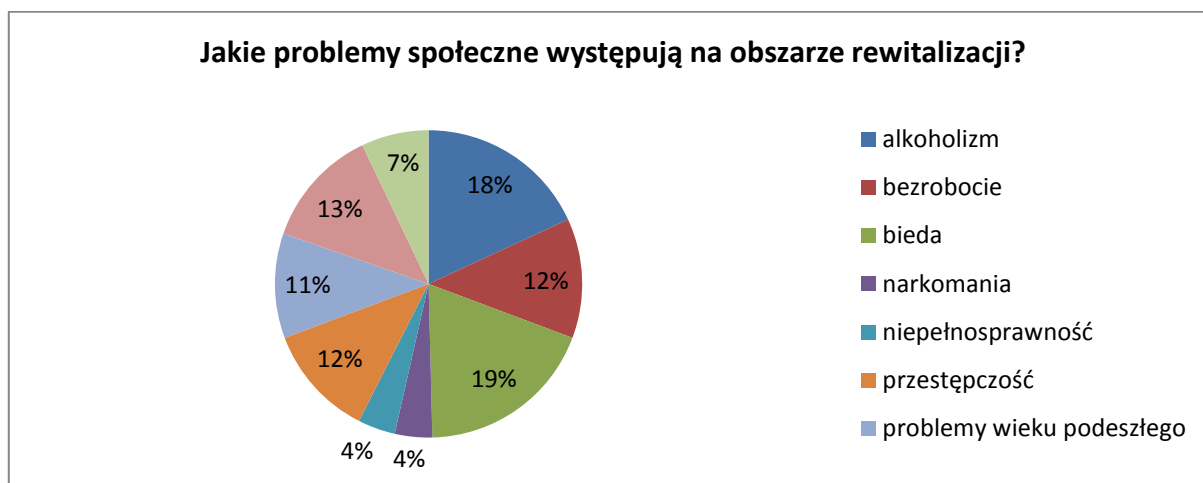
Pytanie 3: Państwa zdaniem konieczna jest kontynuacja procesu rewitalizacji?

Tak: 100%. Wszyscy respondenci są za kontynuowaniem procesu rewitalizacji, wyraźnie zaznacza się potrzeba przyspieszenia (tempo prac) i zauważalnego (finansowego) wsparcia dla prac remontowych, szczególnie na bielskiej Starówce. Respondenci akcentują potrzebę odpowiedniej, jakości detali galanterii ulicznej i materiałów.

Pytanie 4: dotyczyło uzasadnienia negatywnej odpowiedzi na pytanie 3.

Nie było takich odpowiedzi.

Pytanie 5: Jak, Państwa zdaniem, problemy społeczne występują na obszarze dotąd objętym rewitalizacją?

Respondenci sondażu uznali za najpoważniejsze problemy alkoholizmu, biedy i bezrobocia. Trzeba zaznaczyć, że badania przeprowadzone w mieście nie potwierdzają, by alkoholizm i inne uzależnienia był najpoważniejszym problemem. Społeczna ocena skali zjawiska, uchwycona w sondażu jest jak widać w opinii uczestników tego sondażu odmienna.

Pytanie 6: dotyczyło wskazania innych, istotnych problemów społecznych.

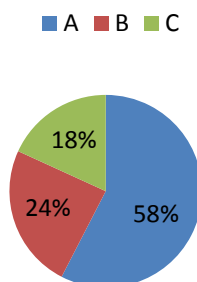
Pytanie 7: Jaki cel, zdaniem Pana/i, należy przede wszystkim osiągnąć poprzez proces rewitalizacji zdegradowanego obszaru miasta? (Proszę wybrać jeden)

A: Przeprowadzić renowację budynków i rozwinąć infrastrukturę, z zachowaniem dziedzictwa kulturowego

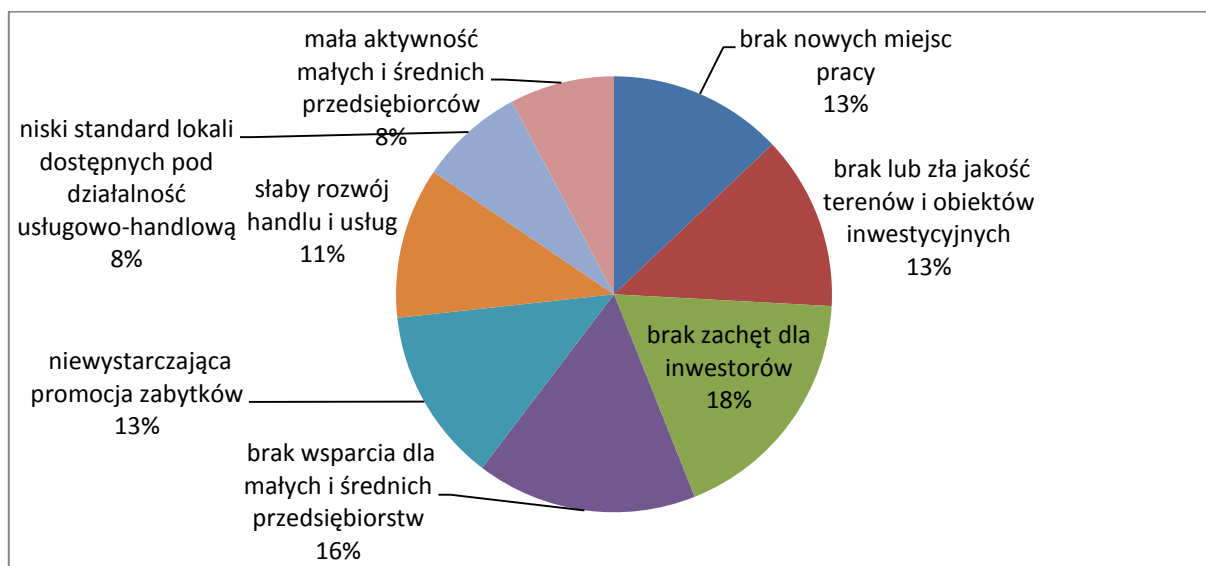
B: Zaktywizować gospodarczo zdegradowany obszar miasta

C: Zapobiec problemom społecznym i patologiom w rewitalizowanym obszarze.

Spółeczna hierarchia celów PROM

Pytanie 8: Jakie, Państwa zdaniem, problemy gospodarcze występują na obszarze rewitalizacji?

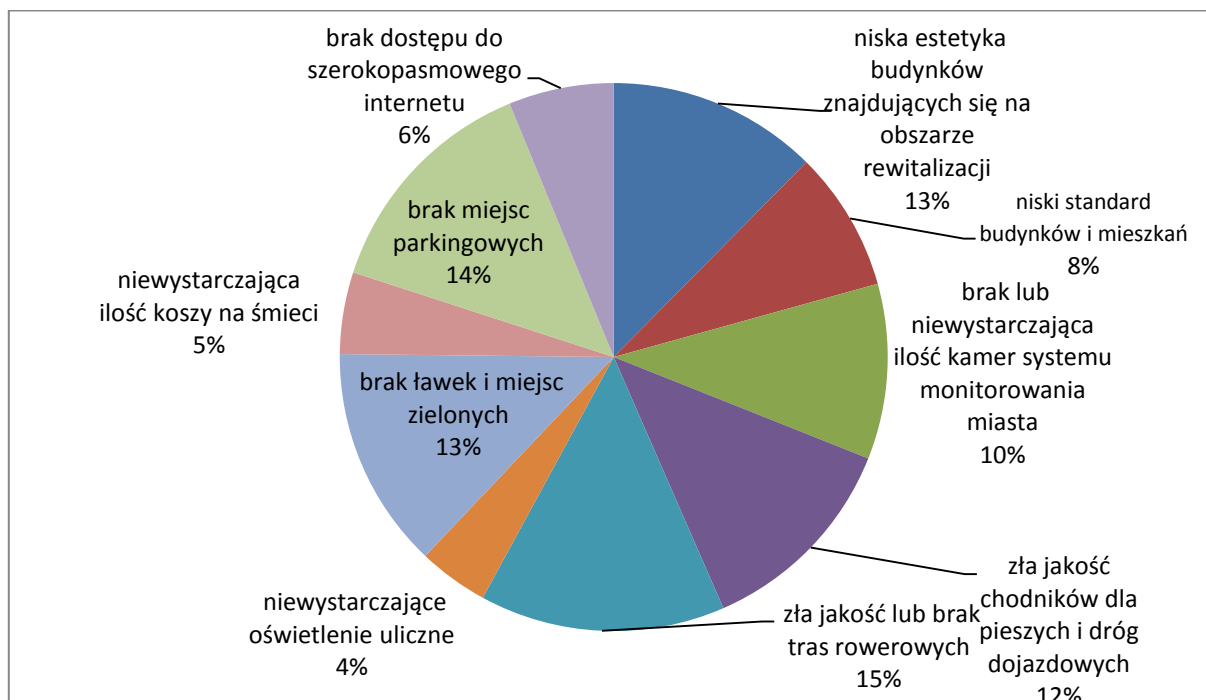
Pytanie 9: dotyczyło wskazania innych problemów, jeśli występują, poza tymi które ujęto w pytaniu 8.

Respondenci wskazywali, jako inne: brak wsparcia i zachęt oraz, dwukrotnie, brak parkingów.

Pytanie 10: Jakie Państwa zdaniem inne działania w zakresie rewitalizacji należy podjąć w mieście?

Respondenci podali następujące użyteczne działania: aktywizować młodzież i przedsiębiorców, wysiedlić lokatorów i sprywatyzować kamienice, lepiej nadzorować remonty, komunikację poprawić [nocną], przyciągnąć gastronomię, zadbać o życie nocne [godziny otwarcia lokali zbyt wczesne], kompleksowy remont całej Staryówki] większe dotacje do remontów, wypromować centrum - jako miejsce do mieszkania [potrzebne parkingi], ścieżki rowerowe, aktywizacja i otwieranie małych przedsiębiorstw, historyczne wycieczki terenowe, nowe tereny rekreacyjne w centrum, ekologiczne formy ogrzewania [wyeliminowanie pieców], zadbanie o Muzeum Literatury, zająć się ul.3 Maja,

Pytanie 11: Czy i jakie Państwa zdaniem problemy związane z infrastrukturą techniczną występują na obszarze dotąd objętym rewitalizacją?

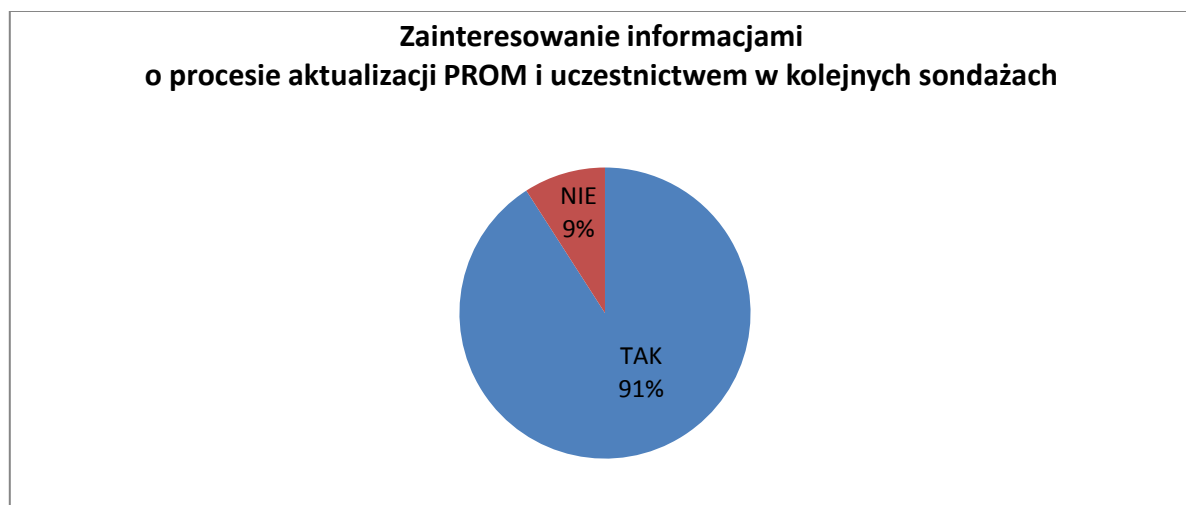

Pytanie 12: dotyczyło wskazania innych, niż w pytaniu 11 problemów, jeśli respondent zauważył takie.

Pytanie 13: Jestem zainteresowana/ny informacjami o pracach nad aktualizacją Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku- Białej. (TAK/NIE)

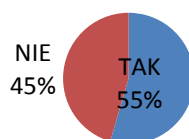
Pytanie 14: Chcę uczestniczyć w kolejnych ankietach dotyczących aktualizacji tego programu. (TAK/NIE)

Rozkład odpowiedzi w obu pytaniach był identyczny

Pytanie 15: Zamierzam uczestniczyć w spotkaniach, zaplanowanych w trakcie konsultacji roboczej wersji zaktualizowanego Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku- Białej (TAK/NIE)

Deklarowane uczestnictwo w spotkaniach konsultacyjnych

Charakterystyka respondentów sondażu:

W ankiecie wzięły udział 33 osoby, z czego 21% to kobiety. Struktura wykształcenia respondentów była następująca: podstawowe 0%, zasadnicze zawodowe 3%, średnie 15%, wyższe 81%. Największa liczba uczestników ankiety jest w wieku 27-35 lat (45% ogółu uczestników).

WNIOSKI:

Porównanie z wynikami poprzedniej ankiety dotyczącej rewitalizacji, przeprowadzonej przy opracowaniu PROM pokazują, że:

- Ocena i hierarchia problemów społecznych, w opinii respondentów obu badań, jest bardzo podobna. Poprzednio również za największy problem uczestnicy ankiety wskazali alkoholizm, następnie ubóstwo i bezrobocie. Pod względem zagadnień społecznych opinia mieszkańców właściwie nie uległa zmianie.
- Podobnie i w kolejnych, najważniejszych problemach (przestępczość i przestępczość młodocianych) opinia mieszkańców (mierzona tym sondażem) nie uległa zmianie.
- Poprzednio, za najbardziej palące w zakresie gospodarki, respondenci uznali niewystarczającą promocję zabytków, brak zachęt dla inwestorów i brak nowych miejsc pracy. W tym badaniu opinii respondenci inaczej oceniają sytuację – **za najpoważniejszy problem uznają brak zachęt dla inwestorów, w drugiej kolejności brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorców, a następnie niewystarczającą promocję zabytków i** – przy zaledwie 1% mniejszej liczbie wskazań – brak nowych miejsc pracy i brak (lub zła jakość obiektów/terenów inwestycyjnych).
- Deficyty infrastrukturalne respondenci obecnie oceniają również odmiennie. **Aktualnie za największy problem wskazują niską jakość lub brak ścieżek rowerowych**, a poprzednio za najważniejszy problem uznawali niską estetykę budynków i brak ławek i miejsc zielonych na obszarze poddawany re-witalizacji.

5.2 Opis rezultatu screeningu środowiskowego

W tej części, po zakończeniu prac nad aktualizacją PROM, znajdują się rezultaty analizy pozwalającej na określenie ewentualnego wpływu planowanych projektów na środowisko, dla ustalenia czy konieczne będzie przeprowadzenie procedury Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko.

5.3 Ważniejsze materiały źródłowe, oraz spis tabel rysunków i rycin

Czekaj K., (red), 2012, *Bielsko-Biała. Zjawiska i problemy społeczne. Fakty i Opinie*, Bielsko-Biała

Program rozwoju subregionu południowego województwa śląskiego na lata 2007-2013, 2009, [dost.15.03.2013: <http://rpo.slaskie.pl/zalaczniki/2010/04/20/1271754040.pdf>]

Raport o stanie miasta Bielsko-Biała na 2010r. dostępny publicznie [dost.14-03-2013: http://www.bielsko-biala.pl/uploads/pub/pages/page_730/text_images/RaportBB2010.pdf]

Uchwała Nr V/60/2007 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 20 lutego 2007r. w sprawie określenia zasad i trybu prowadzenia konsultacji z mieszkańcami Miasta Bielska-Białej

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, (2012), plan strategiczny, opublikowany w MP 2012, poz.252: <http://monitorpolski.gov.pl/mp/2012/252> [dostęp 31.05.2013]

Krajowa Polityka Miejska, Założenia, 2012, projekt, opracowanie własne Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, opublikowane:

http://www.mrr.gov.pl/aktualnosci/polityka_rozwoju/Documents/Zalozenia_KPM_20_lipca_po_uwagach_MM_N.pdf [dostęp: 31.05.2013]

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020, Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, 2010, plan strategiczny, przyjęty przez Radę Ministrów, opublikowany, wersja elektroniczna:

http://www.mrr.gov.pl/aktualnosci/polityka_rozwoju/Documents/KSRR_13_07_2010.pdf [dostęp 31.05.2013]

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, regionalny plan strategiczny, (2005/2010), przyjęty przez Sejmik Województwa Śląskiego Uchwała Nr II/21/2/2004 a następnie zmieniony przez Sejmik Województwa Śląskiego Uchwała Nr III/1/2010, plan i zmiana opublikowane:

http://slaskie.pl/przest_plan/pzpws.pdf [31.05.2013] oraz

<http://slaskie.pl/planzagospodarowania/files/zalaczniki/2010/10/28/1288253415/1288253431.pdf> [dostęp: 31.05.2013]

Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Bielska-Białej 2017-2013, 2005, uchwalony dokument planistyczny miasta [<http://um.bielsko.pl/strona-2481-rewitalizacja.html>]

Program rozwoju Mieszkalnictwa Miasta Bielska-Białej do 2020r., 2007, Uchwały Nr XIX/537/2007 Rady Miejskiej w Bielsku – Białej z dnia 21 grudnia 2007 roku

[<http://www.um.bielsko.pl/bb/dzialy/polityka/prmmbb2020.pdf>] dostęp 14.04.2013r.

Strategia Rozwoju Bielska-Białej do 2020 roku, 2012, uchwała Nr XX/496/2012 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 26 czerwca 2012 roku [http://www.um.bielsko.pl/strona-712-strategia_rozwoju_miasta.html] dostęp 14.05.2013

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Bielska-Białej, 2012, opracowanie strategiczne przyjęte przez Radę Miejską, załącznik do uchwały nr XIX/487/2012 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 29 maja 2012r. [<http://www.biurorozwojumiaasta.b-biala.pl/images/studium/zalacznik1/zalacznik1.pdf>]

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020, (2006), przyjęta przez Sejmik Województwa Śląskiego Uchwała Nr II/47/3/2006, opublikowana:

<http://www.slaskie.pl/zalaczniki/2009/06/23/1245745285/1245745435.pdf> [dostęp 31.05.2013]

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015, (2006), plan strategiczny, przyjęty przez Radę Ministrów, opublikowany, wersja elektroniczna:

http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_rozwoju/srk/strony/strategia_rozwoju_kraju_2007_2015.aspx [dostęp 31.05.2013]

Strategia Rozwoju Kraju 2020, (2012), plan strategiczny, przyjęty przez Radę Ministrów, opublikowany, wersja elektroniczna:

http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/Polityka_rozwoju/SRK_2020/Documents/Strategia_Rozwoju_Kraju_2020.pdf

Strategia dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020, (2013), dokument intencyjny, przyjęty przez połączone gremia obu Sejmików, opublikowany:

<http://www.slaskie.pl/zalaczniki/2013/04/08/1365415927/1365415979.pdf> [dostęp 31.05.2013]

Strategia Rozwoju Województwa – Śląskie 2020, (2010), regionalny plan strategiczny, przyjęty przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą III/47/1/2010, opublikowana:

<http://www.slaskie.pl/zalaczniki/2010/02/24/1267017716/1267017953.pdf> [dostęp:31.05.2013]

Ratuszniak, I., 2013, *Realizacja Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce*, ekspertyza zamawiana, opracowanie dla Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Warszawa, opublikowane:

http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/Polityka_regionalna/KSRR_2010_2020/Ekspertyzy/Documents/EKSPERTYZA_ZIT_final_dla_16_ZIT_06022013.pdf [dostęp: 31 maja 2013]

Umowa partnerstwa, Założenia (2013), przyjęte przez RM, opublikowane:

http://www.mrr.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/Programowanie_2014_2020/Umowa_partnerstwa/Documents/Zal_UP_05_02_2013_jm.pdf [dostęp:31.05.2013]

SPIS TABEL:

Tabela 1: <i>Potencjał rozwojowy miasta na prawach powiatu – 10 najlepszych w województwie śląskim wg danych za 2010r. (Źródło: Monitor Rozwoju Miast Polskich, SRGG i ZMP, 2012)</i>	9
Tabela 2: <i>Teoretyczne wskaźniki osiągnięć Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej 2005-2007 (źródło: opracowanie własne na podstawie PROM 2005-2007)</i>	10
Tabela 3: <i>Kolejne edycje PROM, projekty, realizacja i struktura wykonania (źródło: opracowanie własne na podstawie kolejnych edycji PROM'ów)</i>	12
Tabela 4: <i>Ilość i wartość projektów zrealizowanych lub w realizacji, PROM 2007-2010 (opracowanie własne na podstawie danych UM)</i>	15
Tabela 5: <i>Osiągnięcia Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej 2005-2007 i 2007-2013 (źródło: opracowanie własne na podstawie PROM 2005-2007)</i>	15
Tabela 6: <i>Osiedla Bielska – Białej - stan i dynamika zmian w zaludnieniu, lata 2006 i 2010 (opracowanie własne na podstawie danych ujętych w PROM 2007-2013, danych Biura Rozwoju Miasta)</i>	26
Tabela 7: <i>Zasoby mieszkaniowe zlokalizowane w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2005 i 2011 (źródło: GUS)</i>	27
Tabela 8: <i>Zasoby mieszkaniowe zlokalizowane na terenie miasta Bielska – Białej, stan na lata 2004 – 2005 i rok 2011, według stosunków własnościowych (źródło: PROM 2007-2013 i GUS)</i>	28

Tabela 9: <i>Budynki oddane do użytku w Bielsku - Białej w latach 2004 – 2005 i w roku 2011 (źródło: PROM 2007-2013 i GUS)</i>	28
Tabela 10: <i>Mieszkania oddane do użytku w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2005 i w roku 2011</i>	28
Tabela 11: <i>Decyzje o warunkach zabudowy w Bielsku – Białej w latach 2003 – 2005 i w roku 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu Miejskiego w Bielsku – Białej)</i>	29
Tabela 12: <i>Decyzje o pozwoleniu na budowę w Bielsku – Białej w latach 2003 – 2006 i w roku 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu Miejskiego w Bielsku – Białej)</i>	29
Tabela 13: <i>Komunalne zasoby mieszkaniowe zarządzane przez ZGM w latach 2003 – 2005 i w 2012r.(źródło: PROM 2007-2013 i ZGM w Bielsku-Białej)</i>	30
Tabela 14: <i>Liczba mieszkań i najemców w budynkach komunalnych zarządzanych przez ZGM w latach 2003 – 2005 i w r.2012 (źródło: PROM 2007-2013 i ZGM w Bielsku-Białej)</i>	31
Tabela 15: <i>Liczba lokali komunalnych i socjalnych zarządzanych przez ZGM w latach 2003 – 2005 i w r.2012(źródło: PROM 2007-2013 i ZGM w Bielsku-Białej)</i>	31
Tabela 16: <i>Zmiany w strukturze wieku budynków zarządzanych przez ZGM w latach 2005-2012 (źródło: PROM 2007-2013 i ZGM w Bielsku-Białej)</i>	31
Tabela 17: <i>Zmiany w strukturze terenów zieleni urządzonej w mieście w latach 2006-2012 (źródło: PROM 2007-2013 i UM Bielsko-Biała)</i>	32
Tabela 18: <i>Wykaz parków zabytkowych w Bielsku – Białej wg stanu na 2012 r.(źródło: Program Ochrony Środowiska Miasta Bielska – Białej i zweryfikowane w 2012 dane ujęte w PROM 2007-2013)</i>	32
Tabela 19: <i>Formy ochrony przyrody na terenie Bielska – Białej wg stanu na 31.12.2012r. (źródło: UM)</i>	33
Tabela 20: <i>Zestawienie średniorocznych wartości stężeń zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta Bielska-Białej w latach 2009-2012, stacja monitoringu w Bielsku-Białej przy ul. Kossak-Szczuckiej 19 – pomiary automatyczne (źródło: Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska – Śląski Monitoring Powietrza)</i>	35
Tabela 21: <i>Zestawienie średniorocznych wartości stężeń zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta Bielska-Białej, stacja monitoringu w Bielsku-Białej przy ul. Kossak-Szczuckiej 19 – pomiary manualne (źródło: Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska – Śląski Monitoring Powietrza)</i>	35
Tabela 22: <i>Zestawienie średniorocznych wartości stężeń zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta Bielska-Białej, punkt pomiarowy w Bielsku-Białej przy ul. Sterniczej 4 – pomiary manualne i pasywne (źródło: Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska – Śląski Monitoring Powietrza)</i>	35
Tabela 23: <i>Dane dotyczące natężenia i struktury ruchu występujące w wytypowanych przekrojach pomiarowych w Bielsku – Białej w 2012r.(źródło: Dane własne Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Bielsku – Białej)</i>	36
Tabela 24: <i>Odbiorcy energii elektrycznej i jej zużycie w Bielsku – Białej, w latach 2004 – 2005i w roku 2011(źródło: PROM 2007-2013 i GUS)</i>	38
Tabela 25: <i>Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2005 i w roku 2011 (źródło: PROM 2007-2013 i GUS)</i>	38
Tabela 26: <i>Drogi publiczne i zarejestrowane pojazdy osobowe w Bielsku – Białej w 2005 i 2010r.(źródło: PROM 2007-2013 i Raport o stanie miasta 2010)</i>	39
Tabela 27: <i>Wodociągi i Kanalizacja w Bielsku – Białej w latach 2004,2005i 2011 (źródło: PROM 2007-2013.i GUS)</i>	40
Tabela 28: <i>Odpady wytworzone i nagromadzone oraz tereny ich składowania w Bielsku – Białej, w latach 2004,2005 i 2011 (źródło: PROM 2007-2013 i GUS)</i>	40
Tabela 29: <i>Wydatki z budżetu jst na jednego mieszkańca w Bielsku-Białej i woj. śląskim w 2011 (opracowanie własne, źródło: GUS)</i>	41
Tabela 30: <i>Pracujący na terenie miasta Bielsko-Biała, 2003-2005-2011 (źródło: Urząd Miasta, PROM 2007-2013)</i>	43
Tabela 31: <i>Pracujący w gospodarce narodowej w Bielsku – Białej w latach 2003– 2005- 2011(źródło: Urząd Miasta, PROM 2007-2013)</i>	43

Tabela 32: Pracujący w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2005-2011 (źródło: PROM 2007-2013 i GUS).....	43
Tabela 33: Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w Bielsku – Białej według wybranych sekcji w latach 2004 – 2005-2012 (źródło: PROM 2007-2013 i GUS).....	43
Tabela 34: Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) w Bielsku-Białej, podregionie i województwie, w latach 2005-2011 (opracowanie własne, źródło GUS)	44
Tabela 35: Struktura wieku ludności Bielska-Białej w roku 2005 i 2011 (źródło PROM 2007-2013 i GUS – portret miasta)	45
Tabela 36: Małżeństwa, urodzenia, zgony, przyrost naturalny w latach 2004, 2005 i 2011 w Bielsku – Białej (źródło: PROM 2007-2013 i GUS –portret miasta)	45
Tabela 37: Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bielsku – Białej w latach 2005 – 2006- 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i PUP w Bielsku Białej)	46
Tabela 38: Bezrobotni zarejestrowani według wieku i poziomu wykształcenia w Bielsku – Białej w latach 2005 i 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i PUP w Bielsku-Białej).	46
Tabela 39: Struktura rodzin objętych pomocą MOPS w Bielsku – Białej w latach 2001 – 2006 i 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i MOPS w Bielsku Białej)	47
Tabela 40: Świadczenia przyznane przez MOPS w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2006 i 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i MOPS w Bielsku-Białej)	48
Tabela 41: Ilość osób objętych wsparciem MOPS i PUP w Bielsku-Białej w 2011 r.(źródło: MOPS w Bielsku-Białej)	49
Tabela 42: Współpraca MOPS w Bielsku – Białej z organizacjami pozarządowymi w latach 2004, 2005 i 2012(źródło: PROM 2007-2013 i MOPS w Bielsku-Białej).....	50
Tabela 43: Przestępczość na terenie Bielska – Białej w latach 2004 – 2006 i 2012 (PROM 2007-2013 i Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej)	51
Tabela 44: Struktura przestępczości kryminalnej w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2006 i 2012 (źródło: PROM 2007-2013 i Komenda Miejska Policji w Bielsku- Białej).....	51
Tabela 45: Współczynnik przestępstw ogółem na 100 tys. mieszkańców w latach 2004 – 2006 i w 2012- porównanie; (źródło: PROM 2007-2013 i Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej)	51
Tabela 46: Dynamika przestępstw ogółem i kryminalnych stwierdzonych na terenie miasta Bielska – Białej w latach 2005 i 2012 (źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej)	51
Tabela 47: Dynamika zmian w ilości przestępstw stwierdzonych na terenie miasta Bielska – Białej, w latach 2005 i 2012 (kradzieże, kradzieże pojazdów, kradzieże z włamaniem, rozboje).źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej	52
Tabela 48: Ilość wypadków drogowych i kolizji w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2012 (źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku-Białej, Wydział Ruchu Drogowego)	52
Tabela 49: Ilość i struktura placówek edukacyjnych w Bielsku – Białej, w latach 2005, 2006 i 2012 r. (bez specjalnych). (źródło: PROM 2007-2013 i Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej)	52
Tabela 50: Uczniowie wg rodzajów szkół w Bielsku – Białej w latach 2003 – 2006 i w roku 2012(źródło: PROM 2007-2013 i Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej)	53
Tabela 51: Biblioteki Publiczne w Bielsku – Białej w latach 2004 – 2005 i w roku 2011 (źródło: GUS).....	55
Tabela 52: Muzea w Bielsku – Białej, w latach 2004 – 2005 i w roku 2011(źródło: GUS)	55
Tabela 53: Ilość imprez w placówkach muzealnych w roku 2011 (źródło GUS)	55
Tabela 54: Baza sportowo-Rekreacyjna w Bielsku- Białej, stan na 31.12.2012 (Źródło: Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej)	56
Tabela 55: Trasy rowerowe na terenie Bielska – Białej(źródło: PROM 2007-2013)	59
Tabela 56: Palcówki szpitalne w Bielsku – Białej, ilość podmiotów w I półroczu 2007 i 2011 oraz dostępność leczenia szpitalnego (opracowanie własne na podstawie źródła: PROM 2007-2013, GUS, NFZ)	60

Tabela 57: Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w Bielsku-Białej – dostęp mierzony ilością (źródło: GUS)	60
Tabela 58: Rezultaty analizy nasilenia zjawisk kryzysowych w 16 osiedlach PROM (opracowanie własne na podstawie źródeł literaturowych)	63
Tabela 59: Orientacyjne koszty nowych projektów PROM (opracowanie własne na podstawie kart projektów)	113

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1: Województwo śląskie w przestrzeni Polski (źródło: GUS)	5
Rysunek 2: Położenie miasta i Subregionu Południowego w granicach województwa śląskiego (opr. własne na podstawie planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego)	6
Rysunek 3: Struktura PROM według rodzaju projektów: przestrzenne, gospodarcze, społeczne (źródło: opracowanie własne).	11
Rysunek 4: Struktura PROM2 według rodzaju projektów: przestrzenne, gospodarcze, społeczne (źródło: opracowanie własne).	11
Rysunek 5: Rozkład przestrzenny projektów PROM 2007-2013 (opracowanie własne, na podstawie PROM)	17
Rysunek 6: Ilustracja RE-witalizacji, promująca projekt Biuro Zarządzania Energią dla mieszkańców Bielska-Białej [źródło: strona internetowa projektu: www.energia.um.bielsko.pl]	23
Rysunek 7: Granice PROM 2007-2013 na tle całego miasta (opracowanie własne przy wykorzystaniu materiałów BRM)	61
Rysunek 8: Osiedla wchodzące w przestrzenną delimitację PROM 2007-2013 (opracowanie własne z wykorzystaniem materiału z Raportu).	62
Rysunek 9: Rozkład przestrzenny zjawisk kryzysowych (opracowanie własne z wykorzystaniem materiałów Raportu)	64
Rysunek 10: Elementy struktury społeczno-przestrzennej Bielska-Białej o wyraźnej koncentracji zjawisk kryzysowych (opr. własne)	65
Rysunek 11: Proponowane projekty i pomysły na projekty – rozmieszczenie w mieście (opr. własne z wykorzystaniem materiałów Biura Rozwoju Miasta)	109

SPIS RYCIN:

Ryc. 1: Fragment prospektu informującego o osiągnięciach PROM (źródło: UM)	3
Ryc. 2: Panorama Bielska-Białej widziana od południa (źródło: archiwum autorki)	8
Ryc. 3: Publikacja pokazująca dorobek PROM w Bielsku-Białej (źródło: UM)	14
Ryc. 4: Założenia Umowy Partnerstwa (źródło: MRR)	19
Ryc. 5: Panorama miasta, pokazująca osiedlową strukturę miasta (źródło: archiwum autorki)	24
Ryc. 6: Zdegradowana technicznie willa przy ul. Olszówka 77- przedmiot propozycji projektu, Nr 13 (źródło: archiwum autorki)	25
Ryc. 7: Nakłady inwestycyjne z budżetu miasta, w poszczególnych edycja czteroletniego planu inwestycyjnego [w tys. PLN] (źródło: Raport, 2010, s.83)	42
Ryc. 8: Klasyfikacja miast w rankingu Newsweeka, pierwsza trzynastka (źródło: http://www.newsweek.pl/bins/media/pictures/d6/d673/d673414230174f468fb5f1c5c792b44d.jpg)	42

Ryc. 9: Rynek – bielska Starówka (źródło: archiwum autorki)	44
Ryc. 10: Segregacja ruchu – wykluczenie: centrum miasta (źródło: archiwum autorki)	69
Ryc. 11: Schemat układu celów zaktualizowanego PROM 2014-2020 (opr. własne).....	70
Ryc. 12: Obecny stan przestrzeni – przedmiotu projektu Nr 1	87
Ryc. 13: Przykład monitoringu wizyjnego – przekształcenia Rynku, na zdjęciach lotniczych p. Wojciecha Gorgolewskiego: przed renowacją, w trakcie i po renowacji (źródło: Bielsko-Biała z lotu ptaka. Lata lecą, Wydawca Agencja Reklamowa Promix)	120
Ryc. 14: Ogłoszenie o aktualizacji PROM, na tablicy w hallu Ratusza: maj 2013 (źródło: archiwum autorki)	121
Ryc. 15: Ogłoszenie w dwutygodniku „W Bielsku-Białej” informujące o aktualizacji PROM (źródło: archiwum autorki)	124